ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.9.2026 г.
COM(2026) 567 final

2026/0264 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на рамка от мерки за укрепване на екосистемата на Съюза за иновации и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1001 (Европейски акт за иновациите)

{SEC(2026) 567 final} - {SWD(2026) 567 final} - {SWD(2026) 568 final}

(текст от значение за ЕИП)

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

1.1. Основания и цели на предложението

Европейският съюз (ЕС) е световен лидер в научните изследвания със значителен дял от висококачествените резултати от научна дейност на световно равнище. Тази сила обаче не се изразява в съпоставимо равнище на резултати в областта на иновациите и търговски успех както в рамките на единния пазар, така и в световен мащаб. Иновативните идеи, разработени в Европа, твърде често не успяват да достигнат до пазара, да прескочат националните граници или да създават нови сектори на растеж. В резултат на това Съюзът успява да реализира само ограничен дял от икономическата и обществената стойност, генерирана от неговите научни и технологични предимства, което възпрепятства появата на конкурентоспособни в световен мащаб предприятия и отслабва способността на Европа да си осигури критични технологии и вериги на стойността, както и дългосрочен растеж на производителността.

Подобряването на условията за разработване, търговска реализация и разрастване на иновативни решения се превърна в централен приоритет на политическата програма на Комисията за 2024—2029 г., в която научните изследвания и иновациите са поставени в основата на конкурентоспособността и устойчивия просперитет на Европа. Това е от съществено значение и за укрепване на издържливостта, икономическата сигурност и стратегическата автономност на Съюза в условията на все по-оспорвана геополитическа среда. В този контекст предложеният регламент допринася за изпълнението на Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия[1] и представлява отговор на правомощията, посочени в писмото за определяне на ресора на комисар Захариева, за разработване на рамка, улесняваща изпитването, финансирането и разрастването на иновативни решения в ЕС.

През последните две десетилетия икономическият растеж на ЕС изостава от този на други големи икономики, по-специално на Съединените щати (САЩ) и Китай, като разликата в равнищата на БВП се увеличава. Основна причина за това разминаване е по-слабият растеж на производителността в ЕС. Тъй като научните изследвания и иновациите представляват значителен дял от ръста на производителността, способността на Съюза да превръща знанията в подходящи за реализиране на пазара иновации е решаващ фактор за неговата дългосрочна конкурентоспособност и просперитет. Това е също толкова определящо за способността на Съюза да намали прекомерните стратегически зависимости, да запази свободата си на действие и да гарантира сигурен достъп до критични технологии, продукти и промишлен капацитет.

Основното предизвикателство се крие в структурните препятствия по време на жизнения цикъл на иновациите. Въпреки че ЕС се представя силно в ранните етапи на научните изследвания, той е изправен пред постоянни трудности при прехода от резултати от научни изследвания към готови за пазара продукти и предприятия с потенциал за разрастване. Иновативните предприятия се сблъскват с две сериозни препятствия: затруднения по време на предпазарния стадий, при който проектите остават твърде рискови или разпокъсани, за да привлекат частни инвестиции, и

[1] Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за стартиращи и разрастващи се предприятия — Изберете Европа за стартиране и разрастване“, COM/2025/270final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex:52025DC0270.

затруднения при разрастването, когато предприятията изпитват трудности при разширяването си поради финансови, регулаторни и пазарни ограничения. Тези препятствия намаляват стимулите за инвестиции и ограничават появата на нови иновативни предприятия и сектори.

През последните години Съюзът предприе значителни стъпки за преодоляване на тези предизвикателства. Програмите за финансиране на ЕС, като „Хоризонт Европа“, Механизмът за възстановяване и устойчивост, Фондът за иновации, програмата „Цифрова Европа“ и InvestEU, както и инициативите за по-силни капиталови пазари и укрепване на европейското научноизследователско пространство, подобриха рамковите условия за иновации. Тези усилия също така подкрепят по-общата цел на Съюза за укрепване на издържливостта, подготвеността и технологичния капацитет в сектори от стратегическо значение.

Въпреки този напредък обаче **продължават да съществуват важни пречки и различия между държавите членки**, особено при прехода от научни изследвания към внедряване на пазара. Тези пречки не само затрудняват резултатите в областта на иновациите, но и забавят внедряването в голям мащаб на технологии, които са от съществено значение за сигурността, издържливостта и икономическия суверенитет на Европа.

Първо, пазарите за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително възлагането на обществените поръчки за продукти в предпазарен стадий, остават слабо развити поради липсата на ясна правна рамка. Директивите на ЕС за обществените поръчки обхващат услугите в областта на НИРД само когато са изпълнени и двете условия по-долу:

- ползите възникват изцяло за публичния купувач, за да ги използва при извършване на дейността си; както и
- публичният купувач заплаща услугата изцяло.

В резултат на това значителна част от обществените поръчки за НИРД, включително обществените поръчки за продукти в предпазарен стадий, попадат извън техния обхват. Откакто през 2007 г. Комисията разясни в своето съобщение[2] концепцията за възлагане на обществена поръчка за продукти в предпазарен стадий, се наблюдава увеличение на възлагането на тези видове обществени поръчки за НИРД, а успешните случаи показват, че стратегическото използване на този инструмент позволява на ЕС да си възвърне лидерството и стратегическата автономност на високотехнологичните пазари. Въпреки това, като цяло, в рамките на ЕС напредъкът в повишаването на равнищата на инвестициите все още е твърде бавен и разпокъсан. Основните причини са, че липсата на хармонизирани правила доведе до различаващи се практики в държавите членки, правна несигурност и ограничено съвместно възлагане на трансгранични обществени поръчки за НИРД, което често е необходимо за постигане на финансовата критична маса, нужна за развитието на иновативни технологии. Това е особено проблематично в стратегически сектори, където разпокъсаното търсене, дублиращите се национални подходи и зависимостта от доставчици извън ЕС могат да изложат Съюза на уязвимости и рискове за снабдяването. Освен това в предложеното преразглеждане на

[2] Съобщение на Комисията до Европейския Парламент, Съвета, Европейския Икономически и Социален Комитет и Комитета на Регионите - Доставки на развойни продукти: насърчаване на иновациите с цел обезпечаване устойчивостта и високото качество на обществените услуги в Европа, 14.12.2007 г., COM(2007) 799 final.

рамката на ЕС за обществени поръчки — Акта за обществените поръчки — се предлага да се изключат всички форми на възлагане на обществени поръчки за НИРД.

Възлагането на такива обществени поръчки за НИРД е жизненоважно за създаването на иновативни решения, които могат да подобрят качеството и ефективността на обществени услуги, да се справят с обществени предизвикателства и да изградят достатъчен промишлен капацитет за иновативни решения и технологии в ЕС, за да се защитят икономическата сигурност и стратегическата автономност на ЕС. Те са също така ключов инструмент за ускоряване на развитието на пазара за критични технологии, укрепване на европейската промишлена и технологична база, подобряване на сигурността на доставките и гарантиране, че стратегически значими способности се развиват и внедряват в рамките на Съюза. За разлика от ЕС[3] другите водещи икономики по света инвестират 5 до 8 пъти повече в обществени поръчки за НИРД. Увеличаването на публичните инвестиции във възлагането на обществени поръчки за НИРД в ЕС от 0,6 % на 3 % от общото възлагане на обществени поръчки или от 17,28 млрд. евро на 86,4 млрд. евро би помогнало на ЕС да увеличи публичните инвестиции в НИРД с около 0,5 % от БВП. Като се има предвид, че това би могло да привлече допълнителни частни инвестиции в НИРД със същия размер, общите инвестиции в НИРД в ЕС биха могли по този начин да се увеличат от 2,2 % на 3 % от БВП[4].

Второ, недостатъчната яснота и съпоставимост при оценката и икономическата реализация на интелектуалната собственост (ИС) продължават да възпрепятстват търговската реализация на резултатите от научните изследвания и иновациите. В днешно време в основата на иновациите до голяма степен стоят нематериалните активи, като над 90 % от корпоративната стойност в някои от водещите предприятия идва от интелектуална собственост. И все пак в ЕС ИС все още рядко се използва като обезпечение при финансиране. Тъй като финансовите институции в ЕС все още са насочени главно към материалните активи и традиционното счетоводство, предприятията с богат портфейл от ИС срещат трудности при осигуряването на финансиране. В резултат на това стартиращите предприятия в ЕС набират с около 50 % по-малко капитал в сравнение със своите конкуренти в САЩ до десетата си година. Това несъответствие създаде сериозен недостиг на финансиране за растеж за иновативни предприятия с малко активи, оценен на до 18 милиарда евро годишно.[5] Една от основните причини, обясняващи липсата в ЕС на обезпечено с ИС финансиране, е отсъствието на хармонизирана методика за оценка на активите интелектуална собственост. Това създаде различия в условията в държавите членки за използването на такива активи при финансирането на предприятия, включително като обезпечение за дългово финансиране, и за тяхното отчитане при капиталови инвестиции и други решения за финансиране. Други ключови причини са липсата на

---

[3] ЕС инвестира в 0,6 % от възлагането на обществените поръчки за НИРД, САЩ — в 3,5 %, а Южна Корея — в 5 %. Увеличаването на инвестициите в ЕС до 3 % от общото възлагане на обществени поръчки за НИРД би генерирало допълнителни публични инвестиции в НИРД, равняващи се на 0,5 % от БВП — Сравнителен анализ на рамките на политиките и инвестициите в обществени поръчки за новаторски решения в целия ЕС.

[4] През 2023 г. публичните и частните инвестиции в НИРД възлизат на 2,2 % от БВП в ЕС в сравнение с 3,3 % в Япония, 3,46 % в САЩ и 4,93 % в Южна Корея — Доклад за резултатите в областта на науката, изследванията и иновациите (SRIP), издание от 2024 г., Европейска комисия.

[5] Европейска инвестиционна банка, (2025), Доклад на ЕИБ за инвестициите за 2024/2025 г.: Иновации, интеграция и опростяване в Европа.

зрял вторичен пазар за нематериални активи в целия ЕС и липсата на умения по отношение на обезпечено с ИС финансиране сред финансовите институции и иновативните стартиращи предприятия. Това затруднява достъпа на предприятията до капитал в рамките на единния пазар, като възпрепятства техния трансграничен растеж и инвестиции. Това прави предприятията в ЕС по-малко успешни в разрастването и търговската реализация на иновациите, особено в секторите на наукоемките и революционните технологии, в сравнение с предприятията от други юрисдикции като САЩ, Китай и Южна Корея.

Преодоляването на тези две пречки чрез настоящото предложение би могло следователно да окаже значително въздействие върху подобряването на функционирането на единния пазар за инвестиции в НИРД и търговската реализация на активи ИС, като по този начин се подкрепя независимостта и конкурентоспособността на Европа. Това би спомогнало също така да се гарантира, че Европа ще запази финансовите си ресурси и ще даде възможност на критичните технологии и свързаните с тях активи ИС, да се разрастнат в съответствие с целите си за сигурност, издържливост и стратегическа автономност. На този фон настоящото предложение е в изпълнение на политическите насоки на председателя Фон дер Лайен за Комисията през периода 2024—2027 г., в които са определени приоритети за поставяне на научните изследвания и иновациите в центъра на нашата икономика. **Европейският акт за иновациите** беше обявен в Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия и в компаса за конкурентоспособността на ЕС като една от ключовите инициативи за укрепване на иновационната екосистема на ЕС и повишаване на способността му да се конкурира в световен мащаб.

Общата цел на настоящата инициатива е да се подобри функционирането на единния пазар за иновации чрез намаляване на структурните пречки пред извеждането на иновативни решения на пазара, като по този начин се ускори тяхната търговска реализация в ЕС. Тази цел допринася пряко за по-общите приоритети на Съюза за укрепване на конкурентоспособността, насърчаване на устойчивия икономически растеж и повишаване на технологичния суверенитет, като същевременно подсилва икономическата сигурност, издържливостта и способността на Съюза да действа автономно в стратегически важни области.

За постигането на това с предложението се цели постигането на набор от конкретни цели. Те включват укрепване на ролята на обществените поръчки като движеща сила на иновациите и подобряване на оценката, търговската реализация и използването на ИС.

Европейският акт за иновациите е насочен към постигане на тези цели чрез:

- създаване на хармонизирана рамка на равнището на Съюза за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий; както и
- въвеждане на задължително изискване за създаването на Център за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране на равнището на Съюза, като част от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO), една обща за целия Съюз рамка за оценка на ИС и един общ за целия Съюз пазар на ИС за търговска реализация на ИС.

Чрез преодоляването на тези предизвикателства по съгласуван и целенасочен начин предложеният регламент има за цел да гарантира, че иновативните идеи, разработени в Европа, могат по-ефективно да преминат от научни изследвания към пазара, да се разраснат отвъд границите и да допринесат за дългосрочната конкурентоспособност и

просперитет на Съюза, както и за неговата издържливост, икономическа сигурност и стратегическа автономност.

1.2. Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката

Понастоящем не съществува всеобхватна законодателна рамка на Съюза, която да се отнася конкретно до преодоляването на хоризонталните пречки, засягащи разработването, изпитването и разрастването на иновативни решения в рамките на единния пазар. Съществуващите политики на Съюза в областта на научните изследвания и иновациите са насочени основно към подкрепата за създаване на знания, насърчаването на сътрудничеството и осигуряването на финансиране за научноизследователска и иновационна дейност, като само частично разглеждат рамковите условия, регулиращи прехода от научни изследвания към пазара.

Предложеният регламент допълва тези съществуващи инициативи, като целта му е да се преодолеят оставащите препятствия в хода на жизнения цикъл на иновациите, по-специално тези, свързани с използването на възлагането на обществени поръчки за НИРД, както и с търговската реализация и използването на ИС при финансирането на иновативни предприятия.

В този контекст най-подходящите разпоредби на политиката на Съюза в областта на научните изследвания и иновациите включват:

Европейското научноизследователско пространство (ЕНП) стимулира и структурно подкрепя трансграничното сътрудничество в областта на научните изследвания и развойната дейност (НИРД) и мобилността на изследователите, като е насочено основно към ранните етапи от жизнения цикъл на научните изследвания и иновациите. То се осъществява отчасти чрез програми на Съюза като „Хоризонт Европа“, които предоставят финансиране за съвместни научни изследвания, схеми за мобилност и научноизследователски инфраструктури. Паралелно с това Форумът на ЕНП служи като инструмент за мека координация, чрез който държавите членки съгласуват националните политики, приоритети и реформи в областта на научните изследвания.

Програмите за финансиране на Съюза предоставят значителна финансова подкрепа за дейности в областта на научните изследвания и иновациите на различните етапи от жизнения цикъл на иновациите. По-специално програми като „Хоризонт Европа“, включително Европейски съвет по иновациите, както и InvestEU, програмата „Цифрова Европа“, Европейският фонд за отбрана, фондовете на политиката на сближаване и Фондът за иновации подкрепят разработването, демонстрацията и до известна степен разрастването на иновативни решения чрез безвъзмездни средства, смесено финансиране, механизми за споделяне на риска и чрез подкрепа за възлагането на обществени поръчки за НИРД. Без да се предрешава следващата многогодишна финансова рамка (МФР) и изпълнението на бъдещите програми за финансиране от ЕС, със следващата МФР може да се засили тази финансова подкрепа чрез повишаване на капацитета на Съюза за мобилизиране на публични и частни инвестиции в иновации и стратегически технологии. Предложеният регламент е в съответствие с тези програми на Съюза, тъй като не предлага никакви мерки за финансиране, а ще подсили условията на правната рамка за иновации в държавите членки, което може да допълни и да допринесе за подобряване на въздействието на тези програми на Съюза за финансиране по редица начини:

- Няколко от тези програми на Съюза за финансиране предоставят подкрепа на публичните купувачи за провеждане на обществени поръчки за НИРД. Този опит също така подчерта продължаващата липса на увереност у публичните

купувачи да започнат възлагане на обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий поради липсата на ясна правна рамка на ЕС за възлагане на обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, както и допълнителните усилия и време, необходими на публичните купувачи за организиране на съвместно възлагане на трансгранични обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий поради разпокъсаността на националните правила за възлагане на обществени поръчки в държавите членки. Предложеният регламент спомага за решаването на този проблем чрез установяване на общи правила за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително за продукти в предпазарен стадий, и хармонизирана рамка за възлагане на съвместни трансгранични обществени поръчки за НИРД, включително за продукти в предпазарен стадий.

- Някои от тези програми за финансиране на Съюза подкрепят новаторите в опитите им да постигнат търговска реализация за своята ИС или да използват правата си върху интелектуална собственост като обезпечение за получаване на финансови инвестиции. Този опит подчерта, че новаторите срещат проблеми при намирането на подходящи страни, които се интересуват от закупуването или лицензирането на тяхната ИС, и при получаването на добра цена за своята ИС за привличане на финансови инвестиции поради пропуски в знанията, липсата на една общоприета рамка за оценка за целия Съюз и липсата на един общ пазар за права върху ИС за целия Съюз. Предложеният регламент спомага за решаването на този проблем чрез разширяване на правомощията на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост така, че да се създаде Център за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране, една обща рамка за оценка на ИС и един общ пазар за търговска реализация на правата върху ИС за целия Съюз.

От това следва, че предложеният регламент е в съответствие със съществуващите разпоредби на политиката на Съюза в областта на научните изследвания и иновациите, като допълва съществуващите програми за финансиране с последователна рамка за възлагане на обществени поръчки за НИРД и с нови задачи за Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, които ще помогнат на новаторите да получат обезпечено с ИС финансиране.

1.3. Съгласуваност с други политики на Съюза

Предложеният регламент е междусекторна инициатива, целяща да се осигурят равнопоставени условия за новаторите във всички сектори в целия Съюз, вместо да се насочва към конкретни сектори на приложение, технологични области или индустрии. Мерките му са хоризонтални по своя замисъл и са насочени към структурни пречки в държавите членки, които засягат дейностите със значителни нужди от иновации.

Предложеният регламент допълва предстоящата корпоративна правна рамка „28-и режим“ — EU Inc., която предоставя незадължителна хармонизирана корпоративна рамка за предприятията, работещи в целия Съюз. Предложението допълва и реформите в рамките на съюза на спестяванията и инвестициите, с които се цели капиталовите пазари на Съюза да станат по-силни и повече частни спестявания да се инвестират в собствен капитал, рисков капитал и финансиране на разрастващите се предприятия, като по този начин се подобри достъпът до финансиране за иновативни предприятия. Въпреки очаквания напредък в регулаторната хармонизация по предложението на Европейската комисия за EU Inc., се очаква да се запази значителна разпокъсаност на

начините, по които предприятията могат да подходят към жизнения цикъл на иновациите. Тази разпокъсаност крие риск да попречи на предприятията да въвеждат иновативни решения на пазара, което би могло да ограничи потенциала за растеж на иновативните предприятия, включително тези, които са създадени съгласно хармонизираната рамка EU Inc. С други думи, докато предложението EU Inc. има за цел да улесни създаването и управлението на стопанска дейност в целия Съюз и да помогне на предприятията да привлекат инвестиции, целта на предложения регламент е да се преодолеят бъдещи препятствия в жизнения цикъл на иновациите и да се гарантира, че в рамките на единния пазар предприятията ще могат по-лесно да разработват и реализират на пазара своите иновации.

По подобен начин, въпреки очаквания напредък в рамките на съюза на спестяванията и инвестициите по отношение на засилването на капиталовите пазари на Съюза и привличането на частни инвестиции, продължават да съществуват значителни ограничения в други части от жизнения цикъл на иновациите. По-специално пречките, свързани с разработването, изпитването, оценката и ранното внедряване на иновативни решения, продължават да ограничават потока от проекти, готови за инвестиции. В резултат на това, докато съюзът на спестяванията и инвестициите има за цел да подобри достъпа до финансиране и да подкрепи разрастването на иновативните предприятия, целта на предложения регламент е да се отстранят затрудненията, които възпрепятстват иновативните идеи да привлекат обезпечено с ИС финансиране, и да се помогне на новаторите да се възползват напълно от подобрената интеграция на капиталовите пазари.

Предложеният регламент също така се основава на предстоящите европейски бизнес портфейли, с които се рационализират трансграничните процедури за възлагане на обществени поръчки и цифровите взаимодействия между икономическите оператори и органите на публичния сектор. С европейските бизнес портфейли ще се установи цифрова самоличност за икономическите оператори и ще се създаде възможност за сигурен обмен на данни под формата на електронно удостоверение за атрибути и посредством сигурен комуникационен канал. Това ще опрости лицензирането, регистрациите, подаването на данъчни декларации и оторизациите за възлагане на обществени поръчки, като икономическите оператори вече няма да трябва да дублират информация в различни портали, което ще намали административната тежест и разходите за съответствие. Предложеният регламент предвижда процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД да се провеждат изключително в цифров вид и, когато е възможно, чрез европейските бизнес портфейли или алтернативни електронни средства, които са оперативно съвместими с европейските бизнес портфейли.

Предложеният регламент също така допълва секторни инициативи, като съществуващия Акт за критично важните лекарства, Акта за развитие на изчислителни облаци и ИИ, Акта за биотехнологиите I и предстоящите Акт за авангардните материали, Акт за биотехнологиите II и Акт за океаните, насочени към стратегически сектори или технологии и целящи укрепване на позицията на Съюза като високотехнологичен център. Въпреки че тези инициативи предоставят адаптирани, специфични за сектора подходи, когато е необходимо, с Европейския акт за иновациите се преодоляват междусекторните разминавания, засягащи иновациите в различните сектори и в различните технологични области. Това се прави, без да се предопределят или да се засягат специфичните за отделните сектори рамки, като по този начин се гарантира съгласуваност в цялостната картина на политиката на Съюза в областта на иновациите.

С предложения регламент се допълват и директивите на ЕС за възлагането на обществени поръчки и тяхното предложено преразглеждане чрез Акта за обществените поръчки (АОП). Директивите на ЕС за обществените поръчки изключват обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, докато някои обществени поръчки за услуги в областта на НИРД все още попадат в тяхното приложно поле, а възлагането на НИРД е задължителен елемент от процедурата за партньорство за иновации. За разлика от тях, предложението за АОП изключва всички форми на възлагане на обществени поръчки за услуги в областта на НИРД и премахва също така възлагането на обществени поръчки за НИРД като задължителен компонент от текущата процедура за партньорство за иновации, като го заменя с нова процедура за иновационно предизвикателство, имаща като задължителни елементи етап на изпитване и етап на закупуване с търговско внедряване, който може да включва обеми от иновативни решения.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

2.1. Правно основание

Правното основание за настоящото предложение за регламент е член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз, който позволява на Съюза да приема мерки за хармонизация с цел осигуряване на доброто функциониране на вътрешния пазар. Това е необходимо за премахване на трансграничните регулаторни и структурни пречки, които затрудняват правилното функциониране на единния пазар. Различията в националните правила относно възлагането на обществени поръчки за НИРД, включително относно възлагането на обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, представляват пречки, които възпрепятстват предприятията да участват и да предлагат услугите си на публични купувачи в различни държави членки. По подобен начин различните подходи към оценката и търговската реализация на ИС представляват пречки за новаторите при привличането на обезпечено с ИС финансиране и при разрастването на техния бизнес в целия Съюз. Тези разпокъсани подходи към възлагането на обществени поръчки за НИРД и към оценката и търговската реализация на интелектуалната собственост възпрепятстват трансграничното движение на стоки, услуги и капитали в рамките на единния пазар.

2.2. Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Предложеният регламент е в съответствие с принципа на субсидиарност, предвиден в член 5, параграф 3 от Договора за Европейския съюз.

Укрепването на капацитета на Съюза за разработване, търговска реализация и разрастване на иновативни решения е от голямо значение за укрепването на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза. Екосистемите за иновации и пазарите за иновативни предприятия все повече придобиват трансграничен характер, докато регулаторните и рамковите условия в Съюза са разпокъсани по национален признак. При отсъствие на мерки на равнището на Съюза, предизвикателствата, свързани с конкурентоспособността, пред които понастоящем е изправена промишлеността, вероятно ще подтикнат държавите членки да прилагат едностранни мерки. Въпреки че такива усилия могат да бъдат оправдани, некоординираните национални мерки и нерешените трансгранични предизвикателства, които не са обхванати от националните мерки, могат да повлияят отрицателно на функционирането на единния пазар и да увеличат разпокъсаността му, което ще направи Съюза по-уязвим и прекомерно зависим от иновативни решения и технологии

от трети държави и неспособен да използва активите на единния пазар, за да предоставя ползи за националните и европейските екосистеми.

По-специално, мащабът, необходим за подкрепа на прехода от научни изследвания към пазара и за осигуряване на ефективно разпространение на иновациите, надхвърля възможностите на отделните държави членки, ако действат самостоятелно. Различаващите се национални подходи към оценката и търговската реализация на интелектуалната собственост за привличане на обезпечено с ИС финансиране, както и към възлагането на обществени поръчки за НИРД, създават правна несигурност, увеличават разходите и ограничават трансграничните дейности на иновативните предприятия. Тези различия оказват пряко и доказуемо въздействие върху функционирането на единния пазар, като възпрепятстват трансграничното движение на стоки, услуги и капитали в рамките на Съюза.

От друга страна, чрез действията на равнището на Съюза могат да се установят общи рамкови условия и да се осигури координация между държавите членки, като по този начин се даде възможност на новаторите да разработват иновации, да привличат обезпечено с ИС финансиране и да разширяват дейността си на единния пазар. Действията на равнището на Съюза позволяват създаването на еднакви условия на конкуренция, намаляват разпокъсаността и дублирането и улесняват ефективното разпределение на ресурсите в целия Съюз.

Никоя държава членка не е в състояние сама да се справи ефективно с тези проблеми поради многостранния характер на предизвикателството и необходимостта от правилно функциониране на вътрешния пазар за разработване, изпитване, търговска реализация и разрастване на иновативните решения в целия Съюз. Поради това е необходим хармонизиран подход на равнището на Съюза, за да се гарантира доброто функциониране на единния пазар и да се отговори на предизвикателствата, свързани с укрепването на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза. Включените в настоящата инициатива мерки не биха били толкова ефективни, ако бъдат приложени от държавите членки самостоятелно, тъй като предизвикателствата, с които те трябва да се справят, се отнасят до единния пазар. Те не са ограничени до отделни държави членки или до подгрупа държави членки, а са свързани с промишлената база на Съюза и веригите за създаване на стойност в целия Съюз. Освен това е слабо вероятно мерките, прилагани на равнището на държавите членки, да отговорят по подходящ начин на нуждите на тясно взаимосвързаните вериги на доставките в рамките на единния пазар и биха могли да доведат до още по-голяма разпокъсаност на пазара, изтичане на иновации и преместване на промишлената дейност в други части на света, както и до цялостно отслабване на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза.

Иновациите представляват трансгранично предизвикателство, което изисква действия на равнището на Съюза, с цел ефективно допълване и засилване на мерките, предприети на регионално, национално и местно равнище. Липсата на мерки ще засегне целия ЕС. Без по-нататъшни действия от страна на Съюза сегашното положение вероятно ще се запази, което ще увеличи риска Съюзът да загуби стратегически промишлен капацитет и способности, единният пазар да стане още по-разпокъсан и Съюзът да стане силно зависим от трети държави в усилията си да постигне целите си в областта на екологосъобразността, цифровите технологии, отбраната и икономическата сигурност. Това от своя страна би могло да има отрицателни последици за

икономическата сигурност, отбраната, социалното и териториалното сближаване на Съюза, главно чрез последствията за заетостта, регионалното развитие и справедливия достъп до промишлени възможности.

Поради това предложените мерки са насочени към области, в които — поради мащаба, бързината и обхвата на необходимите усилия — има ясна добавена стойност от действия на равнището на Съюза. Действията са насочени към подобряване на икономическата обосновка за новаторите при извеждането на иновациите на пазара чрез улесняване на оценката, търговската реализация и използването на ИС за получаване на финансиране, както и към улесняване на намирането на първи клиенти чрез обществени поръчки за НИРД, включително за продукти в предпазарен стадий. Това повишава ефективността чрез по-добро трансгранично сътрудничество, осигурява по-справедлив достъп до възможности за иновативни предприятия, независимо от тяхното местоположение, и укрепва капацитета на Съюза за конкуренция в световен мащаб. Предложените мерки също така дават възможност за подобряване на конкурентоспособността и стратегическата автономност на Съюза, като същевременно се зачитат международните ангажименти на Съюза към неговите търговски партньори.

2.3. Пропорционалност

Предложеният регламент е пропорционален на целта си за подобряване на функционирането на единния пазар за иновации. Всеки от неговите компоненти е насочен към конкретна цел и е ограничен до това, което е подходящо и необходимо за постигането на тази цел, без да се надхвърля необходимото за преодоляване на установените пречки и без да се налага на държавите членки и на засегнатите субекти в тях непропорционална тежест, която е прекомерна в сравнение с очакваните ползи.

Първо, общите правила за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително за продукти в предпазарен стадий, ще доведат до значителни икономии на време и разходи за публичните купувачи при провеждането на такива процедури, което ще им позволи по-бързо да модернизират обществените услуги, а на предприятията — да ускорят растежа на дейността си на единния пазар. Хармонизираната рамка за съвместно възлагане на трансгранични обществени поръчки за НИРД дава възможност на публичните купувачи да формират критичната маса, необходима, за да се стимулира промишлеността да разработва решения с по-добра стойност срещу вложените средства, и да се даде възможност на предприятията да развиват дейността си по-бързо на единния пазар. Изискванията за възлагане на обществени поръчки за НИРД с произход от Съюза са пропорционални на европейския капацитет за НИРД и са разработени така, че да не създават значителна финансова тежест за административните бюджети. Създаването на водещи пазари е от основно значение за повишаване на конкурентоспособността на ЕС в различните сектори и технологии, като по този начин се укрепва промишлената база на Съюза и се гарантира стратегическата му автономност. Тази комбинация от мерки относно възлагането на обществени поръчки за НИРД е необходима, за да се осигури правна сигурност, да се укрепи конкурентоспособността на Съюза и да се гарантира ефективното прилагане на принципите на Договора и на международните ангажименти на Съюза в областта на обществените поръчки. Те са пропорционални, тъй като са ограничени до необходимото за постигане на тези цели, разработени са така, че да не налагат допълнителна тежест върху държавите членки и публичните купувачи, основават се на съществуващи и широко използвани практики и позволяват гъвкавост при практическото им прилагане.

Второ, възлагането на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост на задачата да създаде Център за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране, както и разработването на една обща за целия Съюз рамка за оценка на ИС и един общ цифров пазар за ИС, дава възможност на новаторите, предприятията, университетите и финансовите инвеститори да намалят разходите за оценка и да увеличат лицензирането и прехвърлянето на права върху интелектуална собственост в Съюза. Това е от решаващо значение за увеличаване на търговската реализация на резултатите от научни изследвания и иновации в целия Съюз. Надграждането върху съществуващите правомощия, експертен опит и ресурси на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост гарантира ефективното изпълнение на тези мерки. Гарантирането, че рамката за оценка се основава на най-добрите практики за различните видове права върху ИС и че цифровият пазар за ИС е разработен така, че да допълва съществуващите, като същевременно предлага допълнителна добавена стойност от ЕС, гарантира, че тези мерки са пропорционални, тъй като те използват съществуващи структури, като по този начин се намалява допълнителната тежест върху държавите членки и се ограничава намесата на ЕС до необходимото за подобряване на прозрачността, сравнимостта и достъпа при трансакции, свързани с ИС.

2.4. Избор на инструмент

Член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз позволява на законодателя да приема регламенти и директиви. За настоящото предложение регламентът се счита за най-подходящия инструмент, тъй като той е пряко приложим и дава възможност за определяне на изисквания, които са пряко приложими за всички публични и частни участници, обхванати от предложените мерки. По този начин ще се гарантира, че изискванията се прилагат своевременно и по хармонизиран начин, което ще доведе до по-голяма правна сигурност. С него ще се осигури последователна и съгласувана рамка в целия Съюз и ще се предотвратят различия между националните правила, които възпрепятстват разработването, изпитването и разрастването на иновациите в рамките на единния пазар. Регламентът е необходим за установяване на единни рамкови условия, намаляване на правната несигурност и осигуряване на еднакви условия на конкуренция за новаторите и иновативните предприятия, работещи на трансгранична основа. Една директива не би била достатъчна за постигане на предвидените цели, тъй като тя би изисквала време за транспониране и би могла да доведе до различаващо се транспониране и прилагане в държавите членки, като по този начин би се продължила разпокъсаността на рамковите условия за иновации.

Регламентът е също така необходим и подходящ правен инструмент за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1011 с цел разширяване на правомощията на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост и осигуряване на ефективно прилагане на изключителната компетентност на Съюза в съответствие с член 207 от ДФЕС за мерките, свързани с достъпа на икономически оператори от трети държави до процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

3.1. Консултации със заинтересованите страни

Настоящото предложение се основава на обширни консултации със заинтересованите страни, проведени в съответствие с принципите на Комисията за по-добро регулиране и минималните стандарти. Комисията започна да се консултира със заинтересованите страни относно пречките пред иновациите, разгледани в Европейския акт за

иновациите, още в контекста на Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия. Поканата за предоставяне на данни относно Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия беше публикувана на 17 февруари 2025 г. и приключи на 17 март 2025 г. Бяха събрани мнения от широк кръг заинтересовани страни, включително предприятия, бизнес асоциации, научноизследователски организации, публични органи и индивидуални респонденти. Бяха получени 589 отговора от заинтересовани страни от 36 държави. Основните пречки, определени от заинтересованите страни, включват трудностите за иновативните предприятия при достъпа до обществени поръчки и недостатъчните инвестиции в обществени поръчки за иновации в ЕС, пречките пред търговската реализация на резултатите от научните изследвания и иновациите и пред оценката на интелектуалната собственост, трудностите за иновативните предприятия при достъпа до научноизследователски и технологични инфраструктури, липсата на възможности за експериментиране в законодателството в целия ЕС и недостатъчната координация между националните и европейските политики и програми за иновации. Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия, приета на 28 май 2025 г., определи цялостна стратегия за комбиниране на незаконодателни и законодателни мерки за премахване на установените пречки пред иновациите, като последните трябва да бъдат преодолени чрез Европейския акт за иновациите.

В подготовката на настоящото предложение Комисията публикува специална покана за предоставяне на данни и проведе открита обществена консултация, за да събере обратна връзка по конкретни въпроси и да набележи възможни решения за правните пречки, които бяха установени по-рано в Стратегията на ЕС за стартиращите и разрастващите се предприятия. На 8 юли 2025 г. беше публикувана поканата за предоставяне на данни и започна откритата обществена консултация , а на 3 октомври 2025 г. и двете приключиха. Те събраха мнения от широк кръг заинтересовани страни, включително предприятия, бизнес асоциации, изследователски организации, публични органи и индивидуални респонденти. Общо бяха получени 336 отговора на поканата за предоставяне на данни, включително 193 становища. В рамките на откритата обществена консултация бяха получени 202 отговора, допълнени от 54 придружаващи документа.

Отговорите на обществената консултация относно Европейския акт за иновациите бяха сравнително по равно разпределени между групите заинтересовани страни. Дружествата и предприятията представляваха 27 % от отговорите (55 отговора), следвани от бизнес асоциациите (23 %, 47 отговора) и академичните и научноизследователските институции (16 %, 33 отговора). Останалите мнения бяха получени от граждани на ЕС (8 %, 17 отговора), неправителствени организации (8 %, 17 отговора), публични органи (4 %, 8 отговора), синдикални организации (2 %, 4 отговора), граждани на държави извън ЕС (1 %, 3 отговора) и други заинтересовани страни (9 %, 18 отговора). Сред участващите дружества микропредприятията (с 1—9 наети лица) представляваха най-голямата група (33 %, 18 отговора), следвани от големите предприятия (29 %, 16 отговора), малките предприятия (20 %, 11 отговора) и средните предприятия (18 %, 10 отговора).

Резултатите от откритата обществена консултация и съответният обобщаващ доклад относно Европейския акт за иновациите бяха публикувани на 4 декември 2025 г. и са достъпни онлайн.[6]

Освен това между октомври и ноември 2025 г. беше проведена целева консултация относно Европейския акт за иновациите, за да се подпомогне оценката на очакваните разходи и ползи от предложените мерки. Консултацията се състоеше от 18 полуструктурирани интервюта с избрани заинтересовани страни от различните сектори по-горе, 55 отговора на целево онлайн проучване и три онлайн дискусии във фокусни групи, проведени на 24, 26 и 27 ноември 2025 г. Дискусиите във фокусни групи бяха насочени основно към потвърждаване на констатациите от анализа на разходите и ползите.

И накрая, беше проведена целева консултация относно Европейския акт за иновациите с представители, отговарящи за политиките и програмите за научни изследвания и иновации в държавите членки и асоциираните към „Хоризонт Европа“ държави, които участват във форума на ЕСИ. Членовете на форума на ЕСИ приеха съвместно становище и списък с желания относно Европейския акт за иновациите през ноември 2025 г.[7]

В рамките на тези различни кръгове и видове консултации бяха събрани общо 1210 отговора, които помогнаха за подготовката на настоящото предложение за Европейския акт за иновациите. Като цяло заинтересованите страни изразиха подкрепа за действията на ЕС за преодоляване на установените пречки пред иновациите. Преобладаващото мнозинство от респондентите потвърдиха както съществуването на определените проблеми, така и уместността на мерките, предложени за Европейския акт за иновациите, които са насочени към подобряване на разработването, изпитването и разрастването на иновативни решения в целия единен пазар.

3.2. Събиране и използване на експертни становища

Подготовката на настоящото предложение се основава на широка доказателствена база, включително аналитична работа, преглед на литературата, принос от заинтересованите страни и експертни становища.

Комисията извърши проучване на документи и прегледа съответната академична литература, доклади относно политиките и източници на данни, за да подкрепи анализа на проблемите и вариантите на политиката. Това включваше, наред с другото, данни от Евростат, Европейския сравнителен доклад за иновациите, Общностното проучване на иновациите, Европейското сравнително изследване на националните рамки на политиките и инвестициите в обществени поръчки за иновации и Световната организация за интелектуална собственост (СОИС), както и доклади от международни организации като ОИСР и Европейското патентно ведомство (ЕПВ) и рецензирана академична литература.

---

6 Резултати от откритата обществена консултация и нейния обобщаващ доклад, 4 декември 2025 г., https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14593-European-Innovation-Act/public-consultation_bg.

7 Становище и списък с желания относно Европейския акт за иновациите, Форум на Европейския съвет по иновациите, ноември 2025 г., https://op.europa.eu/bg/publication-detail/-/publication/b690e2af-d0bd-11f0-8da2-01aa75ed71a1.

Използвани бяха също данни от работните групи на Форума на ЕСИ и експертни мнения, включително доклад[8] на група от експерти от 33 държави, назначени от Комисията, които формулираха препоръки за ЕС и държавите — членки на Форума на ЕСИ, относно това как да се преодолеят правните пречки, които възпрепятстват по-общото прилагане в Съюза на обществените поръчки за иновации, включително обществените поръчки за НИРД, в сравнение с други водещи икономики в света.

Външен изпълнител подпомогна Комисията при извършването на допълнително проучване на документи, анализирането на резултатите от откритата обществена консултация и целевите консултации, организирането на фокусни групи и интервюта със заинтересовани страни, както и при оценката на разходите и ползите от предложените мерки.

Съвместният изследователски център (JRC) на Комисията предостави допълнително аналитично съдействие, включително анализ на поканата за предоставяне на данни и макроикономическо моделиране за оценка на потенциалните въздействия от инициативата.

3.3. Оценка на въздействието

В съответствие с Насоките за по-добро регулиране настоящото предложение за регламент се основава на оценка на въздействието, в която се анализира необходимостта от ускоряване на търговската реализация и внедряването на иновативни решения и от създаване на благоприятни за иновациите еднакви условия на конкуренция, така че иновативните предприятия да могат да се разрастват в рамките на единния пазар на ЕС в контекста на нарастващите предизвикателства пред глобалната конкурентоспособност. В оценката на въздействието се определят възможните варианти на политиката за справяне с причините за проблемите и се оценяват техните вероятни въздействия. Тя беше разработена в тясно сътрудничество с междуведомствената ръководна група на Комисията по Европейския акт за иновациите.

Проектът на оценка на въздействието беше представен на Комитета за регулаторен контрол („Комитета“) на 23 декември 2025 г. На 28 януари 2026 г. се проведе среща с Комитета, след която последва отрицателно становище. След съществено преразглеждане с цел отразяване на коментарите на Комитета оценката на въздействието беше представена отново на 20 февруари 2026 г. При второто представяне Комитетът призна значителни подобрения, по-специално по отношение на намаления обхват на предложените мерки, изясняването на контекста и приложното поле на инициативата и цялостното представяне на доклада. Въпреки това някои съществени коментари, по-специално тези, свързани с избягването на припокриване с предстоящото преразглеждане на директивите на ЕС за обществените поръчки, останаха трудни за разрешаване, тъй като обществената консултация относно преразглеждането на тези директиви все още не беше приключила, а планираните мерки и оценката на въздействието от преразглеждането на тези директиви все още не бяха налични по това време. Поради това на 27 февруари 2026 г. Комитетът потвърди отрицателното си становище и посочи три основни области, изискващи допълнително подобрение в доклада за оценка на въздействието за Европейския акт за иновациите, а именно:

[8] Доклад на независим експерт, Overcoming legal barriers for the uptake of innovation procurement in the EU (Преодоляване на правните пречки пред внедряването на обществени поръчки за иновации в ЕС), май 2026 г., https://data.europa.eu/doi/10.2777/4586624.

1) **Да се осигури по-добра съгласуваност между мерките за обществени поръчки в Европейския акт за иновациите** и предстоящото преразглеждане на директивите на ЕС за обществените поръчки и допълнително да се оцени пропорционалността и субсидиарността на мерките за обществени поръчки, особено по отношение на задължителните цели за обществени поръчки за иновации и включването на обществени поръчки под финансовите прагове, установени съгласно рамката на ЕС.

1) **Да се осигури по-пълен анализ на въздействието** чрез разширяване на оценката на мерките по Европейския акт за иновациите извън прогнозния брой иновативни предприятия, тъй като предложените мерки не са правно ограничени до конкретна категория предприятия. Също така беше отправено искане да има правно определение за иновативни предприятия в рамките на Европейския акт за иновациите.

2) **Да се предостави по-задълбочена оценка на разходите и ползите** от някои мерки на Европейския акт за иновациите, с особен акцент върху:

- по-задълбочена оценка на икономическите разходи, свързани със задължителните цели за обществени поръчки за иновации и въвеждането на преференция на ЕС при обществените поръчки;
- оценка на риска, че твърде тесните определения и принципи за регулаторните лаборатории биха могли да изключат потенциално полезни възможности за експериментиране.

След второто отрицателно становище на Комитета оценката на въздействието беше съществено преработена допълнително, за да се отстранят установените недостатъци.. Горепосочените точки бяха напълно взети предвид при задълбочен анализ и, когато беше необходимо, беше коригирано приложното поле на предложението. По-специално бяха предприети следните мерки в отговор на коментарите на Съвета:

- **Мерките относно благоприятните за иновациите процедури за възлагане и преференцията на ЕС бяха стеснени, за да се насочат изключително към възлагането на обществени поръчки за НИРД, осъществявани от публичните купувачи.** Техниките за възлагане на обществени поръчки, благоприятстващи иновациите, приложими към други форми на обществени поръчки в по-общ смисъл, бяха изключени от приложното поле на Европейския акт за иновациите. В допълнение беше въведен финансов праг на ЕС от 216 000 EUR (съответстващ на финансовия праг на ЕС, използван в основната директива за обществените поръчки за нецентрални органи), осигуряващ съответствие с принципите на пропорционалност и субсидиарност.
- **Задължителната цел за държавите членки да увеличат общата покупателна способност по обществени поръчки за иновации беше премахната** от приложното поле на Европейския акт за иновациите.
- **Добавено беше обяснение относно определенията за иновативни предприятия, стартиращи и разрастващи се предприятия**. В оценката на въздействието се пояснява, че след приемането на Препоръката на ЕС относно определенията за иновативни предприятия, иновативни стартиращи предприятия и иновативни разрастващи се предприятия, Европейският акт за иновациите вече не включва тези определения като част от предложението. Същевременно се обяснява, че в съответствие с Насоките за по-добро

регулиране разходите и ползите се оценяват спрямо икономически засегнатото население (по-специално иновативните предприятия), а не спрямо всички правно допустими субекти. Изяснена е разликата между правно допустимите и икономически засегнатите предприятия и е обяснено по-подробно как е оценен броят на засегнатите икономически субекти.

- **Добавени са количествени оценки.** В оценката на въздействието беше предоставен допълнителен анализ на разходите и ползите, така че всички мерки да включват както стандартен модел на разходите, така и количествени оценки на разходите и ползите на основата на еластичността. По-специално бяха добавени икономическите разходи, свързани с риска от мерките за обществени поръчки, прецизирани бяха оценките за стойността на ИС и бяха включени специални раздели, обясняващи по-задълбочено допусканията, залегнали във всяка оценка.
- **Определенията и принципите за регулаторните лаборатории бяха премахнати** от приложното поле на Европейския акт за иновациите и прехвърлени в предложение за препоръка на Съвета относно регулаторните лаборатории.

Становището на Комитета, както и окончателната оценка на въздействието и нейното обобщение, са публикувани заедно с настоящото предложение.

Комисията извърши оценката на въздействието на равнището на отделните мерки, като за всяка мярка бяха разгледани до четири варианта като алтернативни варианти на политиката. Този подход позволи определянето на най-подходящата интервенция за всяка конкретна проблемна област.

И накрая, предпочитаният вариант на политиката за Европейския акт за иновациите е определен като съставен пакет, комбиниращ най-ефективните варианти на всяка от деветте оценени мерки. За всяка мярка избраният вариант е този, който се представя най-добре по отношение на ефективността, ефикасността, съгласуваността и пропорционалността. Следователно предпочитаният вариант отразява съгласувана комбинация от най-добре представящите се елементи от всички мерки, а не един предварително определен пакет от политики.

Предпочитаният вариант на политиката съчетава мерките по-долу.

Първа мярка: създаване, чрез Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO), на Център за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране, както и разработване на една обща за целия Съюз рамка за оценка на ИС и един общ цифров пазар. Очаква се с тази мярка да се увеличи дейността по прехвърляне и лицензиране на ИС и способността на новаторите да привличат обезпечено с ИС финансиране. Тя би довела до административни разходи за EUIPO, оценени на приблизително 712 000 EUR, и разходи за адаптиране за EUIPO в размер на около 2,5 милиона евро, които ще бъдат покрити от собствените ресурси на EUIPO, без принос от бюджета на Съюза. В същото време се очаква тази мярка да генерира **икономии на административни разходи за предприятията в размер на приблизително 35 милиона евро**. Очаква се също така мярката да генерира **допълнителен рисков капитал, обезпечен с ИС, и финансиране в размер на 10,2 милиарда евро всяка година за предприятията**.

Втора мярка: въвеждане на хармонизирана процедура за възлагане на обществени поръчки за НИРД и за съвместно възлагане на трансгранични обществени поръчки за НИРД. Очаква се тази мярка да генерира **1 милиард евро годишно икономии на**

разходи за засегнатите публични купувачи, както и **допълнителни 25,92 милиарда евро печалба за предприятията всяка година**.

Трета мярка: създаването на преференция на ЕС при възлагането на обществените поръчки за НИРД с клаузи за неучастие, които позволяват обществените поръчки да бъдат възлагани на необхванати доставчици, когато не съществува подходяща алтернатива от обхванати доставчици или когато са налице непропорционални разлики в разходите между обхванатите и необхванатите доставчици[9]. Очаква се тази мярка да допринесе за **укрепването на отворената стратегическа автономност на ЕС**, по-специално по отношение на критичните технологии и стратегическите инфраструктури, чрез намаляване на рисковете от зависимост и подкрепа на развитието на вериги на доставките, разположени в ЕС. Очаква се с клаузите за неучастие също да се **сведат до минимум отрицателните макроикономически ефекти от преференцията на ЕС**, които се оценяват на около 464 милиона евро.

Съчетанието от мерки осигурява съгласуваност през целия жизнен цикъл на иновациите, като се преодоляват пречките както от страна на предлагането, така и от страна на търсенето. Чрез съвместно подобряване на рамковите условия, достъпа до ресурси и пазарните възможности, предпочитаният вариант повишава максимално ефективността на отделните мерки и генерира кумулативни въздействия, надхвърлящи техните самостоятелни ефекти. Като цяло макроикономическата симулация, използваща споменатите оценки на входните разходи и ползите, показва увеличение на БВП на ЕС с 0,25—0,42 % за десетгодишен период спрямо базов сценарий без Европейския акт за иновациите, и съответства на до 507 000 новосъздадени работни места в целия ЕС за този десетгодишен период.

3.4. Пригодност и опростяване на законодателството

Предложението е в съответствие с целите на Комисията за опростяване. Чрез установяване на по-хармонизирани подходи в целия Съюз за осъществяване на обществени поръчки за НИРД и възлагане на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост да създаде обща рамка за оценка на ИС, пазар за търговска реализация на ИС в целия Съюз и Център за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране, се намаляват дублирането на разходи, информационната асиметрия, както и разходите за търсене и трансакционните разходи за новаторите.

Когато се въвеждат нови дейности, предложението се основава на съществуващи рамки и процеси, като по този начин се ограничава допълнителната административна тежест.

За публичните органи се очакват ограничени допълнителни разходи за адаптиране (45 милиона евро) поради необходимостта от допълнително обучение за прилагане на техниките за възлагане на обществени поръчки за НИРД и преференцията на ЕС. Очаква се публичният сектор в ЕС да понесе разходи за адаптиране (2,4 милиона евро) за разработване на рамката на ЕС за оценка на ИС, Центъра за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране и платформата за намиране на партньори. Тези

[9] „Обхванати доставчици“ в настоящото са доставчици от държави членки на ЕС и от трети държави, които са сключили международни споразумения със Съюза и по отношение на които Съюзът е поел ангажименти за допускане на тези трети държави до обществените поръчки за услуги в областта на НИРД.

допълнителни административни разходи обаче се компенсират от значителни нетни икономии на административни разходи.

За предприятията и публичните купувачи не се очакват допълнителни административни разходи, тъй като с предложения регламент не им се налагат допълнителни задължения. Напротив, очакват се допълнителни икономии на административни разходи за предприятията:

- 1 милиард евро годишно за публичните купувачи, които имат за цел да провеждат обществени поръчки за НИРД, благодарение на хармонизирана рамка за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително за съвместно възлагане на трансгранични обществени поръчки за НИРД;
- 35 милиона евро годишно за предприятия, притежаващи значителна ИС, благодарение на по-хармонизираните подходи към оценката на ИС и по-лесното лицензиране и прехвърляне на ИС чрез пазара за ИС;

Поради това като цяло се очаква предпочитаният вариант на политиката да генерира годишни нетни икономии на разходи (административни разходи и разходи за адаптиране, взети заедно) от приблизително 1,1 милиарда евро от първата година нататък в сравнение с базовото равнище както за публичните, така и за частните заинтересовани страни. Очаква се нетните икономии да се увеличат допълнително през следващите години, тъй като еднократните разходи за адаптиране отпадат и остават само повтарящите се административни разходи.

4. ОСНОВНИ ПРАВА

Предложението за регламент се основава на недискриминационен подход и насърчава прозрачността и равното третиране. Не се очаква то да окаже значително въздействие върху основните права, защитени съгласно Договорите на Съюза и Хартата на основните права.

5. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Очакваното отражение върху разходите и числеността на персонала за 2028 г. и след това е добавено само за илюстрация и не предопределя следващата многогодишна финансова рамка. Източникът на финансиране и обхватът на финансовия ангажимент на Съюза в периода след 2027 г. ще продължат да зависят от резултата от междуинституционалните преговори по МФР за 2028—2034 г., след което ще бъдат определяни чрез годишната бюджетна процедура. Всички бюджетни кредити и разпределения за персонал от 2028 г. нататък са индикативни. Предложението има отражение върху бюджета за Комисията. По-специално за изпълнението му ще са необходими приблизително 3 еквивалента на пълно работно време годишно. Отражението върху бюджета е свързано главно с извършването на работата, предвидена за подпомагане и наблюдение на прилагането на регламента, включително подготовката на делегираните актове и актовете за изпълнение, предвидени в регламента. Отражението върху бюджета, необходимо за човешки ресурси и други административни разходи, ще бъде покрито от бюджетни кредити на ГД, които вече са определени за управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на ГД, при необходимост заедно с допълнително отпуснати ресурси, които могат да бъдат предоставени на управляващата ГД в рамките на годишната процедура за отпускане на средства и като се имат предвид бюджетните ограничения.

6. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Не е приложимо.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

Предложението се състои от три глави. То е структурирано по следния начин:

Глава I съдържа общите разпоредби, в които се определят предметът и приложното поле на предложения регламент, както и определенията, приложими за предложения регламент. В нея се пояснява, че глава I от регламента се прилага само за обществени поръчки за услуги в областта на НИРД, които попадат извън приложното поле на Директива (ЕС) 2014/23, Директива (ЕС) 2014/24 и Директива (ЕС) 2014/25, и се пояснява, че глава III от регламента се прилага само за Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост.

В глава II се определят общи правила за изпълнение на процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително съвместно възлагане на обществени поръчки за НИРД.

В глава III се определят задачите, възложени с настоящия регламент на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, за да създаде една обща рамка за оценка на интелектуалната собственост (ИС), един общ пазар за търговска реализация на ИС в целия Съюз и център за експертни познания за подпомагане на новаторите при достъпа до обезпечено с ИС финансиране.

2026/0264 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за създаване на рамка от мерки за укрепване на екосистемата на Съюза за иновации и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1001 (Европейски акт за иновациите)

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет[(1)],

като взеха предвид становището на Комитета на регионите[(2)],

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

(1) Все още съществуват значими пречки, които възпрепятстват достъпа на иновациите до пазара и разрастването на иновативните предприятия в Съюза. Новаторите са изправени пред липса на възможности да предложат иновативни идеи на пазара за обществени поръчки в целия Съюз поради липсата на обща правна рамка за възлагане на обществени поръчки за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност („възлагане на обществени поръчки за НИРД“) и слабо развития вътрешен пазар за финансиране, обезпечено с интелектуална собственост (ИС). Националните мерки, насочени към справяне с такива сложни пречки, които надхвърлят националните граници, са разпокъсани и съществува риск да затруднят функционирането на вътрешния пазар. Тази разпокъсаност създава пречки пред трансграничната търговия в рамките на Съюза и води до нарушения на вътрешния пазар. Поради това е необходимо да се установят хармонизирани мерки, за да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар.

(2) Европейската сметна палата[10] призова Комисията да вземе мерки срещу ниското равнище на конкуренция при обществените поръчки в Съюза. С нарастващата

---

(1) ОВ C […], […] г., стр. […].

(2) ОВ C […], […] г., стр. […].

10 Специален доклад 28/2023: Обществени поръчки в ЕС, Европейска сметна палата, декември 2023 г., https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2023-28/SR-2023-28_bg.pdf.

цифровизация на икономиката на Съюза и нарастващото търсене сред публичните купувачи от целия Съюз на разработени в ЕС иновативни решения, се наблюдава засилен интерес от страна на икономическите оператори от различни държави членки да участват в процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, провеждани от публични купувачи от други държави членки. Въпреки че с директиви 2014/23/ЕС[11], 2014/24/ЕС[12] и 2014/25/ЕС[13] на Европейския парламент и на Съвета се хармонизират процедурите за обществени поръчки, попадащи в тяхното приложно поле, процедурите за възлагане на поръчки извън тяхното приложно поле понастоящем се уреждат предимно от разпокъсани национални норми или са освободени от националните правила за обществени поръчки и са обект само на основните принципи съгласно Договорите, тълкувани от Съда на Европейския съюз. Това се отнася за по-голямата част от обществените поръчки за НИРД, по-специално тези, които попадат извън приложното поле на посочените директиви, тъй като ползите, произтичащи от възложените услуги в областта на НИРД, не се натрупват изключително за публичния купувач за негова собствена употреба при изпълнението на дейността му, както е в случая с обществена поръчка за продукти в предпазарен стадий, или тъй като възложените услуги в областта на НИРД не се заплащат изцяло от публичния купувач[14]. Прилагането на тези принципи само по себе си обаче не осигурява достатъчна правна яснота за публичните купувачи, не решава проблема с трансграничната разпокъсаност при възлагането на обществени поръчки за НИРД и не разрешава структурните пречки пред публичните купувачи за участие в съвместно трансгранично възлагане на обществени поръчки за НИРД. Поради тази причина следва да се приемат общи правила за възлагане на обществени поръчки за НИРД над определена стойност, за да се гарантира, че тези принципи се прилагат на практика и осигуряват правилното функциониране на вътрешния пазар.

(3) За процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД, за които не се прилагат член 25 от Директива 2014/23/ЕС, член 14 от Директива 2014/24/ЕС и член 32 от Директива 2014/25/ЕС, от публичните купувачи следва да се изисква да прилагат разпоредбите на настоящия регламент. Специфичните характеристики на обществените поръчки в областта на отбраната обаче правят възлагането на НИРД в тази област особено чувствително, като често се изисква високо равнище на поверителност и по-голяма гъвкавост за държавите членки. Следователно от публичните купувачи не следва да се изисква да прилагат разпоредбите на настоящия регламент за възлагане на обществени поръчки за

---

11 Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

12 Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

13 Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

14 По силата на член 25 от Директива 2014/23/ЕС, член 14 от Директива 2014/24/ЕС и член 32 от Директива 2014/25/ЕС тези директиви се прилагат за обществени поръчки за услуги за НИРД, когато ползите се натрупват изключително за публичния купувач за негова собствена употреба при изпълнението на дейността му и предоставената услуга се заплаща изцяло от публичния купувач.

НИРД, попадащи в приложното поле на изключенията за обществени поръчки за НИРД, определени в Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета[15].

(4) Цифровизацията на процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД е от съществено значение за правилното функциониране на единния пазар, тъй като може значително да намали административната тежест, да повиши ефективността и да подобри прозрачността. Ето защо всички процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, попадащи в приложното поле на настоящия регламент, следва да се провеждат, когато е възможно, чрез европейските бизнес портфейли или чрез алтернативни електронни средства, които са оперативно съвместими с европейските бизнес портфейли.

(5) За да се подобри достъпът на бизнеса до нови възможности при възлагане на обществени поръчки за НИРД и да се засили конкуренцията при възлагането на договори за обществени поръчки за НИРД, участието на групи от икономически оператори следва да бъде допълнително улеснено. Това е от особено значение за МСП, иновативните стартиращи предприятия и иновативните разрастващи се предприятия, които често срещат трудности при достъпа до по-големи възможности при възлагането на обществени поръчки за НИРД. Затова правилата, уреждащи участието на групи от икономически оператори и използването на комбиниран капацитет, следва да бъдат изяснени и опростени, като същевременно се гарантира, че се налагат само изисквания, необходими за правилното изпълнение на договора за обществена поръчка за НИРД.

(6) Възлагането на части от договор за обществена поръчка за НИРД на подизпълнител остава практичен и значим инструмент за сътрудничество между икономическите оператори. Правилата за възлагане за подизпълнение в настоящия регламент следва да запазват свободата на договаряне и да улесняват достъпа на МСП, иновативните стартиращи предприятия и иновативните разрастващи се предприятия, като им дават възможност да участват ефективно във възлагането на обществени поръчки за НИРД и свързаните с тях вериги на доставките. Възлагането на целия договор за обществена поръчка за НИРД за подизпълнение обаче не следва да се допуска съгласно настоящия регламент, по-специално за да се избегне злоупотреба с възлагането за подизпълнение, особено в сектори, които е възможно да бъдат по-уязвими към експлоатация на труда поради натиска на разходите и сложните вериги от подизпълнители. Когато конкретни входни данни, компонент или услуга, които са от съществено значение за извършването на НИРД в обществен интерес, са достъпни само от икономически оператор, установен в държава, която няма достъп до възлагането на обществени поръчки за НИРД, публичният купувач следва да може да допусне използването на тези входни данни, компонент или услуга, включително чрез възлагане за подизпълнение.

(7) Без да се консултират с пазара, публичните купувачи рискуват да стартират процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД въз основа на тръжни спецификации, които са недостатъчно адаптирани към реалните възможности на

[15] Директива 2009/81/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на процедурите за възлагане на някои поръчки за строителство, доставки и услуги от възлагащи органи или възложители в областта на отбраната и сигурността и за изменение на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО (Текст от значение за ЕИП) (ОВ L 216, 20.8.2009 г., стр. 76—136, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

пазарните оператори, които облагодетелстват установени решения или които не предоставят достатъчни възможности за иновативни решения. Поради това следва да се установят общи правила, за да се гарантира, че при подготовка за такива процедури предварителните пазарни консултации се провеждат по прозрачен и публично достъпен начин.

(8) Преговорите, с възможност за поетапни преговори, могат да дадат възможност на публичните купувачи да подобрят качеството, ефективността и общата стойност на възложените услуги в областта на НИРД и очакваните от тях резултати, особено когато предметът на поръчката изисква адаптация на документацията за обществената поръчка към оперативните и иновационните нужди или балансиране на други стратегически съображения. Такава възможност за гъвкавост следва да бъде предоставена на публичните купувачи, като им се позволи да решат да оставят определени елементи от документацията за обществената поръчка отворени за преговори, включително графика на плащанията или механизма за уреждане на спорове, като по този начин се премахва една от основните пречки пред участието на МСП във възлагането на обществени поръчки.

(9) В съответствие с международната правна рамка и правната рамка на ЕС за възлагане на обществени поръчки възлагането на обществени поръчки за НИРД, включително обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, може да включва ограничено производство и доставка на прототипи или първи продукти, услуги или строителство с цел включване на резултатите от полево изпитване и демонстриране, че продуктът, услугата или строителството са подходящи за производство или доставка в масово количество при приемливи стандарти за качество, и публичните купувачи могат да придобият собственост върху този ограничен набор от прототипи или първи продукти, услуги или строителство, които са разработени по тяхно искане в хода на и за този конкретен договор за обществена поръчка за услуги в областта на НИРД. По време на възлагане на обществени поръчки за услуги в областта на НИРД публичните купувачи не могат да придобиват собственост върху прототипи на първи продукти, услуги или строителство, които не са разработени по тяхно искане или които са разработени за други договори. За да бъде осигурена прозрачност за икономическите оператори, общите правила гарантират, че в документацията за обществена поръчка за НИРД публичните купувачи уточняват дали включват възможността да придобият собствеността върху този ограничен набор от разработени прототипи или първи продукти, услуги или строителство.

(10) За определени продукти, услуги или строителство, които трябва да бъдат закупени след възлагане на обществена поръчка за НИРД с цел защита на интересите на Съюза или неговите държави членки в областта на сигурността или обществената безопасност, включително за избягване на недостиг на доставки на критични технологии, публичните купувачи следва да са в състояние да гарантират при започване на обществената поръчка за НИРД, че ще могат да закупят чрез отделна процедура за възлагане на обществена поръчка необходимите количества продукти, услуги или строителство, произтичащи от възлагането на обществената поръчка за НИРД. Следователно общите разпоредби следва да позволяват на публичните купувачи да включват в договорите за обществени поръчки за НИРД клаузи, които им предоставят право на предимство при закупуване на предварително определен обем или предварително определена стойност на такива продукти, услуги или

строителство, преди те да бъдат предложени на други потенциални купувачи. Включването на право на предимство при закупуване в договорите за обществени поръчки за НИРД не дава на публичните купувачи правото да предоставят предимство на изпълнители, които са участвали в обществената поръчка за НИРД, при последващи покупки на тези продукти, услуги или строителство. Всички такива покупки трябва да се извършват в съответствие с приложимите правила на Съюза за обществените поръчки.

(11) Както е пояснено в съдебната практика на Съда, правата, произтичащи от правото на Съюза в областта на възлагането на обществени поръчки, не се разпростират върху икономически оператори, произхождащи от трети държави, с които Съюзът не е сключил търговски споразумения, отварящи неговия пазар на обществени поръчки. За да се осигури ефективното прилагане на тази съдебна практика и да се засили стратегическата автономност на Съюза, следва да се приемат общи разпоредби, които като цяло отварят достъпа до възлагането на обществени поръчки за НИРД само за икономически оператори, произхождащи от трети държави, с които Съюзът е сключил търговски споразумения, отварящи пазара му за възлагане на обществени поръчки за НИРД. Когато това би довело до липса на оферти или непропорционални разходи, на публичните купувачи следва да бъде позволено да допуснат към възлагането на обществени поръчки за НИРД и икономически оператори, произхождащи от трети държави, с които Съюзът е сключил международни споразумения, които отварят пазара му за обществени поръчки без ангажименти за отваряне на пазара му за възлагане на обществени поръчки за НИРД. Когато държави кандидатки са сключили споразумение със Съюза, предвиждащо достъп до възлагане на обществени поръчки, икономическите оператори, произхождащи от тези държави, следва да се считат за икономически оператори, попадащи в приложното поле на член 11, параграф 4 от настоящия регламент, в съответствие с условията, определени в съответното споразумение. Този подход отразява перспективата за разширяване и постепенната интеграция на държавите кандидатки във вътрешния пазар на Съюза и има за цел да подкрепи по-тясната икономическа интеграция, да насърчи регулаторното привеждане в съответствие и да засили прилагането на правилата и стандартите на Съюза в държави в непосредствено съседство. Когато е оправдано от интересите на Съюза или неговите държави членки в областта на сигурността и обществената безопасност, публичните купувачи следва да могат допълнително да ограничават достъпа до възлагане на обществени поръчки за НИРД, като допускат само икономически оператори, които произхождат от държави членки и не са обект на контрол от страна на трета държава. Когато процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД се подкрепя от Съюза по линия на програми и инструменти на Съюза, включително пилотни проекти или подготвителни действия, следва да се поясни, че публичните купувачи трябва да осигурят спазването на условията, свързани с подкрепата от Съюза, и в случаите, когато тези условия допълват или дерогират правилата, установени съгласно настоящия регламент.

(12) Във всички процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД са необходими ясни и еднакви правила относно определянето на произхода, за да се гарантира ефективното и последователно прилагане на международния обхват и разпоредбите за достъп до процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД. Поради това с настоящия регламент следва да се установят правила за произход за целите на прилагане на правилата за достъп до

процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, посочени в настоящия регламент.

(13) Икономическите оператори, осъдени с окончателно съдебно решение за тежки престъпления, определени в законодателство на Съюза, следва да бъдат изключени от участие в процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД. Мерките за реабилитиране по своя инициатива не следва да се допускат при задължителните основания за изключване, докато при незадължителните основания за изключване, които са свързани с надеждността на икономическите оператори, тези оператори следва да могат да докажат надеждността си чрез мерки за реабилитиране по своя инициатива. В този контекст следва да се вземе предвид всяко съдействие на разследващите органи, насочено към изясняване на относимите факти и обстоятелства. Държавите членки не следва да добавят други основания за изключване, основани на критерии, свързани с професионалното положение на оферента: това обаче не следва да възпрепятства държавите членки да добавят други легитимни основания за изключване, като например тези, насочени към предотвратяване или справяне със заплахи за националната сигурност.

(14) За да се осигурят равни възможности за всички икономически оператори в целия Съюз, е необходимо да се установят общи правила, които посочват, че в процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД публичните купувачи не използват основания за изключване, критерии за подбор и изисквания за финансово обезпечение, които са непропорционални на обхвата и естеството на договора за обществена поръчка за НИРД. Когато се изисква използването на задължителни основания за изключване, използването на критерии за подбор и изисквания за финансови гаранции следва да остане по избор и не следва да се използва, когато не е необходимо за осигуряване на добри резултати от възлагането на обществена поръчка за НИРД. Публичните купувачи не следва да изискват предишен опит с договори за обществени поръчки за НИРД, освен ако това не е строго обосновано от естеството на съответните услуги в областта на НИРД, и следва да избягват също така прекомерни административни и финансови изисквания, които могат ненужно да изключат иновативни предприятия от възможностите за възлагане на обществени поръчки за НИРД. Когато са необходими минимални изисквания за финансови възможности, иновативните стартиращи или разрастващи се предприятия, които нямат доказан оборот или финансови отчети, но са технически и финансово жизнеспособни, тъй като притежават други финансови ресурси, като например инвестиции от рисков капитал или ценни активи интелектуална собственост, не следва да бъдат дисквалифицирани. Когато са необходими финансови гаранции, те следва да бъдат намалени за иновативните стартиращи предприятия, разрастващите се предприятия и МСП, а публичните купувачи следва своевременно да намаляват или освобождават финансовите гаранции, когато те вече не са оправдани.

(15) За да се гарантира, че иновациите допринасят за подобряване на качеството на обществените услуги и укрепване на стратегическата автономност, при възлагане на обществени поръчки за НИРД публичните купувачи следва да прилагат критерии за възлагане и критерии за мониторинг на изпълнението на договора, основани на качеството и иновационното въздействие на офертата, а не само на цената. Затова следва да се установят общи правила относно това как да бъдат формулирани тези критерии, за да се вземе предвид добавената

стойност на офертата за вътрешния пазар. Договорите за обществени поръчки за НИРД следва да се възлагат въз основа на метода за най-добро съотношение цена/качество. Поради това в настоящият регламент следва да се предвиди минимална тежест от 50 % за критериите за качество и минимална тежест от 15 % за свързаните с иновации критерии за възлагане на етапа на възлагане.

(16) Прекомерно подробните изисквания често водят до ненужно намаляване на участието на икономическите оператори и могат да възпрепятстват иновациите. За да се улесни конкурентоспособността на пазарите за възлагане на обществени поръчки за НИРД, характеристиките на услугите в областта на НИРД, които са предмет на възлагането на обществени поръчки за НИРД, следва като общо правило да се съставят чрез даване на предимство на функционалните изисквания и, когато е необходимо, на изискванията за изпълнение, вместо чрез разработване на предписания. Това може да включва уточняване на минимални функционалности на изпитването, като например или изпитване на натоварване, или изпитване за устойчивост, или и двете, или нито едното. То може също така да включва изисквания към резултатите, които изпитването се очаква да постигне, например каква да бъде изискваната точност на изпитвателните данни, които да бъдат получени в хода на изпитването.

(17) Възможността изпълнителите да запазят собствеността върху интелектуалната си собственост (ИС) привлича повече и по-качествени оферти за възлагане на обществени поръчки за НИРД и спестява на публичните купувачи разходи за регистрация, поддръжка и съдебни спорове относно ИС. Това също така позволява на изпълнителите да постигнат търговска реализация на резултатите от своите НИРД и да продават разработените продукти и услуги на пазара чрез икономии от мащаба. Публичните купувачи следва да могат да запазят своята свобода на действие и да предотвратят обвързването с доставчик, като придобият подходящи права за използване на резултатите от НИРД за себе си и за други свои изпълнители. Когато изпълнителите не успеят да постигнат търговска реализация на резултатите от НИРД или злоупотребяват с резултатите от НИРД в разрез с обществения интерес, публичните купувачи следва да могат да прибегнат до лицензиране или прехвърляне на резултатите от НИРД на изпълнителите, но това следва да става само в съответствие с приложимото национално право и правото на Съюза, както и с други задължения съгласно международното право относно ИС, за да се избегне неправомерно лишаване на изпълнителите от правата им върху тяхната ИС. Поради това следва да се установят общи правила, с които при възлагането на обществени поръчки за НИРД да се насърчи споделянето на рисковете и ползите, свързани с резултатите и правата върху ИС, между публичните купувачи и изпълнителите при пазарни условия. При възлагането на обществени поръчки за НИРД, които не са обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, следва да бъде възможно да се прилагат дерогации от споделянето на риска и ползите при пазарни условия, което да позволява на публичните купувачи да придобиват собствеността върху правата върху ИС, генерирани от изпълнителите, в надлежно обосновани случаи на по-висш обществен интерес.

(18) Необходимо е да се пояснят някои аспекти, свързани с изпълнението на договори, които имат тесни връзки със самата процедура за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително плащанията, прекратяването на договори и измененията на договорите. Своевременните плащания и подходящото използване на авансови плащания са важни за свеждане до

минимум на отрицателното въздействие върху ликвидността и за избягване на затруднения при финансовото управление на икономическите оператори. Задълженията за прекратяване на текущите договори следва да бъдат определени, за да се предотвратят нарушения на задълженията по Договора или основания за изключване. Освен че се запазва възможността публичните купувачи да изменят договорите за обществени поръчки за НИРД в ситуации, предвидени от самото начало, следва да се уточни как договорите за обществени поръчки за НИРД могат да бъдат изменяни при непредвидени обстоятелства. Тези разпоредби следва да позволяват по-добро прилагане в ситуации, които оправдават изменение, без да се налага започването на нова процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД. Стойността на измененията в сравнение с първоначалния договор за обществена поръчка за НИРД обаче следва да се разглежда само като предпоставка за предварително публикуване на обявление за изменение и евентуална проверка с цел предотвратяване на евентуални злоупотреби.

(19) Необходимо е да се гарантира правна сигурност относно начина, по който публичните купувачи могат правилно да прилагат анализа за оптимизиране на стойността при възлагане на обществени поръчки за НИРД, тъй като това води до значителни икономии на разходи и подобрения в качеството за публичните купувачи[16] чрез предоставяне на гъвкавост за изменения във възлагането на обществени поръчки за НИРД с цел включване на иновации, възникнали по време на изпълнението на договора. Поради това следва да се установят общи правила за насърчаване на използването на анализ за оптимизиране на стойността при възлагане на обществени поръчки за НИРД, особено при договори с голяма стойност, при които потенциалното въздействие върху разходите или подобренията в качеството е най-значително.

(20) Възлагането на няколко изпълнители при възлагане на обществени поръчки за НИРД улеснява навлизането на пазара за нови участници и дава възможност на публичните купувачи да намалят разходите за НИРД и очакваните от тях резултати чрез въвеждане на конкуренция при разработването („Конкурентно разработване“). То също така помага на публичните купувачи да запазят конкурентоспособна верига на доставките след възлагането на обществена поръчка за НИРД и да намалят свръхзависимостта от отделни икономически оператори. За тази цел следва да се установят общи правила относно възлагането на няколко изпълнители при възлагането на обществени поръчки за НИРД. По отношение на обществените поръчки за НИРД, които не са обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, публичните купувачи следва да могат да се отклонят от използването на възлагане на няколко изпълнители в надлежно обосновани случаи на по-висш обществен интерес.

(21) Организирането на конкурентно разработване на етапи също така дава възможност на публичните купувачи да намаляват броя на изпълнителите след всеки етап на НИРД, което снижава рисковете, свързани с НИРД и инвестициите, за публичните купувачи. Поетапният подход също така дава възможност на изпълнителите да развиват бизнеса си успоредно с нарастващите задачи и обеми на договорите в последователните етапи на НИРД, което

[16] Доклад на независим експерт, Overcoming legal barriers for the uptake of innovation procurement in the EU (Преодоляване на правните пречки пред внедряването на обществени поръчки за иновации в ЕС), май 2026 г., https://data.europa.eu/doi/10.2777/4586624.

допълнително улеснява навлизането на пазара за по-малки предприятия и нови участници. Поетапният подход може също така да допринесе за подобряване на подкрепата за промишлена научноизследователска и развойна дейност и така да се преодолее трайното разминаване между високите научни постижения и промишленото внедряване в Съюза. Поради това следва да се установят общи правила за конкурентно разработване на етапи при възлагане на обществени поръчки за НИРД. По отношение на обществените поръчки за НИРД, които не са обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, публичните купувачи следва да могат да се отклоняват от използването на конкурентно разработване на етапи в надлежно обосновани случаи на по-висш обществен интерес.

(22) Недостатъчната защита на поверителната информация и личните данни при възлагане на обществени поръчки за НИРД може да навреди на растежа на стопанската дейност на изпълнителя, на безопасността на обществените услуги и на основните права на трети страни, участващи в научноизследователски и развойни дейности. Поради това нито публичните купувачи, нито изпълнителите не следва да оповестяват поверителна информация, предоставена им в контекста на възлагане на обществени поръчки за НИРД. За да се осигури последователно и високо равнище на защита на физическите лица, публичните купувачи могат също така да ограничат местоположението и достъпа до личните данни, които се обработват при възлагане на обществени поръчки за НИРД, до Съюза в съответствие с ограниченията за прехвърляне на лични данни извън Съюза, определени в Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета [17] и Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета [18].

(23) Съображения, свързани със сигурността и обществения ред, могат да възникнат в широк кръг от процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, включително извън секторите на отбраната и чувствителните сектори на сигурността. Следва да се установят общи правила за публичните купувачи относно оценката и справянето с тези рискове при разработването и провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД и при изпълнението на договорите.

(24) Налице е засилен интерес от страна на публичните купувачи в различни държави членки да си сътрудничат при организирането на своите процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД. Поради това следва да се установят общи правила за съвместно възлагане на обществени поръчки, за да се преодолеят пречките, пред които са изправени публичните купувачи понастоящем поради разпокъсаните национални правила за организиране, когато организират съвместно възлагане на обществени поръчки за НИРД, независимо дали чрез централни органи за покупка, или чрез съвместно възлагане на обществени поръчки, включително през граница. Налице е също така засилен интерес от страна на публичните купувачи в държавите членки за сътрудничество със

---

17 Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1—88, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj/eng).

18 Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 г. относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 31.7.2002 г., стр. 37, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

субекти на Съюза по обществени поръчки за НИРД. Тъй като много от новите разпоредби в настоящия регламент са полезни и за субектите от Съюза, но субектите от Съюза не са обект на настоящия регламент, целта на бъдещите преразглеждания на Финансовия регламент на ЕС ще бъде да се подобрят разпоредбите, позволяващи на институциите, органите или агенциите на Съюза да възлагат обществени поръчки за НИРД, включително обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, за собствени нужди, съвместно със или от името на други субекти на Съюза и съвместно със или от името на публичните купувачи в държави членки.

(25) Икономическите оператори са изправени пред трудности при използването на активи ИС, за получаване на финансиране за растеж поради липсата на последователни и надеждни подходи за оценка на нематериалните активи, на структурирани вторични пазари за нематериални активи и на умения в областта на обезпечено с ИС финансиране. Поради това в рамките на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост („Службата“) следва да се създаде Център за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране и търговска реализация на ИС, който да разработи една обща доброволна рамка за целия Съюз за оценка и оповестяване на правата върху ИС, да създаде и поддържа многоезична цифрова платформа за намиране на партньори в целия Съюз[19], която улеснява прозрачните и ефективни трансакции с ИС между инвеститори и притежатели на ИС, и да подпомага финансовата общност при разработването и прилагането на финансови инструменти, пригодени за активи ИС, чрез консултативна подкрепа, услуги за поддръжка и програми за развиване на умения. Достъпът до услугите, предоставяни от Центъра за експертни познания, следва да бъде доброволен. Когато е възможно, Центърът за експертни познания следва да използва европейските бизнес портфейли и да дава възможност на икономическите оператори да взаимодействат изцяло цифрово, сигурно и ефективно чрез европейските бизнес портфейли, когато са налични, или чрез алтернативни електронни средства, които отговарят на изискванията на настоящия регламент и които са оперативно съвместими с европейските бизнес портфейли, като по този начин се дава възможност за изцяло цифрови процедури.

(26) Службата следва да може да събира такси за конкретни услуги, предоставяни чрез Центъра за експертни познания за индивидуална полза на потребителите, в съответствие с член 178 от Регламент (ЕС) 2017/1001 на Европейския парламент и на Съвета[20]. Тези такси следва да бъдат прозрачни, в съответствие с принципа за недопускане на дискриминация и ограничени до разходите за предоставената услуга. Определени услуги, включително достъпът до доброволната рамка за оценка, основният достъп до цифровата платформа за намиране на партньори и бюрото за помощ на равнището на Съюза, следва да останат безплатни.

---

19 Решенията във връзка със стратегията за разработване и възлагане на обществени поръчки за ИТ ще подлежат на предварително одобрение от страна на Съвета по информационни технологии и киберсигурност на Европейската комисия.

20 Регламент (ЕС) 2017/1001 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно марката на Европейския съюз (ОВ L 154, 16.6.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1001/oj).

(27) Ефективното използване на доброволната рамка на Съюза за оценка изисква оценките да се извършват от квалифицирани, независими и надеждни професионалисти. Поради това Службата следва да създаде и администрира схема на Съюза за сертифициране на оценители на интелектуална собственост.

(28) Липсата на достъпна и последователна информация в рамките на Съюза относно трансакции, при които правата върху ИС се използват като обезпечение, възпрепятства основано на факти създаване на политики и разработването на нови финансови решения. За тази цел Службата следва, чрез Центъра за експертни познания, да си сътрудничи с държавите членки и съответните публични и частни заинтересовани страни за събиране и анализиране на данни от целия Съюз относно трансакции, обезпечени с ИС, като същевременно гарантира подходящи предпазни мерки за търговските тайни и личните данни.

(29) Задачите, възложени на Службата с настоящия регламент, следва да бъдат отразени в отделен раздел от нейната многогодишна стратегическа програма и годишна работна програма, в който да се определят съответните цели, дейности, очаквани резултати, показатели за изпълнението и прогнозни ресурси. Годишният доклад за дейността следва да съдържа съответна оценка на изпълнението, използваните ресурси и приходите от такси.

(30) Службата е създадена с Регламент (ЕС) 2017/1001, в който са определени нейните задачи. Поради това посоченият регламент следва да бъде изменен, за да отразява новите задачи, възложени на Службата.

(31) За да се вземе предвид технологичното развитие и да се поддържа ефективна рамка от мерки за укрепване на екосистемата за иновации на равнището на ЕС, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на: допълване на настоящия регламент чрез изключване на оферти с произход от трета държава, която не е предоставила национално третиране на икономическите оператори от Съюза при възлагане на обществени поръчки за НИРД въпреки поетите от нея ангажименти в областта на възлагането на обществени поръчки в рамките на международно споразумение със Съюза; изменение на списъка на случаите, в които публичните купувачи могат да решат да не прилагат споделяне на риска и ползите, да не прилагат възлагане на няколко изпълнители или да не прилагат конкурентно разработване на етапи, и допълване на настоящия регламент чрез установяване на задължителни технически спецификации, критерии за подбор, критерии за възлагане или клаузи за изпълнение на договора с цел да се отговори на установен конкретен интерес на Съюза, свързан със сигурността и обществената безопасност, за конкретни категории обществени поръчки за услуги в областта на НИРД или очакваните от тях резултати. От особено значение е Комисията да проведе подходящи консултации по време на подготвителната си работа, включително на експертно равнище, и тези консултации да се провеждат в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.[21]. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът следва да получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти следва да получават

[21] ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1, http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

(32) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящия регламент, на Комисията следва да бъдат предоставени изпълнителни правомощия за приемане на технически спецификации за еднаквото прилагане на доброволната рамка на Съюза за оценка и оповестяване на права върху ИС; общи технически стандарти, изисквания за оперативна съвместимост и оперативни спецификации на цифрова платформа за намиране на партньори; и подробни условия за изпълнението на схемата за сертифициране на оценители на интелектуална собственост. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета.

(33) Когато съгласно настоящия регламент на Комисията се делегира правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора, от особено значение е Комисията да проведе подходящи консултации по време на подготвителната си работа, включително на експертно равнище, и тези консултации да се провеждат в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г. По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът следва да получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти следва да получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.

(34) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците му могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки в съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. Освен това, в съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

(35) Настоящият регламент не следва да засяга прилагането на държавната помощ и правилата относно конкуренцията, по-специално членове 101, 102 и 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Мерките, предвидени в настоящия регламент, не следва да се използват за ограничаване или изкривяване на конкуренцията по начин, който противоречи на Договора за функционирането на Европейския съюз,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Глава 1
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се определят общи правила за възлагане на обществени поръчки за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност („възлагане на обществени поръчки за НИРД“), включително хармонизирана рамка на Съюза за възлагане на съвместни обществени поръчки за НИРД.

С настоящия регламент също така се създава Център за експертни познания към Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост и се определят задачите на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост във връзка с обезпечено с интелектуална собственост финансиране и търговската реализация на интелектуалната собственост.

Член 2

Приложно поле

1. При спазване на параграф 3 глава 2 от настоящия регламент се прилага за възлагането от публични купувачи на обществени поръчки за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност с прогнозна стойност без включен данък върху добавената стойност (ДДС), равна на или по-голяма от сумата, посочена в член 4, буква в) от Директива 2014/24/ЕС.

2. Като изключение от параграф 1 и при спазване на параграф 3, глава 2 от настоящия регламент се прилага за възлагането на обществени поръчки за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност от публични купувачи, които са агенции за иновации, с прогнозна стойност без включен данък върху добавената стойност (ДДС), равна на или по-голяма от сумата, посочена в член 15, буква а) от Директива 2014/25/ЕС, при условие че:

   а) агенцията за иновации действа въз основа на собствен мандат, а не единствено от името на друг публичен купувач;

   б) при възлагането на обществена поръчка за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност се спазват принципите на прозрачност, недопускане на дискриминация и равно третиране.

3. Глава 2 от настоящия регламент не се прилага по отношение на:

   а) обществени поръчки, които попадат в приложното поле на директиви 2014/23/ЕС, 2014/24/ЕС и 2014/25/ЕС;

   б) обществени поръчки, попадащи в приложното поле на Директива 2009/81/ЕО;

   в) обществени поръчки, които са изключени от приложното поле на Директива 2009/81/ЕО по силата на разпоредбите на същата директива.

4. Глава 3 се прилага за Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост.

Член 3

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1) „възлагане на обществени поръчки за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност („възлагане на обществени поръчки за НИРД“)“ означава възлагане на обществени поръчки за фундаментални научни изследвания, промишлени научни изследвания и експериментална развойна дейност до етапа на оригинално разработване, при което

а) първоначалното разработване на първи продукт, услуга или строителство може да включва ограничено по обем производство или доставка с цел да се включат резултатите от полевите изпитвания и да се покаже, че разглежданият продукт, услуга или строителство е годно за масово производство или доставки, като покрива изискванията по отношение на качеството, но не включва масово производство или доставки, които позволяват да се осигури достатъчна търговска жизнеспособност или да се покрият разходите за научноизследователска и развойна дейност.

б) възлагането на обществени поръчки за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност може да включва придобиване на собственост върху прототипи или първи продукти, услуги или строителство, които са разработени по искане на публичния купувач в хода на и за конкретна обществена поръчка за НИРД, но не включва търговското внедряване на крайни продукти, услуги или строителство;

2) „**обществена поръчка за продукти в предпазарен стадий**“ означава възлагане на обществени поръчки за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност, което включва споделяне на рисковете и ползите при пазарни условия и конкурентно разработване на етапи;

3) „**публичен купувач**“ означава възлагащ орган съгласно определението в член 6, параграф 1 от Директива 2014/23/ЕС, в член 2, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/24/ЕС, в член 3, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС или възложител съгласно определението в член 7, параграф 1 от Директива 2014/23/ЕС и по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 2014/25/ЕС;

4) „**агенция за иновации**“ означава специализирана агенция, чиято основна законоустановена задача е финансирането или възлагането на обществени поръчки за научноизследователска и развойна дейност;

5) „**договор за обществена поръчка за НИРД**“ означава договор, сключен в писмена форма между един или повече икономически оператори и един или повече публични купувачи, чийто предмет е предоставянето на услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност, попадащи в приложното поле на настоящия регламент;

6) „оферент“ означава икономически оператор, който е представил оферта;

7) „изпълнител“ означава икономически оператор, на когото е възложен договор за обществена поръчка за НИРД;

8) „**кодове по CPV за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност**“ означава кодовете от раздел 73 на Общия терминологичен речник, свързан с обществените поръчки, определен с Регламент (ЕС) № 213/2008 на Комисията[22].

[22] Регламент (ЕС) № 213/2008 на Комисията от 28 ноември 2007 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 2195/2002 на Европейския парламент и на Съвета относно Общия терминологичен речник, свързан с обществените поръчки (CPV), и на директиви 2004/17/ЕО и 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на

9) „**икономически оператор**“ означава всяко физическо или юридическо лице или публично образувание, или група от такива лица и/или образувания, включително временно обединение от предприятия, които предлагат на пазара изпълнение на строителство и/или строеж, доставка на продукти или предоставяне на услуги;

10) „**документация за обществена поръчка**“ означава всеки документ, представен от публичния купувач, или такъв, на който той се позовава, с цел описание или определяне на елементите на обществената поръчка или процедурата, включително обявлението за поръчката, обявлението за предварителна информация, когато то се използва като покана за участие в състезателна процедура, техническите спецификации, описателният документ, предлаганите договорни условия, формати за представянето на документи от оферентите, информация за общоприложими задължения и всякакви други допълнителни документи;

11) „**възлагане на няколко изпълнители**“ означава възлагане на обществена поръчка за НИРД, при което един или повече публични купувачи възлагат паралелно няколко договора за обществени поръчки за НИРД на няколко икономически оператора и им поверяват изпълнението на идентични или почти идентични услуги в областта на НИРД, които да бъдат извършени паралелно;

12) „незначителен пропуск или нередност в оферта“ означава обективно установим дефект в оферта, който е от чисто формален характер и не засяга съществен елемент от офертата, чието коригиране или разясняване не води до изменение на офертата, не представлява подаване на нова оферта и не нарушава конкуренцията или принципите на равно третиране и прозрачност;

13) „иновация“ означава въвеждането в употреба на нов или значително подобрен продукт, услуга, строителство или процес, метод за маркетинг или организационен метод в търговската практика, организацията на работните места или външните отношения;

14) „**МСП**“ означава микро-, малко или средно предприятие съгласно определението в приложението към Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията[23];

15) „**иновативно стартиращо предприятие**“ означава, за целите на настоящия акт и без настоящото определение да е обвързващо за други цели, предприятие, което отговаря на критериите за иновативно стартиращо предприятие, посочени в точка 3 от приложението към Препоръка (ЕС) 2026/720 на Комисията[24];

16) „иновативно разрастващо се предприятие“ означава, за целите на настоящия акт и без настоящото определение да е обвързващо за други цели, предприятие, което отговаря на критериите за иновативно разрастващо се предприятие, посочени в точка 4 от приложението към Препоръка (ЕС) 2026/720 на Комисията;

Съвета относно координиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки, във връзка с ревизирането на CPV (ОВ L 74, 15.3.2008 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/213/oj).

[23] Препоръка на Комисията от 6 май 2003 г. относно определението за микро-, малки и средни предприятия (ОВ L 124, 20.5.2003 г., стр. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

[24] Препоръка (ЕС) 2026/720 на Комисията от 18 март 2026 г. относно определението за иновативни предприятия, иновативни стартиращи предприятия и иновативни разрастващи се предприятия (ОВ L, 2026/720, 24.3.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2026/720/oj).

17) **„иновативно предприятие“** означава, за целите на настоящия акт и без настоящото определение да е обвързващо за други цели, предприятие, което отговаря на критериите за иновативно предприятие, посочени в точка 2.1 от приложението към Препоръка (ЕС) 2026/720 на Комисията;

18) „**извънредна ситуация**“ означава внезапно, неочаквано и сериозно прекъсване на икономическите дейности, включващо недостиг на продукти, строителство или услуги от критично значение, изключителна променливост на цените или прекъсвания на вериги на доставките, което налага незабавни действия за предотвратяване на по-нататъшни вреди за икономиката, предприятията или потребителите в Съюза;

19) „**функционално изискване**“ означава изискване, което описва функциите, които трябва да бъдат изпълнени, без да се предписват конкретните технически средства, проектиране, решение или методи, чрез които тези функции трябва да бъдат постигнати;

20) „**изискване за изпълнение**“ означава изискване, което определя изпълнението или резултатите, които трябва да бъдат постигнати, включително критерии за проверка на съответствието, без да се предписват конкретните технически средства, проектиране, решение или методи, чрез които тези резултати трябва да бъдат постигнати;

21) „**изискване за проектирането**“ означава изискване, което определя подробни техническите характеристики как продуктите, услугите или строителството, които се разработват по искане на публичния купувач в хода на и за конкретен договор за обществена поръчка за НИРД, да бъдат проектирани, включително материали, размери и решения, методи или процеси, които трябва да се използват;

22) **„резултати“** означава всички материални или нематериални резултати от дейности в областта на научните изследвания, развойната дейност и иновациите, като например данни, знания или ноу-хау, независимо от тяхната форма или характер и от това дали може, или не може да бъдат защитени, както и всички свързани с тях права, включително правата върху интелектуална собственост, които са създадени, изцяло или частично, чрез дейности, извършени по силата на договора за обществена поръчка за НИРД;

23) **„анализ за оптимизиране на стойността“** означава техника, използвана от публичните купувачи, с която изискват или позволяват на изпълнителите да прилагат новаторски решения по време на изпълнението на договор за обществена поръчка за НИРД, с цел създаване на допълнителна стойност за публичния купувач, която подобрява изпълнението, качеството, разходите или характеристиките на възложените услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност и всички прототипи, първи продукти, услуги или строителство, разработени в хода на и за определен договор за обществена поръчка за НИРД, както и да споделят договорените икономии, произтичащи от това, с публичния купувач;

24) „**предложение за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността**“ означава предложение, което е представено от изпълнителите по време на изпълнението на договор за обществена поръчка за НИРД с цел подобряване на възложените услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност и всички прототипи, първи стоки, услуги или строителство,

разработени в хода на и за определен договор за обществена поръчка за НИРД, или за замяна на тези услуги или прототипи, първи стоки, услуги или строителство в областта на научните изследвания и развойната дейност с други, които отразяват технологичния напредък или включват иновации, и което може да включва замяна или добавяне на нов партньор в консорциум или подизпълнител;

25) „**клауза за анализ за оптимизиране на стойността**“ означава договорна клауза в договор за обществена поръчка за НИРД, която определя правата и задълженията на публичния купувач, изпълнителите и подизпълнителите относно начина, по който функционално-стойностният анализ се прилага по този договор;

26) „критични технологии“ означава технологиите в областите на критичните технологии, изброени в приложението към Препоръка (ЕС) 2023/2113 на Комисията[25];

27) „суровина от критично значение“ означава суровина, изброена в приложение II към Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета[26];

28) „публични и частни субекти в областта на финансите и застраховането“ означава публични органи, органи от публичния сектор, публични предприятия и други физически или юридически лица, развиващи дейност в областта на предоставянето, финансирането, регулирането, надзора или посредничеството при финансови услуги съгласно определението в член 2, точка 12 от Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[27].

---

[25] Препоръка (ЕС) 2023/2113 на Комисията от 3 октомври 2023 г. за допълнително оценяване с държавите членки на риска при възлови за икономическата сигурност на ЕС технологични области (ОВ L, 2023/2113, 11.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2113/oj).

[26] Регламент (ЕС) 2024/1252 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, (ЕС) 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 (ОВ L, 2024/1252, 3.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

[27] Директива 2011/83/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно правата на потребителите, за изменение на Директива 93/13/ЕИО на Съвета и Директива 1999/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 85/577/ЕИО на Съвета и Директива 97/7/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj).

Глава 2
ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ ЗА УСЛУГИ В ОБЛАСТТА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И РАЗВОЙНАТА ДЕЙНОСТ

РАЗДЕЛ 1
ПРОЦЕДУРА ЗА ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ ЗА НИРД И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДОГОВОРИ

Член 4

Общи принципи

1. Публичните купувачи възлагат обществени поръчки за НИРД в съответствие с правилата, определени в настоящия регламент. Публичните купувачи и икономическите оператори не заобикалят и не опитват да заобиколят задълженията, определени в настоящия регламент.

2. Публичните купувачи третират икономическите оператори при условията на равнопоставеност и без да ги дискриминират, и действат по прозрачен и пропорционален начин. Възлагането на обществена поръчка за НИРД не се подготвя с намерението тя да бъде изключена от приложното поле на настоящия регламент или с намерението изкуствено да се ограничи конкуренцията. Приема се, че има изкуствено ограничаване на конкуренцията, когато възлагането на обществена поръчка за НИРД е подготвено с цел определени икономически оператори да получат неоправдано предимство или да бъдат поставени в неизгодно положение.

3. Публичните купувачи могат да съставят документацията за обществена поръчка и да провеждат възлагане на обществена поръчка за НИРД, включително пазарна консултация, тръжна процедура и дейности по изпълнение на договор, на всеки от официалните езици на Съюза и могат да разрешат на икономическите оператори да представят обратна информация от пазарни консултации, оферти, крайни продукти и всяка друга комуникация по време на обществената поръчка на всеки от официалните езици на Съюза.

4. Публичните купувачи осигуряват безвъзмездно чрез електронни средства на икономическите оператори, които имат достъп до процедурата за възлагане на обществена поръчка, неограничен и пълен пряк достъп до всички електронни съобщения и до документацията за обществената поръчка, включително документи, изготвени от публичните купувачи за пазарна консултация, до три години след възлагането на договор за обществена поръчка за НИРД. Когато за определени части от тези документи не може да бъде осигурен достъп по електронен път, публичните купувачи посочват как тези части от документите ще бъдат предоставени чрез средства, различни от електронните. Публичните купувачи провеждат цялата пряка комуникация за възлагането на обществена поръчка за НИРД чрез европейските бизнес портфейли, когато е възможно, или чрез алтернативни електронни средства, които са оперативно съвместими с европейските бизнес портфейли.

5. В процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД, изискващи публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*, публичните купувачи използват приложимите стандартни формуляри за обявления, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1780 на Комисията[28].

6. Публичните купувачи предприемат подходящи мерки, за да гарантират, че при изпълнението на договори за обществени поръчки за НИРД икономическите оператори спазват приложимите задължения, свързани със стратегическите приоритети на Съюза, посочени във втора алинея от настоящия параграф, установени от правото на Съюза, националното право или колективните трудови договори, както и от международното екологично, социално и трудово право.

В случаите, когато съществуват задължения, както е посочено в първа алинея, публичните купувачи подготвят и провеждат своето възлагане на обществени поръчки за НИРД по начин, който отчита стратегическите приоритети на Съюза, по-специално:

а) стимулиране на конкурентоспособността на Съюза чрез процъфтяващ вътрешен пазар, преодоляване на изоставането в областта на иновациите и укрепване на производствената и промишлената база на Съюза;

б) постигане на целите на Съюза в областта на климата и околната среда;

в) стремеж към справедливо и приобщаващо общество;

г) икономическа безопасност, сигурност, издържливост и икономическа сигурност на Съюза, включително чрез стратегическа независимост.

Член 5

Икономически оператори

1. Публичните купувачи не изискват от икономическите оператори да имат конкретна правна форма, за да участват в процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД.

2. Икономическите оператори, които съгласно законодателството на държавата членка, в която са установени, имат право да предоставят съответните услуги за НИРД, не се отхвърлят единствено на основание, че съгласно законодателството на държавата членка, в която ще бъде възложена поръчката, би се изисквало икономическият оператор да бъде физическо или юридическо лице.

3. Публичните купувачи могат, в случай на услуги за НИРД, строителство или дейности по изграждане и монтаж, да изискват от юридическите лица да посочат преди началото на изпълнението на съответните задачи имената и съответните квалификации на персонала, отговорен за изпълнението на въпросния договор.

[28] Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1780 на Комисията от 23 септември 2019 г. за установяване на стандартните формуляри за публикуването на обявления в областта на обществените поръчки и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/1986 (електронни формуляри) (ОВ L 272, 25.10.2019 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/1780/oj).

Член 6

Групи от икономически оператори

4. Публичните купувачи не определят критерии за подбор по смисъла на член 15 за групи от икономически оператори, които се различават от тези за отделните икономически оператори, освен ако в настоящия член не е предвидено друго.

Групите икономически оператори се считат за изпълняващи всички значими критерии за подбор, когато:

а) един икономически оператор в групата притежава необходимите технически и професионални способности или икономически и финансови възможности; или,

б) когато тези способности или възможности могат да бъдат установени чрез комбиниране на съответните технически и професионални способности или икономически и финансови възможности на двама или повече членове на групата, освен ако при това комбиниране няма да се постигне същото равнище на способност или възможности.

5. Когато е оправдано от естеството на договора и в съответствие с принципа на пропорционалност, публичните купувачи могат

а) да се отклоняват от параграф 1, втора алинея, буква а) или б) за критерии за подбор, които са от значение за определени критични задачи;

б) да изискват определени критични задачи да се изпълняват пряко от члена на групата, който отговаря на критерии за подбор, свързани с тази задача.

Публичните купувачи идентифицират критични задачи и свързаните с тях изисквания, като ясно ги посочват и се мотивират в документацията за обществената поръчка.

6. Условията за изпълнение на договора за обществена поръчка за НИРД от групи могат да се различават от тези, наложени на отделните икономически оператори, само когато това е оправдано от обективни причини, които са пропорционални и ясно посочени в документацията за обществената поръчка.

7. Без да се засяга компетентността на държавите членки да организират своите системи за социална сигурност, публичните купувачи не изискват от групи икономически оператори да приемат конкретна правна форма, след като им е бил възложен договорът за обществена поръчка за НИРД.

8. Публичните купувачи обръщат специално внимание да не създават неоправдани или непропорционални пречки, свързани с размера на икономическите оператори, участващи в група, по-специално за МСП, иновативните стартиращи предприятия и иновативните разрастващи се предприятия.

Член 7

Използване на капацитета на други субекти

1. По отношение на критериите за подбор, определени по силата на член 15, икономическите оператори могат да разчитат на капацитета на други субекти, независимо от правния характер на връзките, които имат с тях.

2. Публичният купувач проверява дали субектите, на чийто капацитет икономическият оператор възнамерява да разчита, отговарят на съответните критерии за подбор и дали са налице основания за тяхното изключване.

3. Публичният купувач изисква от икономическия оператор да замени субект, който не отговаря на съответните критерии за подбор или по отношение на който са налице задължителни основания за изключване. Публичният купувач може да изиска от икономическия оператор да замени субект, по отношение на когото са налице незадължителни основания за изключване.

4. В документацията за обществената поръчка публичните купувачи могат да изискат икономическият оператор да докаже, че ще разполага със съответните ресурси на субекта, на което възнамерява да разчита през целия период на изпълнение на договора за обществена поръчка за НИРД, например чрез декларация в този смисъл от страна на тези субекти.

5. Когато икономически оператор разчита на капацитета на други субекти по отношение на критерии, свързани с икономически и финансови възможности, публичният купувач може да изиска от икономическия оператор и тези субекти да бъдат солидарно отговорни пред публичния купувач за изпълнението на договора за обществена поръчка за НИРД.

6. Когато икономическият оператор разчита на капацитета на други субекти като доказателство за технически и професионални възможности, публичният купувач може да изиска в документацията за обществената поръчка този друг субект да изпълни строителството или услугите, за които се изискват тези възможности.

Член 8

Възлагане за подизпълнение

1. Части от договора за обществена поръчка за НИРД може да се възложат на подизпълнители. Договор за обществена поръчка за НИРД, възложен на икономически оператор, не може да бъде възложен на подизпълнител изцяло, нито да бъде повторно възлаган изцяло на последващ подизпълнител.

2. Публичните купувачи изискват от икономическите оператори да посочат в своята оферта всяка част от договора за обществена поръчка за НИРД, която предвиждат да възложат на трети лица като подизпълнение, както и всички предложени подизпълнители.

   Публичните купувачи изискват основният изпълнител да ги уведомява след възлагане на поръчката и преди началото на изпълнението на договора относно задачите и дейностите, които той възнамерява да възложи на подизпълнители. Публичните купувачи изискват също информация за идентичността на всички подизпълнители. Публичният купувач изисква основният изпълнител да го уведомя възможно най-скоро за промени в тази информация в течение на договора за обществената поръчка за НИРД.

3. Публичният купувач изисква от икономическия оператор да замени подизпълнител, по отношение на когото са налице задължителни основания за изключване съгласно член 13. Публичният купувач може да изиска от икономическия оператор да замени подизпълнител, по отношение на когото са налице незадължителни основания за изключване.

4. Когато е оправдано от естеството на договора за обществена поръчка за НИРД и в съответствие с принципа на пропорционалност, публичните купувачи могат да изискат определени критични задачи да се изпълняват пряко от основния изпълнител. Публичните купувачи идентифицират критичните задачи и свързаните с тях изисквания, като ясно ги посочват и се мотивират в документацията за обществената поръчка.

5. Възлагането за подизпълнение съгласно разпоредбите на настоящия член не засяга задълженията на основния изпълнител.

6. Компетентните национални органи, като действат в рамките на своята отговорност и компетентност, осигуряват спазването на задълженията по член 4, параграф 6 от страна на подизпълнителите чрез подходящи действия. Държавите членки могат да приемат или запазват допълнителни пропорционални мерки, ограничаващи възлагането за подизпълнение, когато са установили по надлежно обоснован начин по-висок риск от неспазване на задълженията по социалното и трудовото законодателство.

Член 9

Пазарна консултация

1. Преди да публикуват поканата за подаване на оферти за възлагане на обществена поръчка за НИРД, посочена в член 23, публичните купувачи провеждат пазарни консултации, за да информират икономическите оператори за предстоящата покана за подаване на оферти за възлагане на обществена поръчка за НИРД, включително относно наличието или потенциала за разработване на иновативни решения, както и относно техните мнения относно предложения обхват, стойност и методи на изпълнението на обществената поръчка за НИРД.

2. Преди началото на пазарната консултация публичните купувачи обявяват пазарната консултация чрез обявление за предварителна информация. Обявлението:

   а) се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* и след това се публикува на националния портал за възлагане на обществени поръчки на държавата членка на публичния купувач;

   б) съдържа препратки към съответните кодове по CPV за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност, да съдържа посочване, че пазарната консултация се провежда за възлагане на обществени поръчки за НИРД и се отнася до иновации чрез отбелязване на полето „иновации“ в обявлението за предварителна информация и чрез включване, когато е приложимо, на думите „обществена поръчка за продукти в предпазарен стадий“ в полето „наименование на обществената поръчка“;

   в) включва формата, избран от публичния купувач за провеждане на пазарната консултация, като например онлайн въпросници, онлайн уебинари или физически срещи, и всички съответни връзки или лица за контакт, от които може да бъде получена допълнителна информация за провеждането на възлагането на обществена поръчка за НИРД.

3. Публичните купувачи следва да провеждат широкообхватни пазарни консултации. За тази цел, след обявяване на пазарната консултация чрез обявление за предварителна информация, публичните купувачи могат да публикуват и популяризират съобщението за пазарните консултации чрез всякакви общодостъпни медии.

4. Като изключение от параграфи 2 и 3 от настоящия член, когато това е необходимо и обосновано за осигуряване на защитата на интересите на Съюза или на една или няколко от неговите държави членки, свързани със сигурността или обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2, публичните купувачи публикуват и популяризират в медиите обявлението за предварителна информация, като пропускат цялата чувствителна информация и изискват от икономическите оператори да изразят своя интерес да участват в пазарната консултация. Чувствителната информация се изпраща само на икономически оператори, които са изразили интерес, отговарят на критериите за подбор и не представляват риск за сигурността по смисъла на член 28, параграф 4, буква г).

5. Като изключение от параграфи 2, 3 и 9 от настоящия член, когато публикуването и популяризирането в медиите на обявление за предварителна информация и публикуването на документи, обясняващи контекста и логистичните подробности за организиране на пазарната консултация, би било в противоречие с интересите във връзка със сигурността или обществената безопасност на Съюза или на една или повече от неговите държави членки по смисъла на член 28, параграф 2, публичният купувач не обявява пазарната консултация съгласно параграфи 2, 3 и 9 от настоящия член, а изпраща покана за участие в пазарната консултация до потенциално подходящи икономически оператори, определени чрез проучване на пазара, и споделя документите от пазарната консултация само с тези, които изразят интерес, отговарят на критериите за подбор и не представляват риск за сигурността по смисъла на член 28, параграф 4, буква г).

6. Публичните купувачи не изключват икономически оператори, произхождащи от държави, посочени в член 11, параграф 1, от участие в пазарната консултация.

   Като изключение от първа алинея от настоящия параграф, когато е необходимо и оправдано за защита на интересите на сигурността и обществената безопасност на Съюза или на една или повече от неговите държави членки по смисъла на член 28, параграф 2, публичните купувачи могат да ограничат пазарната консултация само до икономически оператори, които произхождат от държави членки.

7. Публичните купувачи гарантират равен достъп до информация по време на пазарните консултации. Те предоставят всяка информация относно възлагането на обществена поръчка за НИРД, предоставена на един икономически оператор, участващ в пазарната консултация, на всички останали икономически оператори, участващи в същата пазарна консултация.

8. По време на пазарната консултация публичните купувачи могат да търсят или приемат информация и съвети от широката общественост, независими експерти, публични органи, пазарни участници или други съответни страни. Пазарната консултация може да бъде под формата на писмен или устен обмен, онлайн въпросници, уебинари или физически срещи, посещения на място или

демонстрации, или други подходящи обективни формати. Потърсената или приетата информация и съвети могат да се използват при планирането и провеждането на възлагане на обществени поръчки за НИРД, като се спазват принципите на равно третиране, недопускане на дискриминация, лоялна конкуренция и прозрачност.

9. Освен ако не е в противоречие с интересите на сигурността или обществената безопасност на Съюза или на една или повече от неговите държави членки по смисъла на член 28, параграф 2, публичните купувачи публикуват на своя уебсайт всички документи, свързани с пазарната консултация, включително всички документи, обясняващи контекста и логистичните подробности за организиране на пазарната консултация, въпроси, зададени от икономическите оператори, заедно с отговорите на тези въпроси от страна на публичния купувач, и когато са налични, резюме на резултатите от пазарната консултация или писмен протокол, или видео- или аудиозапис на възможни срещи в рамките на пазарната консултация.

10. Участието на икономически оператор в пазарна консултация не предрешава неговата допустимост за участие в последваща покана за подаване на оферти за възлагане на обществена поръчка за НИРД.

11. Чрез дерогация от параграф 1 задължението за провеждане на пазарна консултация съгласно настоящия член не се прилага за процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, единственият предмет на които е възлагането на консултантски услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност, които попадат в обхвата на кодовете по CPV 73200000-4, 73210000-7 и 73220000-0.

Член 10

Документация за обществената поръчка

1. Публичните купувачи посочват в документацията за обществената поръчка най-малко следните елементи:

   а) потребността от възлагане на обществена поръчка за НИРД в съответствие с параграф 4;

   б) прогнозната стойност на обществената поръчка за НИРД, установена в съответствие с методиката, определена в параграф 5, както и всички парични или непарични вноски, които публичните купувачи възнамеряват или могат да предоставят на изпълнителите по време на възлагането на обществени поръчки за НИРД;

   в) информацията относно провеждането и резултатите от пазарната консултация, предоставена в съответствие с член 9, параграф 7 и член 9, параграф 9;

   г) условията за достъп до възлагането на обществени поръчки за НИРД, в съответствие със задълженията, определени в член 11;

   д) приложимите основания за изключване, критерии за подбор и финансови гаранции в съответствие със задълженията, определени в членове 13, 14, 15 и 16;

   е) минималните изисквания, на които да отговарят всички оференти;

ж) свързаните с иновациите критерии за възлагане, включително съответните им тежести, които ще се прилагат при оценката на офертите в съответствие със задълженията, определени в член 17;

з) разпределението на правата и задълженията, свързани с правата върху интелектуалната собственост и собствеността върху резултатите, в съответствие със задълженията, определени в член 19;

и) разпоредбите относно измененията в договорите и, когато е приложимо, относно анализа за оптимизиране на стойността, в съответствие със задълженията, определени в членове 20 — 21;

й) разпоредбите относно поканата за подаване на оферти, включително приложимите разпоредби относно договарянето, определени в параграфи 2 и 3 от настоящия член, и минималния брой изпълнители, които трябва да бъдат избрани, когато се използват обособени позиции и възлагане на няколко изпълнители, в съответствие с разпоредбите за използване на възлагане на няколко изпълнители, определени в член 22, и с разпоредбите за публикуване на поканата за подаване на оферти, определени в член 23;

к) когато е приложимо, броя на етапите на НИРД, на които са разделени НИРД, и дали публичният купувач включва варианта да се използва възможността да се поканят икономически оператори, които не са участвали в предходни етапи на възлагането на обществени поръчки за НИРД, да участват в по-късни етапи на възлагането на обществени поръчки за НИРД, в съответствие със задълженията за конкурентно разработване на етапи, определено в член 24;

л) дали и по какъв начин публичният купувач възнамерява да придобие собствеността върху резултатите от обществената поръчка за НИРД, включително всички прототипи или първи продукти, услуги или строителство, разработени като част от обществената поръчка за НИРД;

м) свързаните с иновациите ключови показатели за изпълнение, определени до максимално възможна степен, като изисквания за изпълнение, и метода за тяхната оценка с цел мониторинг на изпълнението на договора през целия период на възлагане на обществената поръчка за НИРД в съответствие със задълженията, определени в член 24, параграф 5;

н) разпоредбите за плащанията в съответствие със задълженията, определени в член 25;

о) приложимите задължения за поверителност и защита на данните в съответствие със задълженията, определени в член 26;

п) когато е приложимо, изисквания към изпълнителите да допринасят за стандартизацията, сертифицирането или публикуването на резултатите, включително чрез предоставянето им като отворени данни или отворен код, без да се засягат задълженията за поверителност и защита на данните, определени в член 26, и задълженията по отношение на защитата на правата върху интелектуалната собственост, определени в член 19;

р) разпоредбите относно прекратяването на договори за обществени поръчки за НИРД в съответствие със задълженията, определени в членове 27 и 29;

с) приложимите задължения във връзка със сигурността и обществената безопасност в съответствие със задълженията, определени в членове 28, 29 и 30;

т) когато е приложимо, разпоредбите за провеждане на процедурата като съвместна обществена поръчка за НИРД в съответствие със задълженията, определени в член 31;

у) че разпоредбите на настоящия регламент се прилагат за възлагането на обществени поръчки за НИРД.

2. Публичните купувачи посочват в документацията за обществена поръчка, че съществените условия на договора за обществена поръчка за НИРД не подлежат на договаряне. Публичните купувачи не променят съществено предмета на договора за обществена поръчка за НИРД в резултат на преговорите. Преговорите могат да се отнасят до всички характеристики на научноизследователската и развойната дейност и на очакваните резултати, които трябва да бъдат разработени за публичния купувач по време на тези научноизследователски и развойни дейности като част от обществената поръчка за НИРД, включително качеството, количествата, както и социалните, екологичните и иновационните аспекти, при условие че тези характеристики не представляват минимални изисквания.

3. Публичните купувачи посочват в документацията за обществена поръчка всички специфични елементи, които не са изброени в параграф 1, за които канят оферентите да посочат в своята оферта предпочитания от тях подход, като окончателното определяне на тези елементи остава обект на договаряне.

4. Публичните купувачи изготвят документите за обществената поръчка за НИРД, като вземат предвид констатациите от пазарната консултация и всяко пазарно проучване, което публичният купувач е провел относно състоянието на техниката на всяка текуща научноизследователска и развойна дейност и плановете за развитие на продуктите на икономическите оператори. Публичните купувачи формулират нуждата от възлагане на обществени поръчки за НИРД, посочена в параграф 1, буква а) от настоящия член, като проблем, който трябва да бъде решен, без неоправдано да се ограничават възможните подходи за решаване на проблема. Публичните купувачи дават предимство на използването на функционални изисквания или изисквания за изпълнение в съответствие с член 18, за да се формулират изискванията за задоволяване на нуждата от възлагане на обществени поръчки за НИРД. Предоставената в документацията за обществената поръчка информация е достатъчно точна, за да могат икономическите оператори да определят характера и обхвата на възлагането на обществена поръчка за НИРД и да решат дали да представят оферта.

5. Публичните купувачи изчисляват прогнозната стойност на процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД въз основа на максималната прогнозна стойност без ДДС на услугите в областта на научноизследователската и развойната дейност, които следва да бъдат предоставени в контекста на договора или договорите за обществена поръчка

за НИРД, които се очаква да бъдат възложени като част от процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД, включително всякакви обособени позиции, варианти или подновявания. При изчисляването на прогнозната стойност се отчита прогнозната стойност на всички видове разходи, свързани с научноизследователската и развойната дейност, независимо от техния дял в общата прогнозна стойност, включително стойността на труда, материалите, компонентите и инструментите, необходими за постигане на очакваните резултати, включително, когато е приложимо, научноизследователската и развойната дейност, извършена преди началото на процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД. Когато публичните купувачи възнамеряват да придобият изключителна собственост върху правата върху интелектуалната собственост в резултатите, получени от изпълнителите, прогнозната стойност включва прогнозната стойност на тези права върху интелектуалната собственост. Прогнозната стойност не включва никакви парични или непарични вноски, които публичните купувачи възнамеряват или могат да предоставят на изпълнителите по време на възлагането на обществена поръчка за НИРД.

6. По отношение на продуктите, услугите или строителството, които са резултат от възложените услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност и които са необходими за защитата на интересите на Съюза или на една или повече държави членка, свързани със сигурността и обществената безопасност по смисъла на член 28, параграф 2, включително за избягване на проблеми със сигурността на доставките, публичните купувачи могат в документацията за обществената поръчка да посочат, че публичните купувачи имат право на предимство при закупуване на предварително определен обем или стойност от тези продукти, услуги или строителство, преди те да бъдат предложени на други потенциални купувачи. В такъв случай публичните купувачи определят правото на предимство за закупуване като договорно задължение в договора за обществена поръчка за НИРД.

Член 11

Условия за достъп до процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД и изисквания за място на изпълнение

1. Публичните купувачи допускат за участие във възлагането на обществени поръчки за НИРД само:

   а) икономически оператори с произход от държави членки;

   б) икономически оператори с произход от държави, сключили международно споразумение със Съюза, при условие че възлагането на обществени поръчки за НИРД попада в приложното поле на ангажиментите на Съюза за възлагане на обществени поръчки по силата на това споразумение.

2. Комисията се оправомощава да приема делегирани актове в съответствие с член 39 за допълване на настоящия регламент чрез изключване изцяло или частично, при спазване на задълженията на Съюза съгласно международното право, на трета държава от приложното поле на параграф 1, буква б) въз основа на някой от следните критерии:

а) съответната трета държава не е предоставила национално третиране по отношение на услугите или субектите на Съюза в областта на НИРД съгласно споразуменията, посочени в параграф 1, първа алинея, буква б);

б) това изключване е оправдано с цел избягване на зависимости или други промени, които могат да застрашат сигурността на доставките в Съюза на съответните продукти, строителство или услуги;

в) такова ограничение е обосновано по силата на всяко друго изключение съгласно приложимото споразумение.

3. Чрез дерогация от параграф 1 на настоящия член, когато е необходимо и оправдано за гарантиране на защитата на интересите на Съюза или на една или повече държави членки в областта на сигурността по смисъла на член 28, параграф 2, публичните купувачи могат да ограничат участието във възлагането на обществени поръчки за НИРД само до икономически оператори с произход от държави членки и които не са обект на контрол от трета държава или от правен субект, който е обект на контрол от трета държава.

4. Чрез дерогация от параграф 1, буква б) публичните купувачи могат също да отворят достъпа до обществени поръчки за НИРД само за икономически оператори с произход от държави, сключили международно споразумение със Съюза, по силата на което Съюзът е поел ангажименти в областта на възлагането на обществени поръчки, но не за възлагане на обществени поръчки за НИРД, само в един от следните случаи, когато:

г) чрез пазарно проучване, което включва изчерпателна и обширна пазарна консултация, публичният купувач може да установи, че в държавите, изброени в параграф 1, не съществуват икономически оператори, способни да предоставят услугите за НИРД, и не съществува достатъчно добра алтернатива или заместител;

д) не са подадени подходящи оферти или заявления за участие, включително в отговор на подобна процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, публикувана от който и да е публичен купувач в държавите, изброени в параграф 1, през двете години, предхождащи стартирането на планираната нова процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД; или

е) ограничаването на достъпа до процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД в съответствие с параграф 1 би принудило публичния купувач да възлага услуги в областта на НИРД при непропорционални разходи.

За целите на първата алинея, буква б) прогнозна разлика от повече от 20 % между прогнозната стойност на оферта от икономически оператор с произход от държава, посочена в параграф 1, и оферта от икономически оператор с произход от държава, сключила международно споразумение със Съюза, по силата на което Съюзът е поел ангажименти в областта на възлагането на обществени поръчки, но не за възлагане на обществени поръчки за НИРД, въз основа на обективни и прозрачни данни, може да се счита от публичните купувачи за непропорционална.

5. Възлагането за подизпълнение не се използва с намерение или резултат за заобикаляне на правилата за достъп до възлагането на обществени поръчки за НИРД. Условията за достъп до възлагането на обществени поръчки за НИРД не

се прилагат спрямо субекти, на чийто капацитет оферентът се позовава, или спрямо подизпълнители, освен ако публичните купувачи не ограничават възлагането за подизпълнение:

а) когато се прилага параграф 1 или параграф 4 — по отношение на подизпълнители с произход от държавите, изброени в параграф 1; или

б) когато се прилага параграф 3 и когато е необходимо и оправдано за гарантиране на защитата на интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността и обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2 — по отношение на подизпълнители с произход от държави членки и които не са обект на контрол от трета държава или от правен субект, който е обект на контрол от трета държава.

6. Когато се прилага параграф 4, публичните купувачи могат да резервират редица договори за възлагане на обществени поръчки за НИРД в рамките на една и съща процедура за възлагане на обществени поръчки за НИРД:

а) за икономически оператори с произход от държавите, посочени в параграф 1, първа алинея, букви а) и б); или

б) когато е необходимо и оправдано за защитата на интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността или обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2 — за икономически оператори с произход от държави членки и които не са обект на контрол от трета държава или от правен субект, който е обект на контрол от трета държава.

7. Освен ако това не противоречи на интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността или обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2 поради причини, обосновани в документите за възлагане на обществената поръчка, публичните купувачи изискват изпълнителите да извършват най-малко 50 % от научноизследователските и развойните дейности по договора за обществена поръчка за НИРД в държавите, посочени в параграф 1, включително работата на основния научноизследователски и развоен персонал с научна отговорност за договора за обществена поръчка за НИРД.

8. Когато това е необходимо и обосновано за защита на интересите на Съюза или на една или няколко от неговите държави членки, свързани със сигурността или обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2, публичните купувачи могат, в допълнение към мярката по параграф 7 от настоящия член, да изискват от изпълнителите да извършват в Съюза всички научноизследователски и развойни дейности, свързани с нови компоненти за сигурност на очакваните резултати от договора, включително работата на основния персонал по научноизследователска и развойна дейност, който носи научна отговорност за договора за обществена поръчка за НИРД.

9. Когато икономически оператор не предостави поискана от публичния купувач информация или документация, свързана с проверката на изискванията за място на изпълнение, посочени в параграфи 7 и 8, без основателно обяснение и по този начин попречи на проверката от страна на публичния купувач за съответствието на икономическия оператор с изискванията за място на изпълнение или направи такава проверка практически невъзможна или много

трудна, този икономически оператор се изключва от участие в процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД.

10. В допълнение към всички правила, установени съгласно настоящия регламент, или чрез дерогация от тях, включително чрез дерогация от списъка на държавите, посочени в параграфи 1 и 4, за възлагането и изпълнението на договори за обществени поръчки за НИРД, подпомагани от програма или инструмент на Съюза, публичните купувачи прилагат всички условия, необходими за спазване на изискванията за подкрепа от Съюза при всички режими на управление, установени в член 62 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) 2024/2509[29].

11. Комисията създава и предоставя безвъзмезден, публично достъпен онлайн инструмент, в който по изчерпателен и актуален начин се посочват поетите от Съюза ангажименти в областта на възлагането на обществени поръчки, включително ангажиментите за възлагане на обществени поръчки за НИРД, в международни споразумения.

За целите на определена процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД публичните купувачи определят държавите, посочени в параграф 1, буква б) и параграф 4, въз основа на приложимите международни споразумения, отразени в онлайн инструмента, посочен в първа алинея от настоящия параграф.

12. За целите на дадена процедура за възлагане на обществена поръчка публичните купувачи определят, въз основа на приложимите международни споразумения, отразени в посочения в параграф 1 онлайн инструмент, въведените параметри, включително съответния публичен купувач, предмета и прогнозната стойност на договора във връзка с приложимите прагове.

13. Публичните купувачи:

а) ограничават участието в процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД в случай на групи от икономически оператори, посочени в член 6, до групи, съставени единствено от икономически оператори с произход от държави, посочени в параграфи 1—4 на настоящия член;

б) отхвърлят оферта в хода на процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, когато тя не е представена от икономически оператори с произход от държави, посочени в параграфи 1—4 на настоящия член, или групи от тях, както е посочено в буква а).

Член 12

Определяне на произход

1. Счита се, че произходът на икономическия оператор е:

а) в случай на физическо лице — от държавата, чийто гражданин е лицето, или от държавата, в която това лице има право на постоянно пребиваване;

б) в случай на юридическо лице — всяко от следните:

[29] Регламент (ЕС, Евратом) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета от 23 септември 2024 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза (ОВ L, 2024/2509, 26.9.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

i) държавата, съгласно чието законодателство е учредено или по друг начин организирано юридическото лице и на чиято територия юридическото лице извършва съществена стопанска дейност;

ii) ако юридическото лице не извършва съществена стопанска дейност на територията на държавата, в която е учредено или е организирано по друг начин, произходът на юридическото лице е този на лицето или лицата, които могат да упражняват пряко или непряко доминиращо влияние върху юридическото лице по силата на собствеността си върху това юридическо лице, финансовото си участие в него или правилата, които уреждат това юридическо лице.

2. За целите на първа алинея, буква б), подточка ii) се приема, че това лице или лица имат доминиращо влияние върху юридическото лице във всеки от следните случаи, в които те пряко или косвено:

а) притежават мажоритарния дял от записания капитал на юридическото лице;

б) контролират мнозинството от гласовете, свързани с акциите, издадени от юридическото лице; или

в) могат да назначават повече от половината от членовете на административния, управителния или надзорния орган на юридическото лице.

3. Публичните купувачи могат по всяко време в хода на процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД да поискат от икономическия оператор да представи, доуточни, поясни или допълни информацията или документацията, свързана с проверката на произхода на икономическия оператор, в рамките на подходящ срок, при условие че тези искания са направени в съответствие с принципите на равно третиране и прозрачност. Когато икономически оператор не представи такава информация или документация без основателно обяснение и по този начин попречи на проверката от страна на публичните купувачи за произхода на икономическия оператор или направи такава проверка практически невъзможна или много трудна, този икономически оператор се изключва от участие в съответната процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД.

Член 13

Задължителни основания за изключване

1. По всяко време публичните купувачи могат да изключат икономически оператор, включително отделни членове на група от икономически оператори, от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, когато този икономически оператор, или ключово лице във функционирането на юридическото лице, както е определено във втора алинея, е бил обект в някоя от държавите членки на осъдителна присъда с окончателно съдебно решение за престъпления, посочени в настоящата алинея, или — по отношение на държави членки, които не са обвързани от съответния законодателен акт на Съюза — престъпления, както е определено в еквивалентното национално законодателство:

а) участие в престъпна организация съгласно определението в член 1, точка 1 от Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета[30];

б) корупционни престъпления по смисъла на Директива (ЕС) 2026/1021[31];

в) измама, засягаща финансовите интереси на Съюза по смисъла на член 1 от Конвенцията за защита на финансовите интереси на Европейските общности, и престъпления, посочени в членове 3, 4 и 5 от Директива (ЕС) 2017/1371[32];

г) терористични престъпления и престъпления, свързани с терористична група, както и престъпления, свързани с терористични действия, съгласно определението в членове 3—12 от Директива (ЕС) 2017/541[33];

д) изпиране на пари по смисъла на член 3 от Директива (ЕС) 2018/1673[34];

е) трафик на хора по смисъла на член 2 от Директива (ЕС) 2011/36[35];

ж) престъпления, свързани с наемането на незаконно пребиваващи граждани на трети държави, както е посочено в членове 2, 3 и 9 от Директива 2009/52/ЕО[36];

з) екологични престъпления, както е посочено в членове 3 и 4 от Директива (ЕС) 2024/1203[37];

и) престъпления, свързани с нарушаването на ограничителните мерки на Съюза, посочени в членове 3 и 4 от Директива (ЕС) 2024/1226[38];

---

30 Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност (ОВ L 300, 11.11.2008 г., стр. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

31 Директива (ЕС) 2026/1021 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2026 г. относно борбата с корупцията, за замяна на Рамково решение 2003/568/ПВР на Съвета и на Конвенцията за борба с корупцията, в която участват длъжностни лица на Европейските общности или длъжностни лица на държавите — членки на Европейския съюз, и за изменение на Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L, 2026/1021, 11.5.2026 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/1021/oj).

32 Директива (ЕС) 2017/1371 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2017 г. относно борбата с измамите, засягащи финансовите интереси на Съюза, по наказателноправен ред (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

33 Директива (ЕС) 2017/541 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2017 г. относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета, и за изменение на Решение 2005/671/ПВР на Съвета (ОВ L 88, 31.3.2017 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/541/oj).

34 Директива (ЕС) 2018/1673 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. за борба с изпирането на пари по наказателноправен ред (ОВ L 284, 12.11.2018 г., стр. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj).

35 Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (ОВ L 101, 15.4.2011 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/36/oj).

36 Директива (ЕС) 2024/1203 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на околната среда чрез наказателно право и за замяна на директиви 2008/99/ЕО и 2009/123/ЕО, ОВ L, 2024/1203, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj).

37 Директива (ЕС) 2024/1203 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на околната среда чрез наказателно право и за замяна на директиви 2008/99/ЕО и 2009/123/ЕО, ОВ L, 2024/1203, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1203/oj).

38 Директива (ЕС) 2024/1226 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно определянето на престъпленията и санкциите при нарушаване на ограничителните мерки на

й) неправомерно използване на непарични платежни инструменти, посочено в членове 3—8 от Директива (ЕС) 2019/713[39];

к) престъпления в областта на сексуалното насилие и сексуалната експлоатация на деца и на материали, съдържащи сексуално насилие над деца, посочени в членове 3—9 от Директива 2011/93/ЕС[40].

За целите на първата алинея „ключово лице във функционирането на юридическо лице“ означава лице, заемащо ръководна длъжност в рамките на юридическото лице, въз основа на някое от следните обстоятелства:

а) пълномощие да представлява юридическото лице;

б) правомощие да взема решения от името на юридическото лице; или

в) правомощие да упражнява контрол в рамките на юридическото лице.

2. Основанията за изключване, предвидени в настоящия член, се прилагат за срок от пет години от датата на окончателното съдебно решение, освен когато периодът на изключване е определен с окончателно съдебно решение, което означава, че не се взема решение за изключване след изтичане на периодите, посочени в това наказание.

3. Публичните купувачи могат да изключат икономически оператор от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД по всяко време през срока на процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД, когато установят, че икономическият оператор или изпълнителят е в нарушение на задълженията си, свързани с плащането на данъци или осигурителни вноски, и това е установено с окончателно съдебно или административно решение, освен ако към този момент икономическият оператор не е сключил обвързваща договореност за плащане на дължимите данъци или осигурителни вноски, включително, когато е приложимо, всички начислени лихви или глоби.

Публичните купувачи могат да допуснат дерогация от задължителното изключване, предвидено в първата алинея, когато изключването би било явно непропорционално, по-специално когато са неплатени само незначителни суми.

4. Публичните купувачи могат да вземат решение за дерогация от задължителното изключване, предвидено в настоящия член, поради императивни съображения от обществен интерес, като например във връзка с общественото здраве или защитата на околната среда. Поради това всяко решение за дерогация и обосновката за него се документират в индивидуалната документация на процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД.

Съюза, и за изменение на Директива (ЕС) 2018/1673 (ОВ L, 2024/1226, 29.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1226/oj).

39 Директива (ЕС) 2019/713 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за борба с измамите със и подправянето на непарични платежни средства и за замяна на Рамково решение 2001/413/ПВР на Съвета (ОВ L 123, 10.5.2019 г., стр. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/713/oj).

40 Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета (ОВ L 335, 17.12.2011 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj).

Член 14

Незадължителни основания за изключване

1. Публичните купувачи могат по всяко време през срока на процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД да изключат икономически оператор, включително отделни членове на групи от икономически оператори, от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, когато:

   а) публичният купувач може да докаже с подходящи средства, че икономическият оператор е нарушил приложими задължения съгласно съответното законодателство на Съюза, както е посочено в член 4, параграф 6;

   б) икономическият оператор е в несъстоятелност или е предмет на производство по ликвидация или неплатежоспособност или в сравнима ситуация;

   в) публичният купувач може да докаже с подходящи средства тежко професионално неправомерно поведение от страна на икономическия оператор, което поставя под въпрос неговата почтеност или надеждност;

   г) публичният купувач разполага с достатъчно убедителни данни, че икономическият оператор е сключил споразумения с други икономически оператори с цел нарушаване на конкуренцията;

   д) икономическият оператор е показал значителни или трайни недостатъци при изпълнението на съществено изискване по предходен договор за обществена поръчка, довели до предсрочното му прекратяване, вреди или други подобни санкции от страна на публичния купувач;

   е) икономическият оператор, в контекста на съответната процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, е признат за отговорен за сериозно изопачаване на данни по отношение на изискването за предоставяне на информация за проверка на липсата на основания за изключване или изпълнението на критериите за подбор; или по друг начин е опитал да получи неправомерни предимства в процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД;

   ж) публичният купувач може да докаже с подходящи средства, включително, без изброяването да е изчерпателно, класифицирана информация или оценки, които не са публично достъпни и са предоставени от компетентните национални органи, че икономическият оператор не притежава достатъчна надеждност, за да се изключат рисковете за сигурността и интересите на обществената безопасност на Съюза или на една или повече държави членки;

   з) икономическият оператор се е ползвал от чуждестранни субсидии, които нарушават вътрешния пазар, установено с акт за изпълнение, приет от Комисията съгласно член 31, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/2560[41], през трите години, предхождащи процедурата за възлагане на обществена поръчка, и публичният купувач има достатъчно убедителни данни, за да

[41] Регламент (ЕС) 2022/2560 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно чуждестранните субсидии, които нарушават вътрешния пазар (ОВ L 330, 23.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

заключи, че съответните чуждестранни субсидии вероятно оказват въздействие върху офертата на икономическия оператор.

2. Всеки икономически оператор, спрямо когото се прилага изключване по силата на параграф 1, може да представи доказателство за опровергаване на съществуването на основанието за изключване или за доказване, че е взел достатъчни мерки, за да демонстрира надеждността си въпреки наличието на основанието за изключване.

За тази цел икономическият оператор доказва по-специално, че е:

а) платил или се е ангажирал да плати обезщетение за всички вреди, причинени от неправомерното поведение;

б) изяснил фактите и обстоятелствата изчерпателно, като активно е сътрудничил на разследващите органи; както и

в) е предприел конкретни технически, организационни и кадрови мерки, които са подходящи за предотвратяване на по-нататъшно неправомерно поведение.

Ако публичният купувач счете предоставените доказателства за достатъчни, съответният икономически оператор не се изключва от процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД.

Мерките, предприети от икономическите оператори, се оценяват при отчитане на тежестта и конкретните обстоятелства, свързани с неправомерното поведение. При оценката на мерките, предприети от икономическия оператор, публичните купувачи вземат предвид естеството, обхвата и момента на сътрудничеството със съответните разследващи органи.

Ако бъде преценено, че мерките не са достатъчни, икономическият оператор получава становище с мотивите за това.

Икономически оператор, който е бил изключен от участие в процедури за възлагане на обществени поръчки чрез окончателно съдебно решение в която и да е държава членка, няма право да се ползва от възможността, предвидена в настоящия параграф, по време на периода на изключване, произтичащ от това решение.

3. Държавите членки могат да определят национален орган, компетентен да оценява доказателствата и да решава дали те са достатъчни за целите на настоящия параграф. Публичните купувачи се основават на положително решение на националния компетентен орган за целите на своите процедури за възлагане на обществени поръчки.

4. Ако не са предприети мерки съгласно параграф 2 и ако периодът на изключване не е определен с окончателно съдебно решение, икономически оператор може да бъде изключен по настоящия член в течение на период от пет години от датата на извършване на деянието, довело до изключване, или, в случай на продължаващи или повтарящи се действия, от датата, на която деянието е преустановено, но не след този максимален период.

5. Когато публичният купувач изключи икономически оператор на основание на параграф 1, буква з), той уведомява Комисията за това.

Член 15

Критерии за подбор

1. Когато публичните купувачи решат да използват критерии за подбор като изисквания за участие в процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, те определят тези критерии в съответствие с условията в настоящия член.

2. Критериите за подбор за процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД се отнасят единствено до:

   а) годността за упражняване на професионалната дейност по смисъла на параграф 4;

   б) техническите и професионалните възможности по смисъла на параграф 5;

   в) икономически и финансови възможности по смисъла на параграфи 6, 7 и 8.

3. Публичните купувачи ограничават изискванията за критериите за подбор само до тези, които са подходящи за гарантиране, че икономическият оператор притежава необходимия капацитет и способности за изпълнение на обществената поръчка за НИРД. Всички изисквания за критериите за подбор са свързани и пропорционални на сложността и свързаните рискове с предмета на договора за обществена поръчка за НИРД и са в съответствие с принципите за прозрачност, недопускане на дискриминация и равно третиране.

   Всяко позоваване, което се предоставя като средство за доказване на съответствие с някой от критериите за подбор, се придружава от думите „или еквивалентно“, за да се даде възможност на оферентите да предоставят всякакъв вид алтернативни доказателства за съответствие.

4. При процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, доколкото от икономическите оператори се изисква да притежават специално разрешение или да бъдат членове на специална организация, за да могат да извършват съответната научноизследователска и развойна дейност в държавата, в която икономическият оператор развива основната си стопанска дейност, публичният купувач може да изиска тези икономически оператори да докажат, че притежават такова разрешение или членство.

   Удостоверената регистрация в официални списъци, поддържани от компетентните органи, или сертификатът, издаден от сертифициращия орган, създават презумпция за съответствие с изискванията, определени в първа и втора алинея.

5. Публичните купувачи могат да налагат изисквания, с които да се гарантира, че икономическите оператори притежават необходимите човешки и технически ресурси и опит за изпълнение на договора за обществена поръчка за НИРД при спазване на подходящ стандарт за качество.

   Освен ако не е обосновано от сложността на договора за обществена поръчка за НИРД или от естеството на предмета на договора, публичните купувачи не изискват предварителен опит по други договори като условие за участие в процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД.

   Публичен купувач може да приеме, че икономическият оператор не притежава необходимите професионални способности в някой от следните случаи, когато:

а) публичният купувач е установил по какъвто и да било начин, че при икономическия оператор има конфликт на интереси, който може да се отрази неблагоприятно на изпълнението на договора;

б) публичният купувач е бил уведомен по какъвто и да било начин, че за икономическия оператор има опасения във връзка с безопасността на държава членка или на Съюза като цяло.

Публичните купувачи не изискват предварителен опит по други договори, без да изискват изпълнителите да притежават необходимите човешки и технически ресурси за изпълнение на договор за обществена поръчка за НИРД. Публичните купувачи не считат икономическите оператори за несъответстващи на изискванията за технически и професионални способности единствено поради липса на предварителен опит по други договори.

6. По отношението на квалификации или квалификационни нива, включени в критериите за подбор, се посочват нивата по Европейската квалификационна рамка, определени в приложение II към Препоръка на Съвета от 22 май 2017 г.[42].

7. Когато публичните купувачи изискват от икономическите оператори да притежават минимални икономически и финансови възможности, те могат да изискват от икономическите оператори да имат едно от следните или и двете:

а) определени минимални финансови възможности;

б) подходящо равнище на застраховката за риска „професионална отговорност“.

8. Когато публичните купувачи изискват от икономическите оператори да представят доказателство за минимални икономически и финансови възможности, те дават възможност на икономическите оператори да представят доказателство чрез всякакви подходящи средства, включително всяко от следните:

а) банкови удостоверения или когато е целесъобразно — доказателства за наличие на съответна застраховка за риск „професионална отговорност“;

б) финансови отчети или извадки от тях, когато публикуването на финансовите отчети се изисква от правото на държавата, в която е установен икономическият оператор;

в) удостоверение за оборота на икономическия оператор за максимум последните три налични финансови години в зависимост от датата, на която икономическият оператор е бил създаден или е започнал търговската си дейност, доколкото такава информация за оборотите е налична;

г) бизнес план, подкрепен от извлечения или други доказателства за материалните и нематериалните финансови активи на икономическия оператор, включително неговите активи интелектуална собственост,

[42] Препоръка на Съвета от 22 май 2017 г. относно Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот и за отмяна на препоръката на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот (ОВ C 189, 15.6.2017 г., стр. 15).

финансови вноски от финансови инвеститори или финансиращи органи, или доказателства за собствен капитал, инвестиран в икономическия оператор.

Когато се изискват минимални финансови възможности, те не надвишават 50 % от прогнозната стойност на договора за обществена поръчка за НИРД, освен в надлежно обосновани случаи, като например свързани със специфичните рискове, присъщи на естеството на услугите в областта на научноизследователската и развойната дейност, които са предмет на поръчката. Договор за обществена поръчка за НИРД. Публичният купувач посочва основните съображения за такова изискване в документацията за обществена поръчка.

При оценката на минималните финансови и икономически възможности публичните купувачи могат да вземат предвид информация от годишните отчети на икономическия оператор само когато публичният купувач е посочил методите и критериите за такова разглеждане в документацията за обществената поръчка. Тези методи и критерии са прозрачни, обективни и недискриминационни.

Когато публичните купувачи налагат критерии за подбор въз основа на икономически и финансови възможности в съответствие с параграф 6, те дават възможност на оферентите да предоставят доказателствата, посочени в първа алинея, буква г) от настоящия параграф, в периода между датата, на която публичният купувач уведомява оферентите за решението за възлагане на договора за обществена поръчка за НИРД, и датата на подписване на този договор.

9. Когато публичните купувачи изискват застраховка за риск „професионална отговорност“, те гарантират и осигуряват обосновка в документацията за обществената поръчка, че изискваното покритие на отговорността е пропорционално на разумно предвидимия размер на загубите или вредите, които изпълнителите и подизпълнителите могат да причинят по време на или в резултат на изпълнението на договора за обществена поръчка за НИРД.

10. Когато процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД, прилагана от публичния купувач, не включва предварителен подбор на икономическите оператори въз основа на основания за изключване или критерии за подбор, публичният купувач изисква пълни писмени доказателства за съответствие с приложимите основания за изключване и критерии за подбор само от оферентите, класирани на първо място въз основа на критериите за възлагане. Информацията, която може да бъде установена от съществуващи национални бази данни, създадени от публичен орган, или от регистрация в официални списъци или сертифициране, не може да бъде оспорвана без достатъчно основание.

11. Когато информацията или документацията, представена от икономическите оператори, е или изглежда непълна или погрешна или когато липсват конкретни документи, публичните купувачи, в съответствие с принципите на равно третиране и прозрачност, предоставят на съответните икономически оператори възможност да представят, допълнят, поясняват или попълнят съответната информация или документация в подходящ срок, за да отстранят възможен дефект, произтичащ от незначителен пропуск или нередност в

офертата, който не поставя под въпрос решението за възлагане на договорите за обществени поръчки за НИРД.

Член 10

Финансови гаранции

1. Публичните купувачи могат да изискват от оферентите да предоставят гаранции за участие, гаранции за изпълнение или гаранционни депозити, при условие че са изпълнени всички условия по-долу:

   а) размерът на гаранциите за участие не надвишава 2 % от общата прогнозна стойност на договора за обществена поръчка за НИРД, като максималният размер на гаранцията за участие е 500 000 EUR за договори за обществени поръчки за НИРД с прогнозна стойност над 5 000 000 EUR и 100 000 EUR за договори с прогнозна стойност под 5 000 000 EUR;

   б) за договори за обществени поръчки за НИРД с прогнозна стойност над 500 000 EUR сумата на гаранцията за изпълнение и гаранционните депозити не надвишава 5 % от цената на конкретния договор, което може да бъде увеличено до 10 % за много сложни или рискови договори за обществени поръчки за НИРД, когато това е обосновано от анализ на риска.

   в) За договори за обществени поръчки за НИРД с прогнозна стойност под 500 000 EUR не се изисква гаранция за изпълнение или гаранционен депозит.

2. Стойностите на гаранциите за участие, изпълнение и гаранционния депозит, които публичните купувачи изискват от оферентите, се намаляват с 50 % за МСП, иновативни стартиращи предприятия и иновативни разрастващи се предприятия.

3. Публичните купувачи гарантират своевременното намаляване или освобождаване на финансовите гаранции, когато те вече не са обосновани.

Член 17

Критерии за възлагане на поръчката, свързани с иновациите

1. Публичните купувачи възлагат договора на икономическия оператор, който предлага най-добро съотношение между качество и цена. За тази цел публичните купувачи оценяват получените оферти съгласно метода за най-добро съотношение цена/качество. За да определят най-доброто съотношение цена/качество, публичните купувачи оценяват офертите чрез сравнение на тяхната цена и качество, като последното се основава на критерии за качество, свързани с предмета на договора за обществена поръчка за НИРД. Разходите също могат да бъдат взети предвид при определянето на най-доброто съотношение цена/качество. Когато оценяват офертите въз основа на метода на най-доброто съотношение цена/качество, комбинираната тежест на всички критерии за възлагане, свързани с качеството, представлява най-малко 50 % от общата тежест на всички критерии за възлагане. Критерият за цена се отнася единствено за цената на офертата. Тежестта на критериите, свързани с общите разходи за собственост, се отчита в рамките на съответния процентен дял.

2. Качествените критерии се отнасят до всеки критерий, използван за оценяване на степента, в която офертата предлага полезни, ефективни или устойчиви резултати във връзка с предмета на договора за обществена поръчка за НИРД.

Качеството на офертата може например да се отнася до следните аспекти:

а) технически предимства, естетически и функционални характеристики, достъпност, универсален дизайн, методи за научноизследователска и развойна дейност;

б) екологични, климатични, социални и иновационни цели в съответствие с член 4, параграф 6, интереси във връзка със сигурността и обществената безопасност в съответствие с член 28 или изисквания за преференция на ЕС, когато публичният купувач прилага тези изисквания под формата на разпределяне на точки по критериите за възлагане;

в) качество на назначения персонал, което може значително да повлияе на равнището на изпълнение на договора, като организация, квалификация и опит на персонала, определен за изпълнение на договор за обществена поръчка за НИРД;

г) качество на организацията на работата, качество на разпределението на ресурсите, определени за изпълнение на договора за обществена поръчка за НИРД.

3. Критериите за възлагане са недискриминационни, пропорционални, конкретни, обективни и измерими; те се оценяват в процес, съдържащ достатъчно гаранции срещу нередности. Те дават възможност на публичния купувач ефективно да сравни силните и слабите страни на предложените услуги в областта на НИРД и не му предоставят неограничена свобода на избор.

4. В процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД публичните купувачи прилагат, като част от посочените в параграф 2 качествени критерии за възлагане, специфични качествени критерии за възлагане, разработени да измерят потенциалното въздействие на офертите върху иновациите и върху създаването на добавена стойност за Съюза. Такива качествени критерии за възлагане, свързани с иновациите, посочени в параграф 2, буква д) от настоящия член, включват следното:

а) степента на иновативност на офертата и доколко тази степен на иновативност допринася за общото качество на предложението, което трябва да бъде предмет на проучване, разработване или изпитване по време на възлагането на обществени поръчки за НИРД, когато е възможно чрез използването на критерии за качество, които са специфични за очакваните резултати от възлагането на обществени поръчки за НИРД;

б) общите разходи за собственост и дългосрочните ползи от офертата, включително въздействието на всеки подход на анализа за оптимизиране на стойността, предложен в офертата, върху тези разходи и ползи;

в) въздействието на офертата върху укрепването на веригата на доставките на технологии и развитието на екосистема за иновации в Съюза, включително за критични технологии;

г) дела на стойността на дейностите, които се предлага да бъдат извършени в Съюза като част от договора за обществена поръчка за НИРД;

д) когато е приложимо, степента, в която офертата предвижда интегрирането на технологии, разработени в Съюза, включително резултати от научноизследователска и развойна дейност, произтичащи от публично финансирани програми за научноизследователска и развойна дейност на вътрешния пазар, и използва инструменти като стандарти, спецификации, софтуер или модели или други технологии, разработени в Съюза.

5. Публичните купувачи могат да прилагат други критерии за възлагане, свързани с иновациите, в допълнение към тези, определени в параграф 4. Общата тежест на всички критерии за възлагане, свързани с иновациите, е най-малко 15 % от общата тежест на всички критерии за възлагане, а общата тежест на критериите за възлагане, свързани с иновациите, посочени в параграф 1, букви в), г) и д), не надвишава 15 % от общата тежест на всички критерии за възлагане. Критериите за възлагане, свързани с иновациите, са част от качествените критерии за възлагане, посочени в параграф 2.

6. Чрез дерогация от параграфи 4 и 5 задължението за прилагане на критерии за възлагане, свързани с иновациите, съгласно настоящия член не се прилага за процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, единственият предмет на които е възлагането на консултантски услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност, попадащи в обхвата на кодовете по CPV 73200000-4, 73210000-7 и 73220000-0.

Член 18

Формулиране на изисквания за характеристиките на възлаганите услуги за НИРД

1. Публичните купувачи формулират изискванията за характеристиките на услугите в областта на научноизследователската и развойната дейност, които да бъдат възложени, и на очакваните от тях резултати в документацията за обществената поръчка по следния ред на предимство:

   а) изисквания, предписани от закона;

   б) функционални изисквания;

   в) изисквания за изпълнение;

   г) изисквания за проектиране.

   Публичните купувачи прилагат реда на предимство, определен в първа алинея, към всяка характеристика поотделно.

   Освен ако в приложимото законодателство на Съюза или националното право не е предвидено друго, публичните купувачи формулират всички изисквания, посочени в настоящия параграф, по начин, който позволява на оферента да докаже съответствие чрез всякакви алтернативни еквивалентни доказателства.

2. Публичните купувачи формулират изискване като изискване за изпълнение или изискване за проектиране, когато е непрактично такова изискване да бъде формулирано като функционално изискване.

3. Когато за определена характеристика няма изискване, предписано от закона, и когато определена характеристика не може да бъде достатъчно добре описана чрез изискванията в параграф 1, изискванията за тази характеристика могат да

бъдат формулирани по някой от следните начини чрез позоваване, по ред на предимство:

а) хармонизирани стандарти, както и стандарти и документи за стандартизация, чиито позовавания са публикувани за целите на настоящия параграф в *Официален вестник на Европейския съюз,* или чрез всякакви други средства, предвидени в съответствие със законодателството на Съюза и в съответствие с общи спецификации, разбирани като техническа спецификация, различна от стандарт и приета от Комисията, съответствието с която осигурява презумпция за съответствие с изискванията, определени в съответното законодателство на Съюза;

б) европейски стандарти, както са определени в член 2 от Регламент (ЕС) № 1025/2012, включително национални стандарти, транспониращи европейски стандарти;

в) европейски документи за оценяване;

г) международни стандарти;

д) други стандартизационни документи, установени от европейска организация за стандартизация, както е определено в Регламент (ЕС) № 1025/2012;

е) когато някое от позоваванията, изброени в букви а) — е), не съществува — национални стандарти, национални технически одобрения или национални технически спецификации.

Всяко позоваване се придружава от думите „или еквивалентни“, освен ако позоваването не е направено към задължителни хармонизирани технически спецификации.

4. Публичните купувачи гарантират, че документацията за обществената поръчка не съдържа позоваване на конкретна марка, търговско наименование или източник, или конкретен процес, който характеризира продуктите, услугите или строителството, предоставяни от конкретен икономически оператор, или на търговски марки, патенти, видове или конкретен произход или производство с ефект на облагодетелстване или елиминиране на определени икономически оператори или продукти, услуги или строителство.

Като изключение от първа алинея, такива позовавания се разрешават само когато не е възможно да се предостави достатъчно точно и разбираемо описание на предмета на договора за обществена поръчка за НИРД по смисъла на параграфи 1, 2 и 3. Публичните купувачи не допускат дерогация от това задължение, освен ако не е обосновано от предмета на договора за обществена поръчка за НИРД, като в този случай позоваването се придружава от думите „или еквивалент“.

Член 19

Споделяне на риска и ползите при пазарни условия

1. Публичните купувачи гарантират, че правата върху интелектуалната собственост по отношение на резултатите, генерирани от изпълнител при изпълнението на договор за обществена поръчка за НИРД, не остават

изключително за публичния купувач за използване в собствената му дейност, а че публичният купувач споделя с изпълнителя при пазарни условия рисковете и ползите, свързани с тези права върху интелектуалната собственост. За да изпълнят това изискване, публичните купувачи и изпълнителите изпълняват задълженията, предвидени в параграфи 2 — 9.

2. Изпълнителите имат право да запазят собствеността върху правата върху интелектуална собственост по отношение на резултатите, които са генерирали при изпълнението на договор за обществена поръчка за НИРД. Договорът за обществена поръчка за НИРД предоставя това право на изпълнителите при условие, че изпълнителите имат задължение да защитят своите резултати, да положат максимални усилия за търговската им реализация и да не използват резултатите по начин, противоречащ на обществения интерес.

3. Изпълнителите уведомяват публичните купувачи възможно най-скоро за всички резултати, които могат да бъдат експлоатирани в рамките на максимален срок от генерирането на резултатите, определен в договора за обществена поръчка за НИРД. Това уведомление включва решението на изпълнителя да защити и постигне търговска реализация на тези резултати. Когато изпълнителите решат да не защитават или да реализират на пазара резултатите, както е определено в договора за обществена поръчка за НИРД, публичният купувач, чрез дерогация от параграф 2 и без да се засягат моралните права на авторите, има правото:

   а) да предостави, по договореност с изпълнителя, на персонала на изпълнителя правото да защити тези резултати и да придобие собственост върху правата върху интелектуалната собственост по отношение на тези резултати; или

   б) самият той да защити тези резултати, самият той да придобие собственост върху правата върху интелектуалната собственост по отношение на тези резултати и да прехвърли или лицензира резултатите при справедливи и разумни условия и по недискриминационен начин.

4. Публичните купувачи получават най-малко безплатен достъп до резултатите, генерирани от изпълнителите в контекста на договор за обществена поръчка за НИРД, за своя собствена употреба и за употреба от страна на техни настоящи и бъдещи изпълнители при изпълнението на всякакви договори, възложени от тези публични купувачи. Публичните купувачи могат също да изискат този безплатен достъп да включва, в допълнение към правата на ползване, и други права на достъп, като например права за модифициране и поддържане на резултатите.

5. В извънредни ситуации, при които изпълнителите не са в състояние да задоволят последващо търсене на резултатите от договора за обществена поръчка за НИРД на пазара на Съюза, публичните купувачи имат право да предоставят лицензи или да изискват от изпълнителите да предоставят лицензи на трети страни за търговско използване на резултатите от договора за обществена поръчка за НИРД, на неизключителна основа, без право на подлицензиране и при справедливи и разумни условия.

6. Когато изпълнителите не успеят да постигнат търговска реализация на своите резултати в рамките на разумен срок, предвиден в договора за обществена

поръчка за НИРД, но предоставят легитимни причини за този неуспех, публичните купувачи:

а) проверяват дали изпълнителите са в състояние и желаят да постигнат търговска реализация на резултатите, ако им бъде предоставен разумен допълнителен срок;

б) само в случай че се установи, че изпълнителите не са в състояние или не желаят да постигнат търговска реализация на резултатите, или не успеят да постигнат търговска реализация на резултатите в рамките на допълнителния срок, посочен в буква а), те имат правото:

а) да предоставят лицензи или да изискват от изпълнителите да предоставят лицензи на трети страни при справедливи и разумни условия за търговско използване на резултатите от договора за обществена поръчка за НИРД на неизключителна основа, без право на подлицензиране; или

б) само в случай че лицензионно действие, посочено в подточка i), не е достатъчно за постигане на търговската реализация, изисквана от договора за обществена поръчка за НИРД — да изискат от изпълнителя да прехвърли собствеността върху тези резултати на публични купувачи при справедливи и разумни условия, без да се засягат моралните права на авторите.

7. Когато изпълнителите не успеят да постигнат търговска реализация на своите резултати в рамките на разумен срок, предвиден в договора за обществена поръчка за НИРД, и не успеят да оправдаят това с легитимни причини, или когато изпълнителите използват тези резултати по начин, противоречащ на обществения интерес, и когато усилията на публичните купувачи да получат в разумен срок разрешение от изпълнителите за лицензиране на резултатите при справедливи и разумни условия са се оказали неуспешни, публичните купувачи имат правото:

а) да предоставят лицензи или да изискват от изпълнителите да предоставят лицензи на трети страни за търговска употреба на резултатите от договора за обществена поръчка за НИРД на неизключителна основа, без право на подлицензиране, без да предоставят финансова компенсация на изпълнителите; или

б) в случай че действието по буква а) не е достатъчно за предотвратяване на използването на резултатите по начин, противоречащ на обществения интерес, или за постигане на търговската реализация, изисквана от договора за обществена поръчка за НИРД — да изискат от изпълнителя да прехвърли собствеността върху тези резултати на публичните купувачи, без да предоставят финансова компенсация на изпълнителите, без да се засягат моралните права на авторите.

8. За целите на параграфи 6 и 7 легитимните причини включват случаите, в които изпълнителят докаже, че е положил максимални усилия за търговска реализация на резултатите и за избягване на злоупотреба с тях по начин, който е в противоречие с обществения интерес.

9. Изпълнителите уведомяват предварително публичните купувачи за всяко намерение за пристъпване към изключителни лицензи или за прехвърляне на собственост върху резултатите от възлагане на обществени поръчки за НИРД.

Публичните купувачи имат право на възражение срещу изключителното лицензиране или прехвърлянето на собствеността върху резултатите от възлагането на обществена поръчка за НИРД от страна на изпълнителите във всеки от следните случаи:

а) когато такова лицензиране или прехвърляне би оказало отрицателно въздействие върху достъпа на публичния купувач до резултатите или върху тяхната търговска експлоатация;

б) когато такова лицензиране или прехвърляне би противоречало на обществения интерес в сектори от жизненоважно значение за социално-икономическото или технологичното развитие на Съюза или на държавите членки на публичните купувачи;

в) когато тези резултати биха станали обект на контрол или други ограничения от страна на държава, различна от посочените в член 11, параграф 1, по начин, който би оказал отрицателно въздействие върху достъпа на публичния купувач до тях или върху търговската реализация на резултатите, както е посочено в буква а) от настоящия параграф, или по начин, който би противоречал на обществения интерес, както е посочено в буква б) от настоящия параграф.

10. За възлагането на обществени поръчки за НИРД, които не са обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, като изключение от параграфи 1 до 9, когато е обосновано от някоя от следните императивни причини от обществен интерес, които се посочват в документацията за обществена поръчка, публичните купувачи могат да придобият право на собственост върху правата върху интелектуална собственост по отношение резултатите, генерирани от изпълнителите в контекста на договор за обществена поръчка за НИРД:

а) когато е необходимо и обосновано за осигуряване на защитата на интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността и обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2;

б) когато е необходимо за предотвратяване на злоупотреба с резултатите от страна на изпълнители или други трети страни и няма друг ефективен начин за предотвратяване на такава злоупотреба.

в) когато публичният купувач възнамерява да притежава изключителни права за експлоатация на правата върху интелектуална собственост по отношение на резултатите, генерирани от изпълнителите.

Когато публичните купувачи придобиват собственост върху права върху интелектуална собственост в съответствие с първата алинея:

а) ако не успеят да експлоатират права върху интелектуална собственост, придобити съгласно буква в) от параграф 10, в срок от четири години от датата на придобиване на собственост върху правата върху интелектуална собственост, те предлагат да прехвърлят собствеността върху тези права върху интелектуална собственост или да ги лицензират при справедливи и разумни условия и по недискриминационен начин;

б) ако решат да прехвърлят собствеността върху тези права върху интелектуална собственост или да ги лицензират, те правят това при справедливи и разумни условия и по недискриминационен начин;

в) те гарантират, че всички резултати, които не пораждат права върху интелектуалната собственост, могат да бъдат широко разпространявани, без да се засягат задълженията за поверителност и защита на данните, посочени в член 26.

Комисията се оправомощава да приема делегирани актове в съответствие с член 39 за изменение на списъка от случаи, посочени в първата алинея от настоящия параграф, като взема предвид следните критерии:

а) въздействието върху увеличаването на търговската реализация на резултатите от НИРД;

б) въздействието върху подобряването на достъпа на иновативните предприятия, включително по-специално иновативните стартиращи и разрастващи се предприятия, както и на новите участници на пазара;

в) въздействието върху социално-икономическото или технологичното развитие в Съюза;

г) въздействието върху стратегическата автономност и икономическата сигурност на Съюза;

д) въздействието върху защитата на обществените интереси.

11. Публичните купувачи:

а) изискват от изпълнителите да предвидят в договорите за подизпълнение, че подизпълнителите са обвързани със същите права върху интелектуална собственост и задължения, каквито са приложими за изпълнителите съгласно договора за обществена поръчка за НИРД, и по-специално че при всяко споразумение за прехвърляне или лицензиране задълженията на изпълнителя съгласно договора за обществена поръчка за НИРД се прехвърлят на новия собственик или лицензополучателя и че новият собственик или лицензополучател има задължението да ги прехвърли при възможно последващо прехвърляне или лицензиране;

б) при изготвянето и изпълнението на задължения, засягащи закрилата на правата върху интелектуалната собственост в контекста на договорите за обществени поръчки за НИРД, спазват приложимото право на Съюза относно интелектуалната собственост, Споразумението ТРИПС[43] и други международни задължения на Съюза или на съответните държави членки.

За целите на първа алинея, буква б), когато участието в обществени поръчки за НИРД не е ограничено до икономически оператори, които произхождат от държави членки, публичните купувачи третират икономическите оператори, произхождащи от други държави — членки на СТО, не по-малко благоприятно от икономическите оператори,

[43] Споразумение за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост (ТРИПС), съдържащо се в приложение 1В към Споразумението за създаване на Световната търговска организация, ОВ L 336, 23.12.1994 г., стр. 214, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/800(16)/oj.

произхождащи от собствената държава на публичния купувач, по отношение на закрилата на правата върху интелектуалната собственост, освен ако в Споразумението ТРИПС не е предвидено друго.

Член 20

Изменения на договори

1. Публичните купувачи могат да изменят възложени договори за обществени поръчки за НИРД по време на техния срок без нова процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, когато тази възможност, независимо от паричната стойност на измененията, е предвидена в първоначалната документация за обществена поръчка чрез ясни, точни и недвусмислени клаузи за преразглеждане, които могат да включват клаузи за преразглеждане на цената или варианти. В тези клаузи се посочват обхватът и естеството на възможните изменения или варианти, както и условията, при които те може да се използват. Такива клаузи не предвиждат изменения или варианти, които биха променили цялостния характер на договора за обществена поръчка за НИРД.

2. Публичните купувачи могат също така да изменят възложени договори за обществени поръчки за НИРД по време на техния срок без нова процедура за възлагане, при условие че са изпълнени и двете от следните условия:

   а) изменението не е съществено по смисъла на параграф 3 или когато изменението е съществено, то попада в някой от случаите, изброени в параграф 4;

   б) изменението отговаря на обективни нужди, възникнали по време на изпълнението на договора за обществена поръчка за НИРД, ограничено е до необходимото и целесъобразното за осигуряване на неговото изпълнение и приемственост и не променя първоначалния икономически баланс на договора в полза на изпълнителя по начин, който не е бил предвиден в първоначалния договор.

3. Едно изменение се счита за съществено в един или повече от следните случаи:

   а) с изменението се въвеждат условия, които, ако са били част от първоначалната процедура за възлагане на обществена поръчка, са щели да доведат до допускането на кандидати, различни от първоначално избраните, до приемането на оферта, различна от първоначално приетата, или до участие на допълнителни кандидати в процедурата за възлагане на обществена поръчка;

   б) когато с него се променят съществени условия на договора, като например

   в) промяна в икономическия баланс на договора за обществена поръчка за НИРД в полза на изпълнителя по начин, който не е бил предвиден в първоначалния договор, вследствие на:

      а) значително разширяване на приложното поле на договора за обществена поръчка за НИРД;

      б) самоличността на изпълнителя в случаи, различни от предвидените в параграф 4, буква в).

4. При условие че не променят първоначалния икономически баланс на договора за обществена поръчка за НИРД в полза на изпълнителя по начин, който не е бил предвиден в първоначалния договор за обществена поръчка за НИРД, съществените изменения са допустими по смисъла на параграф 2 само в следните случаи:

   а) когато са станали необходими допълнителни услуги или доставки по време на изпълнението на договора за обществена поръчка за НИРД, при условие че смяната на изпълнител не е технически или икономически осъществима, включително поради взаимозависимост със съществуващи строителни работи или услуги или значително увеличение на разходите;

   б) когато изменението е необходимо поради обстоятелства, които не биха могли разумно да бъдат предвидени от един добросъвестен публичен купувач към момента на стартиране на процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД и които значително засягат изпълнението или осъществимостта на договора, включително:

      а) съществени промени в приложимата регулаторна или правна рамка;

      ii) значими технологични промени;

      iii) сериозни проблеми, извънредни ситуации или кризисни ситуации със значително икономическо, обществено или оперативно въздействие;

   в) когато първоначалният изпълнител бъде заменен от друг субект в един от следните случаи:

      а) след сливане, поглъщане, придобиване, неплатежоспособност или друго преструктуриране на търговско предприятие, друг икономически оператор поема изцяло или частично правата и задълженията на първоначалния изпълнител, при условие че новият субект отговаря на първоначалните качествени критерии за подбор, че не са направени други съществени изменения на договора за обществена поръчка за НИРД и че замяната не цели заобикаляне на прилагането на настоящия регламент; или

      ii) в случай че самият публичен купувач поеме задълженията на основния изпълнител към неговите подизпълнители, когато тази възможност е предвидена съгласно националното право.

5. Изменение, чиято стойност не надвишава 15 % от стойността на първоначалния договор за обществена поръчка за НИРД, се счита за несъществено и може да бъде направено без нова процедура за възлагане на обществена поръчка, при условие че изменението не променя първоначалния икономически баланс на договора за обществена поръчка за НИРД в полза на изпълнителя по начин, който не е бил предвиден в първоначалния договор за обществена поръчка за НИРД.

   Когато са направени няколко последователни изменения, праговете се оценяват въз основа на нетната кумулативна стойност на последователните изменения.

6. Преди да измени договора за обществена поръчка за НИРД, публичният купувач установява въз основа на обективни и проверими елементи, че условията, посочени в параграф 2, са изпълнени. Публичните купувачи поддържат подробни писмени записи на съществените елементи на

изменението, включително неговата обосновка, неговата необходимост или целесъобразност и неговото въздействие върху икономическия баланс на договора, по-специално върху разпределението на рисковете и икономическите предимства, за да обосноват решенията за изменение на договора за обществена поръчка за НИРД и да позволят проверка на съответствието с настоящия член от компетентните надзорни, одиторски и контролни органи.

7. Преди всяко изменение на договор за обществена поръчка за НИРД, което надвишава 50 % от първоначалната прогнозна стойност на договора, публичният купувач публикуват официално обявление за изменение на договор за тази цел. Такова обявление съдържа обосновката за изменението без нова процедура за възлагане на поръчка. Последователните изменения нямат за цел заобикаляне на настоящия регламент.

8. Когато публичните купувачи изменят съществено договор за обществена поръчка за НИРД в съответствие с параграф 4 и изменението не надвишава 50 % от първоначалната прогнозна стойност на договора, те публикуват официално обявление за изменение на договор в срок от 20 календарни дни от датата, на която е направено изменението.

9. Измененията на договор за обществена поръчка за НИРД не се използват за отстраняване на недостатъци в резултатите на изпълнителя, които не са обосновани от обстоятелства извън неговия контрол.

Член 21

Анализ за оптимизиране на стойността

1. Публичните купувачи включват клауза за анализ за оптимизиране на стойността във всички договори за обществени поръчки за НИРД, предмет на настоящия регламент, с прогнозна стойност без ДДС, надвишаваща:

   а) 10 милиона евро от ... [Служба за публикации: да се вмъкне дата 1 година след датата на влизане в сила на настоящия регламент];

   б) 9 милиона евро от ... [Служба за публикации: да се вмъкне дата 2 години след датата на влизане в сила на настоящия регламент];

   в) 8 милиона евро от ... [Служба за публикации: да се вмъкне дата 3 години след датата на влизане в сила на настоящия регламент];

   г) 7 милиона евро от ... [Служба за публикации: да се вмъкне дата 3 години след датата на влизане в сила на настоящия регламент];

   д) 6 милиона евро от ... [Служба за публикации: да се вмъкне дата 4 години след датата на влизане в сила на настоящия регламент];

   е) 5 милиона евро от ... [Служба за публикации: да се вмъкне дата 5 години след датата на влизане в сила на настоящия регламент];

   Публичните купувачи могат да включват клауза за анализ за оптимизиране на стойността в договори за обществени поръчки за НИРД с по-ниска прогнозна стойност.

2. Публичните купувачи включват в договора за обществена поръчка за НИРД:

   а) клаузи за анализ за оптимизиране на стойността, които насърчават изпълнителите да представят предложения за промяна в резултат на

анализ за оптимизиране на стойността през целия срок на изпълнението на договора за обществена поръчка за НИРД („клаузи за доброволен анализ за оптимизиране на стойността“); или

б) клаузи за анализ за оптимизиране на стойността, които изискват от изпълнителите да представят на публичния купувач предложения за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността на редовни интервали през целия период на изпълнение на договора за обществена поръчка за НИРД („клаузи за задължителен анализ за оптимизиране на стойността“).

Публичните купувачи могат да използват задължителния анализ за оптимизиране на стойността, посочен в първа алинея, буква б), за целия договор за обществена поръчка за НИРД или само за части от него.

Когато публичните купувачи използват задължителен анализ за оптимизиране на стойността за части от договора за обществена поръчка за НИРД, те формулират в документацията за обществената поръчка изискванията, свързани с тези части, като функционални изисквания или изисквания за изпълнение.

Изпълнителите включват съответните клаузи за задължителен или доброволен анализ за оптимизиране на стойността във всеки договор за подизпълнение, надвишаващ стойностите, посочени в параграф 1, към датата на сключване на договора за подизпълнение. Те могат да включат съответните клаузи за задължителен или доброволен анализ за оптимизиране на стойността в договори за подизпълнение под тези стойности.

3. Когато изпълнителите представят предложения за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността, както е посочено в параграф 2, първа алинея, те включват в тези предложения:

а) всички предложени промени във всяка от услугите в областта на научноизследователската и развойната дейност, възложени като част от обществената поръчка за НИРД;

3.1.1.1. описание на всяко въздействие, което предложените промени, посочени в буква а) от настоящия параграф, могат да имат върху правата и задълженията на страните по договора за обществена поръчка за НИРД, включително върху цената на различните части от договора за обществена поръчка за НИРД, както е посочено в параграф 2, втора алинея, или върху задачите на изпълнителя;

3.1.1.2. анализ, основан на доказателства, на очакваните разходи и ползи от предложените промени;

3.1.1.3. в случай на възлагане за подизпълнение — всички предложения за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността от техните подизпълнители, които са необходими за изпълнението на предложението на изпълнителя за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността.

4. Публичните купувачи не приемат предложения за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността, които:

а) променят предмета на договора за обществена поръчка за НИРД;

4.1.1.1. нарушават съществени функции или характеристики на възложените услуги за НИРД или очакваните от тях резултати, както са описани във функционалните изисквания или изискванията за изпълнение;

4.1.1.2. включват единствено промяна в количествата на възложените услуги за НИРД и очакваните от тях резултати;

4.1.1.3. включват промяна в крайните продукти на научноизследователската и развойната дейност или количества за изпитване за научноизследователска и развойна дейност, които произтичат единствено от предходни изпитвания съгласно договора за обществена поръчка за НИРД.

5. Публичните купувачи посочват в документацията за обществената поръчка, че могат да одобрят изменения, с които е възможно да се понижи или повиши цената на договор за обществената поръчка за НИРД, след предложение за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността от страна на изпълнителя. В документацията за обществената поръчка се определят ограниченията на допустимите увеличения на цената на обществената поръчка за НИРД поради изменения на договора, с които се прилага предложение за изменение в резултат на анализ за оптимизиране на стойността. Всяко такова изменение на договор във връзка с анализ за оптимизиране на стойността се извършва в съответствие с член 20.

6. Публичните купувачи определят в документацията за обществена поръчка проценти на споделяне на стимули, чрез които нетните икономии на разходи, реализирани за публичните купувачи от приети предложения за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността по текущия договор за обществена поръчка за НИРД, се разпределят между публичните купувачи и изпълнителите. Когато предложение за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността създава нетни икономии на разходи за публичните купувачи по потенциални бъдещи договори за обществени поръчки за НИРД, в документацията за обществената поръчка се посочва дали публичният купувач ще изплати дела на изпълнителя от икономиите по договора като еднократно възнаграждение, или като поредица от възнаграждения във времето при възлагане на бъдещи договори за обществени поръчки за НИРД. Публичните купувачи гарантират, че делът на изпълнителя от икономиите на разходи, който те изплащат на изпълнителя като част от възлагането на обществени поръчки за НИРД, не е равен на или по-голям от разходите за НИРД, направени като част от договора за обществена поръчка за НИРД.

7. Публичните купувачи могат едностранно да приемат или отхвърлят всяко предложение за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността, изцяло или частично. Ако публичният купувач не приеме предложение за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността, той уведомява изпълнителя писмено, като посочва мотивите за отхвърлянето. Изпълнителят може да оттегли всяко предложение за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността, изцяло или частично, по всяко време, преди то да бъде прието от публичния купувач. Докато предложение за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността не бъде приложено в текущия договор за обществена поръчка за НИРД с изменение на договора, изпълнителят продължава изпълнението в съответствие със съществуващия договор за обществена поръчка за НИРД.

Член 22

Възлагане на няколко изпълнители

1. Публичните купувачи прилагат възлагане на няколко изпълнители при процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД и възлагат няколко обществени поръчки за НИРД на няколко изпълнители.

2. Публичните купувачи посочват в документацията за обществената поръчка минималния брой договори за обществени поръчки за НИРД, които се очаква да бъдат възложени в съответствие с параграф 1.

3. Договорите за обществени поръчки за НИРД при възлагане на няколко изпълнители се възлагат и подписват по реда на списъка с класиране на офертите от най-високия към най-ниския резултат въз основа на тяхната оценка в съответствие с член 11, освен ако не са налице надлежно обосновани причини за процедиране по друг начин, при пълно спазване на принципите на равно третиране и прозрачност. Всички договори за обществени поръчки за НИРД се възлагат в рамките на една и съща процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД.

4. За да определят броя на договорите за обществени поръчки за НИРД, които трябва да бъдат възложени в съответствие с параграф 1, публичните купувачи вземат предвид ползите, които възлагането на няколко изпълнители може да донесе за:

   а) избягване на прекомерната зависимост от един или от ограничен брой изпълнители за продукти, строителство или услуги, които са от съществено значение за вътрешните или външните дейности на публичния купувач, или за продукти, строителство или услуги, които се основават на критични технологии или критични суровини;

   б) намаляване на технологичните или иновационните рискове, включително чрез стимулиране на разработването, изпитването или интегрирането на алтернативни резултати от различни изпълнители;

   в) справяне със ситуации, при които няма достатъчно конкуренция на пазара, или предотвратяване или намаляване на зависимост от доставчик чрез стимулиране на по-голяма конкуренция на пазара;

   г) ограничаване на прекъсванията в обслужването и на образуването на точки, повредите в които могат да доведат до общ срив, чрез осигуряване на техническа резервираност в инфраструктурата, мрежата или системата за предоставяне на услуги на публичния купувач;

   д) когато е необходимо и обосновано за защита на интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността и обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2, резервират минимален брой договори за обществени поръчки за НИРД за икономически оператори с произход от държави членки в съответствие с член 11, параграф 6.

5. Чрез дерогация от параграф 1, когато е обосновано от някоя от следните причини, които се посочват в документацията за обществена поръчка, публичните купувачи могат да възложат един договор за обществена поръчка

за НИРД, без да прилагат възлагане на няколко изпълнители в съответствие с настоящия член:

а) процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, единственият предмет на които е възлагането на консултантски услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност, обхванати от кодовете по CPV 73200000-4, 73210000-7 и 73220000-0;

б) при възлагането на обществени поръчки за НИРД, които не са обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, когато е изпълнено някое от следните условия:

а) резултатите от пазарните консултации, посочени в член 9, и пазарните проучвания показват, че пазарът е твърде малък, за да могат множество изпълнители да участват в процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД;

б) дългосрочните ползи от възлагане на няколко изпълнители , изброени в параграф 4 от настоящия член, не надвишават съпътстващите разходи за публичния купувач за прилагане на възлагане на няколко изпълнители;

в) възлагането на един договор за обществена поръчка за НИРД е необходимо и обосновано за осигуряване на защитата на интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността и обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2;

Комисията се оправомощава да приема делегирани актове в съответствие с член 39 за изменение на списъка от случаи, посочени в първата алинея от настоящия параграф, като взема предвид следните критерии:

а) въздействието върху увеличаването на търговската реализация на резултатите от НИРД;

б) въздействието върху подобряването на достъпа на иновативните предприятия, включително по-специално иновативните стартиращи и разрастващи се предприятия, както и на новите участници на пазара;

в) въздействието върху социално-икономическото или технологичното развитие в Съюза;

г) въздействието върху стратегическата автономност и икономическата сигурност на Съюза;

д) въздействието върху защитата на обществените интереси.

Член 23

Покана за подаване на оферти за възлагане на обществена поръчка за НИРД

1. Публичните купувачи обявяват пускането на поканата за подаване на оферти за възлагане на обществени поръчки за НИРД чрез обявление за обществена поръчка. Обявлението:

а) се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз* и след това се публикува и на националния портал за възлагане на обществени поръчки на държавата членка на публичния купувач;

б) съдържа следните елементи:

а) препратки към съответните кодове по CPV за услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност;

б) посочване, когато е уместно, че поканата за подаване на оферти е свързана с иновации, чрез маркиране на полето „иновации“ в обявлението за обществена поръчка и чрез включване, когато е приложимо, на думите „обществена поръчка за продукти в предпазарен стадий“ в полето „наименование на обществената поръчка“;

в) прогнозната стойност на обществената поръчка за НИРД, изчислена съгласно методиката, определена в член 10, параграф 5.

2. Публичните купувачи популяризират широко пускането на поканата за подаване на оферти за обществена поръчка за НИРД на пазара. За тази цел, след като обявят пускането на поканата за подаване на оферти чрез обявление за поръчка, публичните купувачи могат да публикуват и популяризират поканата за подаване на оферти чрез всякакви общодостъпни медии.

3. Като изключение от параграфи 1 и 2 от настоящия член, когато това е необходимо и обосновано за осигуряване на защитата на интересите на Съюза или на една или няколко от неговите държави членки, свързани със сигурността или обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2, публичните купувачи публикуват и популяризират обявлението за поръчка, като пропускат цялата чувствителна информация и изискват от икономическите оператори да изразят своя интерес да подадат оферти за възлагането на обществена поръчка за НИРД. Чувствителната информация се изпраща само на икономически оператори, които са изразили интерес, отговарят на критериите за подбор и не представляват риск за сигурността по смисъла на член 28, параграф 4, буква г).

4. Като изключение от параграфи 1 и 2 от настоящия член, когато публикуването на обявление за обществена поръчка, посочено в параграфи 1 и 2 от настоящия член, и публикуването на други елементи в документацията за обществената поръчка, посочени в член 10, би било в противоречие с интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността и обществената безопасност по смисъла на член 28, параграф 2, публичните купувачи канят за представяне на оферти и споделят документацията за обществената поръчка само с потенциално подходящи икономически оператори, които са били определени по време на консултацията, посочена в член 9, и по време на пазарни проучвания, отговарят на критериите за подбор и не представляват риск за сигурността по смисъла на член 28, параграф 4, буква г).

5. Минималният срок за получаване на оферти е един месец от датата, на която обявлението за поръчка е изпратено за публикуване в *Официален вестник на Европейския съюз*. Този минимален срок може да бъде съкратен от публичния

купувач, когато е активиран режим на извънредна ситуация съгласно Регламент (ЕС) 2024/2747[44], активирана е рамката за извънредни ситуации съгласно Регламент (ЕС) 2022/2372 на Съвета[45], съществуват сериозни трансгранични здравни заплахи съгласно Регламент (ЕС) 2022/2371[46] или Комисията е обявила криза или извънредно положение. Максималният срок за публичните купувачи да приключат оценката на офертите и да уведомят оферентите за решението за възлагане е 60 календарни дни от крайния срок за приемане на офертите.

6. Публичните купувачи проверяват, въз основа на информацията в офертата, кои оференти имат достъп до процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД в съответствие с условията, определени в член 11.

7. Без да се засяга член 15, параграф 9, публичните купувачи оценяват всички оферти, подадени от оференти, които имат достъп до процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД, въз основа на обективни и недискриминационни критерии, като прилагат приложимите основания за изключване и критерии за подбор, определени в членове 13, 14 и 15, минималните изисквания, на които трябва да отговарят всички оференти, и приложимите критерии за възлагане, включително свързаните с иновациите критерии за възлагане, определени в член 17, и изготвят списък с класиране на оценените оферти.

8. След подаването на първоначалните оферти публичните купувачи могат да провеждат събеседвания с икономическите оператори и могат да водят преговори в един или няколко кръга. Публичният купувач гарантира, че на всеки кръг от преговорите броят на обсъжданите решения позволява реална конкуренция. След всеки кръг и в зависимост от резултатите от преговорите, икономическите оператори, участващи в преговорите, се канят да подадат преразгледана оферта и публичните купувачи могат да решат да намалят броя на участниците въз основа на критериите за възлагане, определени в съответствие с член 17. Публичните купувачи информират икономическите оператори кога ще започне нов кръг на преговорите и дали ще бъдат поканени, или не. Публичните купувачи информират всички оференти, чиито оферти не са били отхвърлени, за всякакви промени в спецификациите или в други части на процедурата по възлагане на обществена поръчка вследствие на преговорите. Публичните купувачи предоставят на оферентите достатъчно време, за да изменят и представят отново, в зависимост от случая, изменени оферти. Икономическите оператори могат да подадат преработени оферти в зависимост от резултата от преговорите. Когато публичен купувач е решил да

---

[44] Регламент (ЕС) 2024/2747 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2024 г. за създаване на рамка от мерки, отнасящи се до извънредните ситуации на вътрешния пазар и до устойчивостта на вътрешния пазар и за изменение на Регламент (ЕО) № 2679/98 на Съвета (Акт за извънредните ситуации и устойчивостта на вътрешния пазар) (ОВ L, 2024/2747, 8.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj).

[45] Регламент (ЕС) 2022/2372 на Съвета от 24 октомври 2022 г. относно рамка от мерки за гарантиране на доставките на медицински мерки за противодействие от значение при криза в случай на извънредна ситуация в областта на общественото здраве на равнището на Съюза (ОВ L 314, 6.12.2022 г., стр. 64, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2372/oj).

[46] Регламент (ЕС) 2022/2371 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 г. относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС (ОВ L 314, 6.12.2022 г., стр. 26, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj).

приключи преговорите и да пристъпи към възлагане на договор за обществена поръчка за НИРД, той кани останалите икономически оператори да подадат окончателна оферта.

9. Не по-късно от 30 дни след сключването на договора за обществена поръчка за НИРД публичните купувачи публикуват обявление за възложена поръчка в *Официален вестник на Европейския съюз* и след това също и на своя национален портал за обществени поръчки, освен когато публикуването би било в противоречие с интересите на Съюза или на една или няколко от неговите държави членки, свързани със сигурността или обществената безопасност, по смисъла на член 28, параграф 2.

В обявлението за възложена поръчка се посочва, че процедурата се отнася за възлагане на обществена поръчка за НИРД и е свързана с иновации. Когато е приложимо, публичният купувач включва думите „обществена поръчка за продукти в предпазарен стадий“ в полето „наименование на обществената поръчка“ и отбелязва полето „иновации“ в обявлението за възложена поръчка.

Обявлението за възложена поръчка включва информация за стойността на възложения договор или договори и на всички възложени обособени позиции.

Член 24

Конкурентно разработване на етапи и оценка на изпълнението на договора

1. Публичните купувачи възлагат обществена поръчка за НИРД в няколко последователни етапа на научноизследователска и развойна дейност, които могат да включват всякаква комбинация от фундаментални изследвания, промишлени научни изследвания и дейности по експериментални разработки.

2. Публичните купувачи могат да организират ускорено възлагане на обществени поръчки за НИРД, които комбинират всеки от етапите, свързани с разработването и изпитването, които са част от промишлените научни изследвания и експерименталните разработки, в един етап.

3. Публичните купувачи организират етапите на НИРД по начин, който гарантира, че минималният брой договори, предвидени за всеки етап от възлагането на обществена поръчка за НИРД, позволява реална конкуренция в областта на НИРД („Конкурентно разработване“) между икономическите оператори.

4. По време на всеки етап на НИРД публичните купувачи оценяват възможни предложения за промени в резултат на анализ за оптимизиране на стойността и при необходимост изменят текущите договори за обществени поръчки за НИРД в съответствие с разпоредбите относно функционално-стойностния анализ, определени в член 21.

5. В края на всеки етап на НИРД от обществената поръчка за НИРД публичните купувачи оценяват изпълнението на изпълнителите въз основа на ключовите показатели за изпълнение, свързани с иновациите, посочени в член 24, параграф 13.

6. Оценката определя дали изпълнителят е завършил успешно конкретния етап на научноизследователската и развойната дейност въз основа на това дали резултатите от този конкретен етап са новаторски, способни да отговорят на изискванията и жизнеспособни от търговска гледна точка.

7. Когато оценката установи, че изпълнителят не е завършил успешно конкретен етап, публичният купувач може да прекрати договора за обществена поръчка за НИРД с този изпълнител. Въпреки това, когато такъв изпълнител е изпълнил задоволително всички заявени задачи и е представил всички заявени резултати, този изпълнител има право на плащането, приложимо за конкретния етап, договорено в договора за обществена поръчка за НИРД.

8. Когато по договор за обществена поръчка за НИРД изпълнителите са изпълнили предложения за промени в резултат на анализ за оптимизиране на стойността, които са довели до нетни икономии на разходи за публичния купувач, публичният купувач заплаща на изпълнителя неговия дял от тези икономии в съответствие с договорения метод на плащане за анализ за оптимизиране на стойността.

9. Чрез прекратяване на договори за обществена поръчка за НИРД в края на етап, както е посочено в параграф 7, и чрез избор на най-добрите оферти за следващия етап публичният купувач може да намали броя на изпълнителите след завършването на всеки етап.

10. Когато въпреки задължението за полагане на максимални усилия от страна на публичния купувач да осигури конкурентно разработване през всички етапи, посочени в параграф 3, публичният купувач е прекратил договор за обществена поръчка за НИРД в края на етап, както е посочено в параграф 7, или е получил недостатъчен брой качествени оферти, за да бъде избран повече от един изпълнител за следващия етап, публичният купувач може да даде възможност на икономическите оператори, които не са участвали в предходни етапи и не са участвали в първоначалната процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, да подават оферти само за оставащия етап или етапи с оглед на сключване на конкретни договори. Когато публичният купувач иска да се възползва от този вариант, той запазва възможността за икономическите оператори, които не са участвали в предходни етапи, да изразят своя интерес да участват в по-късни етапи на възлагане на обществена поръчка за НИРД, до момента на избора на изпълнители за последния етап на НИРД. Всички такива икономически оператори се избират въз основа на същите основания за изключване, критерии за подбор, минимални изисквания и критерии за възлагане, като останалите изпълнители, участвали в предходни етапи.

11. Когато въпреки максималните усилия от страна на публичния купувач да осигури конкурентно разработване през всички етапи, посочени в параграфи 3 и 10, публичният купувач е прекратил договор за обществена поръчка за НИРД в края на етап, както е посочено в параграф 7, или е получил недостатъчен брой качествени оферти, за да бъдат избрани няколко изпълнителя за следващия етап, публичният купувач може да премине към следващия етап само с един изпълнител.

12. Чрез дерогация от параграфи 1 — 11, когато е оправдано от някоя от следните причини, които се посочват в документацията за обществената поръчка, публичните купувачи могат да решат да не организират процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД на няколко последователни етапа на НИРД в следните случаи:

    а) за процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, единственият предмет на които е възлагането на консултантски услуги в областта на

научноизследователската и развойната дейност, обхванати от кодовете по CPV 73200000-4, 73210000-7 и 73220000-0;

б) за възлагане на обществени поръчки за НИРД, които не са обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, чийто предмет се отнася до услуги в областта на НИРД, ограничени до едно равнище на технологична готовност, и тези услуги в областта на НИРД са твърде тесни по обхват, за да се раздели НИРД на няколко етапа.

Комисията се оправомощава да приема делегирани актове в съответствие с член 39 за изменение на списъка от случаи, посочени в първата алинея от настоящия параграф, като взема предвид следните критерии:

а) въздействието върху увеличаването на търговската реализация на резултатите от НИРД;

б) въздействието върху подобряването на достъпа на иновативните предприятия, включително по-специално иновативните стартиращи и разрастващи се предприятия, както и на новите участници на пазара;

в) въздействието върху социално-икономическото или технологичното развитие в Съюза;

г) въздействието върху стратегическата автономност и икономическата сигурност на Съюза;

д) въздействието върху защитата на обществените интереси.

13. Публичните купувачи:

а) оценяват редовно изпълнението на изпълнителите въз основа на ключови показатели за изпълнение, свързани с иновациите, които включват спазване на графика, контролиране на разходите и постигане на очакваното качество по отношение на изпълнението на минималните изисквания, посочени в член 10, параграф 1, буква е), функционалните изисквания или изискванията за изпълнение, посочени в член 18, и критериите за възлагане, включително свързаните с иновациите критерии за възлагане, посочени в член 17;

б) когато след оценката, посочена в буква а), стигнат до извода, че изпълнението на договора не съответства на свързаните с иновациите ключови показатели за изпълнение, изискват от изпълнителите да предприемат коригиращо действие за постигане на равнището на изпълнение на договора съгласно договореното в договора за обществена поръчка за НИРД; когато изпълнител не предприеме необходимите коригиращи мерки, публичните купувачи могат да прекратят договора за обществена поръчка за НИРД с този изпълнител;

в) когато се прилага анализ за оптимизиране на стойността за подобряване на изпълнението на договора през целия период на възлагане на обществени поръчки за НИРД по силата на член 21, вземат предвид приетите предложения за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността при оценката на изпълнението на договора и при изплащането на изпълнителя на дела от икономии на разходите, произтичащи от приетите предложения за промяна в резултат на анализ за оптимизиране на стойността.

Член 25

Плащания

1. Без да се засягат задълженията на публичните купувачи по Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и Съвета[47], публичните купувачи гарантират своевременно плащане на изпълнителите и, когато е приложимо, на подизпълнителите.

2. Като част от условията за изпълнение на договор за обществена поръчка за НИРД, публичните купувачи могат да посочат, че изпълнителите прилагат условия на плащане по веригата на доставките, които са еквивалентни на тези, определени в съответните разпоредби на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета.

3. Освен ако не е оправдано от по-висш интерес на публичния купувач, публичният купувач предвижда подходящо авансово плащане към изпълнителя.

4. По искане на подизпълнителя и когато естеството на договора за обществена поръчка за НИРД го позволява, публичният купувач превежда пряко на подизпълнителя дължимите плащания за услугите, доставките или строителството за НИРД, предоставени на основния изпълнител. Тези мерки могат да включват подходящи механизми, позволяващи на основния изпълнител да оспори плащания, които не са дължими. Правилата относно този режим на плащане се посочват в документацията за обществената поръчка.

Член 26

Поверителност и защита на данните

1. Без да се засяга приложимото право на Съюза и националното право, публичните купувачи не разкриват без предварително писмено съгласие информация, предоставена им от икономически оператори при пазарни консултации, от оференти по време на поканата за подаване на оферти или след това, от изпълнители по време на изпълнението на договора или от бивши изпълнители след приключване на възлагането на обществена поръчка за НИРД, която тези икономически оператори са определили като поверителна, включително технически или търговски тайни и поверителни аспекти на офертите. Оферентите, изпълнителите или бившите изпълнители също не оповестяват без предварително писмено съгласие информация, предоставена им от публични купувачи, която публичните купувачи са определили като поверителна. Предварителното писмено съгласие не може да бъде под формата на общо освобождаване от отговорност, а се дава по отношение на намерението да се съобщи конкретна поверителна информация.

2. Публичните купувачи осигуряват спазването на правилата за защита на личните данни, определени в Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО, както и в приложимото национално право, при обмен и публикуване на информация по време на пазарните консултации, поканата за

[47] Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (преработен текст) (ОВ L 48, 23.2.2011 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/7/oj).

подаване на оферти, изпълнението на договора и след приключване на обществената поръчка за НИРД.

3. Публичните купувачи указват в документацията за обществената поръчка, посочена в член 10, всички изисквания относно локализирането на личните данни, обработвани от изпълнителя, и достъпа до тях. Тези изисквания могат да включват:

а) личните данни да се обработват само на територията на държавите, посочени в член 11, параграф 1, и да не напускат тази територия;

б) данните да се съхраняват само в центрове за данни, намиращи се на територията на държавите, посочени в член 11, параграф 1;

в) да не се предоставя достъп до такива данни извън държавите, посочени в член 11, параграф 1;

г) изпълнителят да няма право да променя мястото на обработване на данните, преди да е получил писмено разрешение от публичния купувач;

д) всяко предаване на лични данни по договора за обществена поръчка за НИРД на трети държави или международни организации да отговаря напълно на изискванията, определени в Регламент (ЕС) 2016/679.

Член 27

Прекратяване на договори за обществени поръчки за НИРД

Без да се засягат други основания за прекратяване, предвидени в настоящия акт или приложимото национално законодателство, публичните купувачи прекратяват договор за обществена поръчка за НИРД, когато:

а) икономическият оператор е осъден с влязла в сила присъда за едно от задължителните основания за изключване, посочени в член 13, освен ако публичният купувач не установи, че такова прекратяване не е оправдано поради съображения за по-висш обществен интерес, като окончателното съдебно решение не възпрепятства това;

б) договорът за обществена поръчка за НИРД или неговото изменение не е следвало да бъде възложен на изпълнителя поради тежко нарушение на задълженията, произтичащи от Договорите и настоящия регламент, което е установено от Съда на Европейския съюз в процедура по член 258 от ДФЕС.

РАЗДЕЛ 2
СИГУРНОСТ

Член 28

Съображения за сигурност при възлагане на обществени поръчки за НИРД

1. Публичните купувачи предприемат подходящи мерки, в допълнение към мерките, изисквани или налагани от други законодателни актове на Съюза, когато е целесъобразно на всеки етап от процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД — от планирането и пазарната консултация до

възлагането и изпълнението на договора — за да гарантират защитата на интересите на Съюза или на една или повече от неговите държави членки, свързани със сигурността и обществената безопасност, за всяка процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, която е определена като представляваща или включваща риск за сигурността или обществената безопасност. Настоящата глава не засяга други изисквания по съответното законодателство на Съюза.

2. Интересите на Съюза или на държава членка в областта на сигурността и обществената безопасност, свързани с определен договор за обществена поръчка за НИРД, могат да включват, без да се ограничават до, следното:

а) защита на критичната инфраструктура, стратегическата инфраструктура с двойно предназначение, определена от държавите членки в съответствие с [член 33 от Регламента относно военната мобилност], особено тези, разположени на приоритетни коридори за военна мобилност на ЕС, основни услуги, критични вериги на доставките, критични технологии, издържливост срещу физически, кибер- или хибридни заплахи, както и предотвратяване и защита срещу рискове от затруднения, включително дължащи се на вредни стратегически зависимости от доставчици от трети държави.

б) предотвратяване на шпионаж, саботаж или изтичане на технологии;

в) подготвеност за справяне с кризи, включително планиране на непрекъснатостта на стопанската дейност и на действия при извънредни ситуации при прекъсвания в случай на природни бедствия или геополитическа нестабилност, пандемии или кибератаки;

г) предотвратяването на други вредни намеси, включително влияние от трети държави и държавно контролирано влияние от трети държави;

д) киберсигурността на системите, мрежите и обработваните данни;

е) защитата на класифицираната информация, чувствителните данни, научните изследвания или интелектуалната собственост от неоторизиран достъп или прехвърляне;

ж) гарантиране на общественото здраве, включително здравни услуги с готовност за действия при криза и самодостатъчност; или

з) защита на околната среда и издържливост на проблеми, свързани с климата.

3. Рисковете за сигурността и обществената безопасност при възлагането на обществена поръчка за НИРД могат да възникнат по-специално от:

а) предмета на договора за обществена поръчка за НИРД, включително:

а) чувствителността на активите, които са включени или които предстои да бъдат разработени при изпълнението ѝ;

б) достъпа до чувствителни данни и тяхната обработка;

в) критичната зависимост или риск от критична зависимост от ограничен брой доставчици, стоки, услуги или технологии от трети държави;

г) рисковете, свързани с достъпа до критична инфраструктура, стратегическа инфраструктура с двойно предназначение, определена от държавите членки в съответствие с [член 33 от Регламента относно военната мобилност], съоръжения за научни изследвания, ИТ системи или критични материали;

д) естеството на двойно предназначение на резултатите от възложените услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност;

е) естеството на обществените интереси, свързани с нея, и потенциалните последици от неизправност или лошо изпълнение, като например вреда за обществената безопасност, националната сигурност, икономическата стабилност, здравната сигурност или основните права;

б) характеристиките на икономическите оператори, включително:

i) структура на собствеността, контрола или финансирането, носеща рискове от неправомерна намеса или влияние върху икономическия оператор;

ii) история на представянето в областта на сигурността, включително минали нарушения, неспазване на стандартите за сигурност или изключване от други процедури за възлагане на поръчки на основания, свързани със сигурността;

iii) способност за изпълнение на приложимите изисквания за разрешение за достъп, проверка на персонала или изисквания за информационна сигурност;

iv) излагане на въздействието на законодателство на трета държава, което може да наложи оповестяване на чувствителна информация или намеса в изпълнението на договора.

4. Публичните купувачи, доколкото е възможно, посочват в документацията за обществената поръчка по ясен и достатъчно подробен начин подходящи мерки, които са пропорционални на рисковете, посочени в параграф 3, и са недискриминационни. Такива мерки могат да бъдат приложени по-специално чрез:

а) спецификации и документи за пазарни консултации, включително задължителни стандарти за сигурност, сертификати, задължения за проверка на персонала или за разрешения за достъп, или изисквания за управление на риска и гарантиране на сигурността;

б) критерии за възлагане, като например оценяване на системите за управление на сигурността на оферентите, стандарти за съответствие с изискванията за сигурност, способности за реакция при инциденти, сигурност на веригата на доставките;

в) условия за изпълнение на договора, включително клаузи за осигуряване на надзор върху сигурността на доставчиците чрез одити, проверки или прегледи на документация и прилагане на коригиращи мерки в случай на нарушения, както и разпоредби относно възлагането за подизпълнение, уведомяването за промяна в собствеността и защитата на класифицирана или чувствителна информация;

г) критерии за подбор, когато това е обосновано, като например притежаване на разрешение за достъп или друго изискване от оферентите да докажат, че не представляват рискове за сигурността или обществената безопасност съгласно параграф 3, буква б) от настоящия член. Тази разпоредба не засяга член 14.

д) отправяне на покана за представяне на оферта само към тези икономически оператори, които отговарят на конкретни обективни и недискриминационни изисквания, свързани със сигурността, при условие че публичният купувач е посочил намерението си да направи това и е посочил свързаните със сигурността изисквания, които той възнамерява да приложи, в обявлението за съответната обществена поръчка за НИРД.

Публичните купувачи могат също така да посочат в документацията за обществената поръчка кои мерки за сигурност възнамеряват да приложат, ако по време на процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД възникнат рискове за сигурността или обществената безопасност.

5. По всяко време през срока на процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД публичните купувачи могат да изключат икономически оператор от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, когато операторът е определен като високорисков доставчик съгласно Регламент (ЕС) XXXX/XXX [Акт за киберсигурността 2] във връзка с предоставянето на компоненти в областта на ИКТ или компоненти, включващи компоненти в областта на ИКТ, които да бъдат използвани в ключови активи в областта на ИКТ.

6. Когато са налице доказателства, че различията в мерките засягат функционирането на вътрешния пазар, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 39 с цел допълване на настоящия регламент чрез установяване на задължителни технически спецификации, критерии за подбор, критерии за възлагане или клаузи за изпълнение на договора за конкретни категории услуги при възлагане на обществени поръчки за НИРД или очакваните от тях резултати, когато тези елементи са насочени към установен конкретен интерес на Съюза, свързан със сигурността и обществената безопасност.

Член 29

Мерки за сигурност по време на изпълнението на договор

1. Без да се засяга националното договорно право на държавите членки, публичният купувач може да прекрати договор за обществена поръчка за НИРД изцяло или частично, когато установи, че изпълнителят не е спазил мерките или задълженията, имащи за цел да се предотвратят или смекчат рискове за сигурността или обществената безопасност, или се е материализирал или е вероятно да се материализира риск за сигурността или обществената безопасност. При същите условия те могат да изключват определени икономически оператори по време на изпълнението на договора.

2. Прекратяването и изключването по силата на настоящия член са пропорционални по отношение на риска за сигурността или обществената безопасност. Преди да прекрати договор за обществена поръчка за НИРД или

да изключи икономически оператор, публичният купувач извършва писмена оценка. Публичният купувач взема предвид по-специално:

а) сериозността на риска за сигурността или обществената безопасност;

б) въздействието на прекратяването или изключването върху доставката на обществени услуги;

в) алтернативни мерки за смекчаване, като изменения на договора или засилен мониторинг.

3. Освен ако не е обосновано от сериозността на свързаните с това рискове, неизбежността на заплахата или когато уведомяването може да увеличи риска, публичният купувач уведомява писмено изпълнителя за намерението си да прекрати договора или да го изключи, като посочва:

а) основанията за прекратяване или изключване;

б) фактите и доказателствата в подкрепа на решението, с изключение на класифицираната информация;

в) предложената дата на прекратяване или изключване.

4. Изпълнителят разполага с подходящ срок, определен от публичният купувач, който не може да бъде по-кратък от най-малко 10 календарни дни, за представяне на становища относно мотивите за прекратяване и предлагане на коригиращи действия. Публичният купувач може да съкрати срока в случай на извънредна ситуация.

5. Изпълнителят съдейства на публичния купувач за осигуряване или прехвърляне на данни, документи или активи, свързани с договора за обществена поръчка за НИРД, и гарантира непрекъснатостта на критичните услуги до влизане в сила на прекратяването или изключването.

Член 30

Киберсигурност

1. За всички продукти с цифрови елементи, използвани и разработени като част от възложените услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност, които попадат в приложното поле на Регламент (ЕС) 2024/2847 на Европейския парламент и на Съвета[48], публичните купувачи гарантират, че съответствието със съществените изисквания в областта на киберсигурността, определени в приложение I към посочения регламент, като способността на производителите да отстраняват ефективно уязвимостите, се взема под внимание в процеса на възлагане на обществени поръчки за НИРД.

2. Настоящият регламент не възпрепятства публичните купувачи да налагат за продуктите с цифрови елементи, посочени в параграф 1, допълнителни изисквания за киберсигурност при възлагането на обществени поръчки за НИРД или при използването на тези продукти за специфични цели, включително когато тези продукти са разработени, придобити или използвани

[48] Регламент (ЕС) 2024/2847 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно хоризонтални изисквания за киберсигурност за продукти с цифрови елементи и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013 и (ЕС) 2019/1020 и Директива (ЕС) 2020/1828 (Акт за киберустойчивост) (ОВ L, 2024/2847, 20.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

за целите на националната сигурност или отбраната, при условие че тези изисквания са в съответствие със задълженията на държавите членки, определени в правото на Съюза, и че са необходими и пропорционални за постигането на тези цели.

3. Без да се засяга параграф 1 и без да се засяга Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета[49], когато е приложимо, публичните купувачи могат да посочат в документацията за обществената поръчка изисквания, свързани с киберсигурността на възложените услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност и очакваните от тях резултати. За тази цел те могат да включват спецификации, критерии за подбор, критерии за изключване, критерии за възлагане или условия за изпълнението на договорите. Тези изисквания са свързани с предмета на договора за обществена поръчка за НИРД и съответстват на принципите за прозрачност, недопускане на дискриминация и равно третиране.

4. По всяко време през срока на процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД публичните купувачи могат да изключат икономически оператор от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД, когато операторът е определен като високорисков доставчик във връзка с предоставянето на компоненти в областта на ИКТ или компоненти, включващи компоненти в областта на ИКТ, които да бъдат използвани в ключови активи в областта на ИКТ.

РАЗДЕЛ 3
СЪВМЕСТНО ВЪЗЛАГАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ ЗА УСЛУГИ В ОБЛАСТТА НА НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И РАЗВОЙНАТА ДЕЙНОСТ

Член 31

Общи правила за съвместно възлагане на обществени поръчки за НИРД

1. Публичните купувачи, които съвместно възлагат обществени поръчки за НИРД, спазват правилата, определени в настоящия регламент.

2. Публичните купувачи могат да организират съвместно възлагане на обществени поръчки за НИРД с двама или повече публични купувачи от една или повече държави членки. Публичните купувачи. Когато двама или повече публични купувачи от една или повече държави членки желаят да проведат процедура за съвместно възлагане на обществена поръчка за НИРД, те сключват споразумение за съвместно възлагане на обществена поръчка, с което създават група от публични купувачи и определят водещият публичен купувач. В това споразумение се посочва най-малко следното:

   а) финансовите ангажименти, поети от всеки публичен купувач в групата по отношение на съвместното възлагане на обществена поръчка за НИРД;

[49] Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (Директива МИС 2) (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

б) разпределението на ролите и отговорностите между водещия публичен купувач и публичните купувачи, които са членове на групата, по отношение на процедурата за възлагане на обществена поръчка за НИРД, изпълнението на договора и взаимодействията след изпълнението на договора с бивши изпълнители, както е посочено в глава 2, раздели 1 и 2;

в) приложимото право на Съюза или националното право, свързано с разрешаването на спорове, във връзка с всички процедури или одобрения, необходими за изпитване на прототипи или първи продукти, услуги или строителство, разработени по време на обществената поръчка за НИРД, и всички други аспекти от провеждането на съвместна обществена поръчка за НИРД, които не са уредени от настоящия регламент;

г) механизмът за разпределяне и използване на резултатите от съвместната обществена поръчка за НИРД.

В допълнение към елементите, изброени в член 10, документацията за съвместна обществена поръчка за НИРД включва информацията, посочена в първа алинея, букви б), в) и г) от настоящия параграф.

3. Членовете на групата на публичните купувачи съвместно поемат финансовите ангажименти за възлагането на обществена поръчка за НИРД и съвместно провеждат пазарната консултация, съставят документация за обществена поръчка за съвместната си нужда от възлагане на обществена поръчка за НИРД и извършват оценка на офертите.

4. Водещият публичен купувач стартира процедурата за съвместно възлагане на обществена поръчка за НИРД и възлага договорите за обществена поръчка за НИРД от името и за сметка на всички публични купувачи, които са членове на групата. Публичните купувачи, които провеждат процедура за съвместно възлагане на обществена поръчка за НИРД, могат да го правят на всеки от официалните езици на Съюза и могат да позволят на оферентите да подават оферти на всеки от тези официални езици.

5. Публичните купувачи могат да организират съвместно възлагане на обществена поръчка за НИРД чрез централни органи за покупки на една или повече държави членки.

6. За целите на настоящия регламент централните органи за покупки е всеки публичен купувач, който извършва следните дейности, свързани с възлагането на обществени поръчки за НИРД:

а) действа като търговец на едро, като купува и препродава на пазара възложени услуги в областта на НИРД или резултатите от тези услуги в областта на НИРД;

б) действа като посредник чрез публикуване на обявления и възлагане на договори за обществени поръчки за НИРД от името на публичните купувачи;

в) Централните органи за покупки могат също така, в допълнение към горепосочените дейности, да извършват или да участват в съвместно възлагане на обществена поръчка за НИРД или да предоставят на публичните купувачи допълнителни услуги в подкрепа на възлагането на обществена поръчка за НИРД, включително инфраструктура, съвети или техническа помощ, в това число подготовка и управление на процедури

по възлагане на обществена поръчка за НИРД от името и за сметка на съответния публичен купувач.

7. В обявленията, посочени в член 4, параграф 5, публичните купувачи посочват кога действат като централен орган за покупки.

Всеки публичен купувач може да възлага услуги в областта на НИРД и да получава очакваните от тях резултати от или чрез който и да е централен орган за покупки, установен в Съюза и предлагащ централизирани дейности по закупуване. Счита се, че публичният възложител изпълнява задълженията си по смисъла на настоящия регламент, когато възлага услуги в областта на научноизследователската и развойната дейност от или чрез централен орган за покупки, който за посочената обществена поръчка за НИРД е задължен да прилага настоящия регламент и го прилага. Централните органи за покупки, които сами по себе си не са публични купувачи, провеждат процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД в съответствие с настоящия регламент.

8. Институциите, органите или агенциите на Съюза могат да възлагат обществени поръчки за НИРД, включително обществени поръчки за продукти в предпазарен стадий, за собствени нужди, съвместно с или от името на други субекти на Съюза и съвместно с или от името на публични купувачи в държави членки в съответствие с правилата, установени в Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) 2024/2509 на Европейския парламент и на Съвета.

Глава 3
ТЪРГОВСКА РЕАЛИЗАЦИЯ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ

Член 32

Център за експертни познания на Съюза за обезпечено с интелектуална собственост финансиране и търговска реализация на активи интелектуална собственост

1. Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост („Службата“) създава център за експертни познания за подкрепа и насърчаване на обезпечено с интелектуална собственост финансиране и търговската реализация на интелектуална собственост, включително интелектуална собственост, получена в резултат на научни изследвания и иновации и регулаторни изключителни права за фармацевтични продукти („Центъра за експертни познания“)

2. Центърът за експертни познания — чрез изпълнение на своите задачи — оказва подкрепа на следните субекти:

а) научни изследователи, установени в държава членка;

б) иновативни предприятия, установени в държава членка, включително иновативни стартиращи предприятия, иновативни разрастващи се предприятия и спин-оф предприятия, чиито иновативни и конкурентни резултати се определят от притежанието или използването и търговската реализация на права върху интелектуална собственост;

в) други публични и частни субекти, установени в държава членка, които имат интерес от търговската реализация на активи интелектуална собственост;

г) субекти, чиято функция е да подпомагат който и да е от субектите, посочени в букви а) — в).

3. За подобряване на достъпа до финансиране за посочените в параграф 2 субекти Службата, чрез Центъра за експертни познания:

а) до ... [*Служба за публикации: да се вмъкне дата 4 години след датата на влизане в сила на настоящия регламент*] разработва доброволна рамка на Съюза за оценка и оповестяване на активи интелектуална собственост, която се основава на всички видове права върху интелектуална собственост и законоустановени изключителни права за фармацевтични продукти и е разработена по начин, улесняващ използването ѝ в различните сектори и възприемането ѝ от заинтересованите лица от финансовия сектор, като за тази цел използва европейските бизнес портфейли, създадени в съответствие с *[Регламент XXX на Европейския парламент и на Съвета относно създаването на европейски бизнес портфейли]*, когато е възможно, или алтернативни електронни средства, които са оперативно съвместими с европейските бизнес портфейли, включително чрез:

i) създаване и поддържане на цифрови процеси и услуги, свързани с оповестяването, проверката и оценката на активи интелектуална собственост;

ii) определяне и обобщаване на най-добри практики в подкрепа на разработването на доброволната рамка за оценка;

iii) създаване, като неразделна част от рамката, на договорености за доброволно оповестяване, позволяващи на предприятията да представят информация относно своите активи интелектуална собственост, по сравним и структуриран начин за целите на финансирането.

б) до ... [*Служба за публикации: да се вмъкне дата 4 години след датата на влизане в сила на настоящия регламент*] създава и поддържа, в тясно сътрудничество с Комисията, една обща цифрова платформа за намиране на партньори за целия Съюз, като за тази цел използва европейските бизнес портфейли, когато е възможно, или алтернативни електронни средства, които са оперативно съвместими с европейските бизнес портфейли, за да улесни на доброволен принцип лицензирането и прехвърлянето на права върху интелектуалната собственост, защитени в Съюза.

в) съдейства за развитието на вторичен пазар в подкрепа на разпореждането с активи интелектуална собственост, притежавани от посочени в параграф 2 субекти;

г) подкрепя съответните публични и частни финансови заинтересовани страни, включително институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, както и финансовите институции и търговските банки, при определянето и прилагането на нови публични и частни инструменти за обезпечено с интелектуална собственост финансиране, включително чрез

предоставяне на солидни доказателства за нуждите на пазара, анализ на данни, произтичащи от прилагането на такива финансови инструменти, и предоставяне на технически консултантски услуги, свързани с ИС;

д) създава и прилага програми за развитие на умения в рамките на екосистема за иновации във връзка с обезпечено с интелектуална собственост финансиране и търговската реализация на активи интелектуална собственост;

е) повишава осведомеността относно правата върху интелектуалната собственост като движеща сила за иновациите, растежа и конкурентоспособността на Съюза, както и относно обезпеченото с интелектуална собственост финансиране;

ж) подкрепя постепенното развитие на база данни за доказателства за обезпечено с интелектуална собственост финансиране, включително чрез събиране и анализиране на доброволен принцип на анонимизирани или други нелични данни от трансакции за обезпечено с интелектуална собственост финансиране и, когато е подходящо, чрез установяване на механизми за улесняване на достъпността и използването на тези данни, включително, когато е възможно, чрез използването на европейски бизнес портфейли или алтернативни електронни средства, които са оперативно съвместими с европейските бизнес портфейли.

з) оказва подкрепа на лицата и субектите, посочени в параграф 2, при остойностяването и търговската реализация на интелектуална собственост, произтичаща от публично финансирани научни изследвания и иновации, включително чрез повишаване на осведомеността и изграждане на капацитет в управлението на интелектуалната собственост, като предоставя съдействие при определянето на стратегии за управление и търговската реализация на интелектуалната собственост;

и) координира бюро за помощ на равнището на Съюза, предлагащо информация и услуги във връзка с финансирането, обезпечено с интелектуална собственост, на субектите, изброени в параграф 2.

Комисията приема актове за изпълнение, с които се определят техническите спецификации, необходими за еднотипното изпълнение на доброволната рамка на Съюза, посочена в първата алинея, буква а) от настоящия параграф, включително спецификациите относно съдържанието, сравнимостта и оперативната съвместимост на оповестяванията. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 38, параграф 2. Службата разработва, поддържа и при необходимост актуализира образците и свързаните с тях оперативни инструменти за прилагането на доброволната рамка на Съюза в съответствие с техническите спецификации, определени по силата на втора алинея.

Комисията определя чрез актове за изпълнение общи технически стандарти, изисквания за оперативна съвместимост и оперативни спецификации за цифровата платформа за намиране на партньори, посочена в първа алинея, буква б) от настоящия член. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 38, параграф 2.

4. При наличие на натрупан бюджетен излишък и при одобрение от Бюджетния комитет на Службата, Службата може да сключва с Комисията споразумения за

финансово участие за осъществяването на ясно определени дейности на Съюза, попадащи в обхвата на задачите, възложени на Службата съгласно настоящия регламент и свързани с обезпеченото с интелектуална собственост финансиране , и търговската реализация на активи интелектуална собственост. В тези споразумения за финансово участие се определят съответните отговорности и финансови вноски на страните, дейностите и крайните продукти, които ще бъдат финансирани, допустимите разходи, правилата за прилагане, задълженията за отчитане, мерките за вътрешен контрол, правата за одит и третирането на всички неизползвани суми.

5. Регламент (ЕС) 2017/1001 се прилага за изпълнението на задачите, възложени на Службата съгласно настоящия член. Центърът за експертни познания е част от Службата и няма отделна юридическа правосубектност, финансова автономия или правомощия за вземане на решения. Всички дейности, извършвани чрез Центъра за експертни познания, остават предмет на рамката за управление, програмиране, формиране на бюджет, счетоводна отчетност, вътрешен контрол и докладване, приложима за Службата.

6. Разходите за започване на дейност на Центъра за експертни познания и оперативните разходи, произтичащи от задачите, възложени на Службата с настоящия регламент, се покриват от нейния оперативен бюджет. Разходите за започване на дейност могат да включват най-малко разходите, свързани с разработването на ИТ системите за поддръжка и изграждането на съответната административна инфраструктура, както и подготовката или създаването на нови инициативи с ограничен срок на действие. Бюджетният комитет на Службата може да разреши използването на натрупания бюджетен излишък на Службата за необходими, ясно определени, еднократни и ограничени във времето разходи за започване на дейност.

7. Изпълнителният директор на Службата може да въвежда такси за конкретни услуги, посочени в настоящия член, предоставяни на субектите, посочени в параграф 2 от настоящия член, в съответствие с член 178 от Регламент (ЕС) 2017/1001. Тези такси са прозрачни, недискриминационни и ограничени до разходите за конкретната услуга.

   Достъпът до доброволната рамка за оценка, разработена в съответствие с параграф 3, буква а), достъпът до цифровата платформа за намиране на партньори, разработена в съответствие с параграф 3, първа алинея, буква б), услугите за подкрепа, посочени в параграф 3, първа алинея, буква г), предоставяни на публични заинтересовани страни, включително институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, и достъпът до бюрото за помощ на равнището на Съюза, посочено в параграф 3, първа алинея, буква и), не подлежат на такси или възнаграждения.

Член 33

Събиране на данни

1. С оглед на подпомагане на изпълнението на задачите, възложени на Службата съгласно член 32, и по-специално тези, свързани с разработването на база от доказателства, анализа на данни и подкрепата за подобрен достъп до финансиране за субектите, посочени в член 32, параграф 2, Службата събира и анализира анонимизирани или други нелични данни, предоставени на

доброволен принцип, свързани с трансакции, при които права върху интелектуална собственост се използват като обезпечение за кредитни или застрахователни цели или като вноска в натура при сценарии на финансиране чрез форма на дялово участие, без да се засягат приложимите правила относно класифицираната информация.

2. При събирането и анализирането на данни в съответствие с настоящия член Службата, в съответствие с правото на Съюза, си сътрудничи с институциите, органите и агенциите на Съюза, компетентните публични органи на държавите членки, националните и регионалните ведомства за интелектуална собственост и съответните публични и частни заинтересовани страни в областта на финансите и застраховането, с оглед да се способства за наличността, сравнимостта и повторната употреба на съществуващи данни, както и за проучване, въз основа на съществуващи източници на данни и практики, на възможни подходи за подобряване на прозрачността и оперативната съвместимост в целия Съюз.

3. Данните, събирани и анализирани от Службата в съответствие с настоящия член, могат да включват, когато са налични и подходящи, информация, произтичаща от регистри за интелектуална собственост, търговски регистри, регистри на залози или други вещни права върху интелектуална собственост и подобни източници, както и друга подходяща информация, предоставена от публични органи или участници от частния сектор, включително информация за това как е била оценена интелектуалната собственост, използвана като обезпечение за кредитни или застрахователни цели или като вноска в натура при сценарии на финансиране чрез форма на дялово участие, за размера и характеристиките на съответната трансакция, за вида на засегнатото право върху интелектуална собственост и за съответните показатели, като например оценка на собствения капитал, обезпеченост или съотношение между размера на заема и стойността на обезпечението.

4. Службата, в сътрудничество със съответните заинтересовани страни, насърчава разработването на общи стандарти и практики, свързани с качеството на данните, форматите и условията за достъп, включително диференцирани и пропорционални начини за достъп, и предоставя насоки и мерки за подкрепа, насочени към това да се даде възможност на иновативните предприятия, иновативните стартиращи предприятия, иновативните разрастващи се предприятия и МСП да се възползват от подобрената база от доказателства и аналитични резултати.

5. Когато е обосновано от опита, придобит чрез дейностите, посочени в настоящия член, Службата може да обмисли, в сътрудничество със съответните заинтересовани страни, разработването на цифрови инструменти или структурирани системи за данни, за да подпомогне допълнително изпълнението на задачите на Центъра за експертни познания, посочени в член 32, включително чрез проучване на осъществимостта на един общ за Съюза регистър на залозите върху активи интелектуална собственост.

6. Службата въвежда насоки и мерки за подкрепа, за да гарантира, че иновативните предприятия, иновативните стартиращи предприятия, иновативните разрастващи се предприятия и МСП могат ефективно да се възползват от данните, събрани в съответствие с настоящия член.

Член 34

Оценители на интелектуална собственост

1. Лицата и субектите, посочени в член 32, параграф 2, както и съответните публични и частни субекти в областта на финансите и застраховането, могат да поискат оценка на стойността на правата върху интелектуална собственост съгласно доброволната рамка на Съюза в съответствие с член 32, параграф 3, първа алинея, буква а). Такава оценка може да бъде извършена от оценител на интелектуална собственост, сертифициран в съответствие с член 35.

2. Когато оценката се възлага във връзка с трансакция за финансиране, информацията, необходима за оценката, се предоставя в съответствие с договореностите между заинтересованите страни и при спазване на приложимите правила относно поверителността и защитата на търговската тайна.

3. При извършване на оценка оценителят на интелектуална собственост действа независимо и избягва всякакъв конфликт на интереси с лицата или субектите, които са обект на оценката.

4. Таксите и другите разходи, свързани с оценката, се поемат от лицето или субекта, възлагащ оценката, освен ако страните не са договорили друго. Те са прозрачни, разумни и пропорционални на естеството, обхвата и сложността на оценката.

Член 35

Сертифициране на оценители на интелектуална собственост

1. Службата създава и администрира схема на Съюза за сертифициране на оценители на интелектуална собственост. Сертифицирането удостоверява, че оценителят е придобил знанията и професионалната компетентност, необходими за извършване на оценки съгласно доброволната рамка на Съюза, посочена в член 32, параграф 3, първа алинея, буква а).

2. Сертифицирането по силата на настоящия член е доброволно и удостоверява компетентност при прилагането на рамката на Съюза за оценка. То не представлява професионален лиценз и не дава право за упражняване на регулирана професия, нито е предпоставка за извършване на оценки на интелектуална собственост съгласно правото на Съюза или националното законодателство. Това се прилага, без да се засягат националните правила, уреждащи регулираните професии, професионалните квалификации и предоставянето на услуги по оценка.

3. Сертифицирането от Службата не прави Службата отговорна за отделни оценки, извършени от сертифициран оценител, и не придава задължително или предполагаемо правно действие на такива оценки.

4. За да отговаря на условията за допустимост за сертифициране, бъдещият оценител:

   а) притежава подходящо образование или квалификация и съответен професионален опит, както и техническа компетентност при оценяването на активи интелектуална собственост;

б) е преминал успешно специализирано обучение относно прилагането на доброволната рамка на Съюза, посочена в член 32, параграф 3, първа алинея, буква а), и оценка, доказваща достатъчни знания и практически способности за прилагане на тази рамка;

в) демонстрира обективност, почтеност и спазване на подходящи професионални стандарти или кодекси за поведение.

Обучението и оценката, посочени в първа алинея, букви б) и в), се организират от Службата. Службата може да разработи и да предостави такова обучение и оценка в сътрудничество с националните служби по интелектуална собственост и съответните европейски или международни професионални организации и органи по оценка.

5. Комисията, чрез актове за изпълнение, определя следните подробни условия за прилагане на схемата за сертифициране, установена с настоящия член:

а) минималните изисквания за образование или квалификация и професионален опит, необходими за приемане в схемата за сертифициране, и доказателствата, които трябва да бъдат представени за тази цел;

б) минималното съдържание, резултатите от ученето и практическите компоненти на специализираното обучение, посочено в параграф 4, първа алинея, буква б), включително всички изисквания относно присъствието;

в) формата, съдържанието, методиката на оценяване и минималните изисквания за успешно полагане на изпити за оценката, посочена в параграф 4, първа алинея, буква в);

г) процедурата по кандидатстване, включително документите и доказателствата, които трябва да бъдат представени, и механизмите за проверка на съответствието с условията, определени в параграф 4;

д) срока на действителност на сертификата и условията и процедурата за неговото подновяване, включително изискванията, свързани с продължаващото професионално развитие;

е) мотивите и процедурата за спиране и отнемане на сертификат, включително подходящи процедурни гаранции и правото на изслушване на засегнатото лице;

ж) условията, уреждащи използването, представянето и съобщаването на сертифицирането на Съюза и статута на сертифициране, включително правила, предназначени да предотвратят всякакво подвеждащо представяне относно обхвата или правните последици от сертифицирането; както и

з) информацията относно сертифицираните оценители, която трябва да бъде включена в базата данни, посочена в параграф 7 от настоящия член.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 38, параграф 2.

6. Службата, чрез Центъра за експертни познания, предоставя, подновява, спира или оттегля сертификация в съответствие с настоящия член.

7. Службата, чрез Центъра за експертни познания, създава и поддържа публично достъпна база данни на Съюза относно оценителите на интелектуална собственост, сертифицирани в съответствие с настоящия член.

8. Изпълнителният директор може да въведе такси за услугите по сертифициране, оценка и подновяване, предоставяни по силата на настоящия член, в съответствие с член 178 от Регламент (ЕС) 2017/1001. Тези такси са прозрачни, недискриминационни и не надхвърлят разходите за конкретните услуги.

Член 36

Изготвяне на програми и доклади

1. Службата отразява дейностите, необходими за изпълнението на задачите, възложени на Службата в съответствие с настоящия регламент, в отделен раздел на многогодишната стратегическа програма и годишната работна програма на Службата, посочени в член 153, параграф 1, букви а) и б) от Регламент (ЕС) 2017/1001.

2. В отделния раздел, посочен в параграф 1 от настоящия член, се излагат целите, дейностите, очакваните резултати, показателите за изпълнение и прогнозните човешки и финансови ресурси, свързани с тези задачи, като се вземат предвид съответните политики и приоритети на Съюза. Подготовката, приемането, изпълнението и изменението на многогодишната стратегическа програма и годишната работна програма се уреждат от Регламент (ЕС) 2017/1001.

3. Службата включва в годишния доклад за дейността си, посочен в член 153, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) 2017/1001, специфичен раздел относно задачите, възложени ѝ съгласно настоящия член. Този специфичен раздел съдържа всичко изброено по-долу:

   а) преглед на основните дейности, проведени през предходната година;

   б) резултатите, постигнати във връзка с целите и показателите за изпълнение, определени в годишната работна програма;

   в) цялостна оценка на изпълнението на тези задачи, включително използваните финансови и човешки ресурси, всички приходи, получени от такси, и всяко съществено въздействие върху изпълнението на другите законови задачи на Службата;

   г) преглед на дейностите, планирани за следващите години.

Член 37

Изменение на Регламент (ЕС) 2017/1001

В член 151, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/1001 се добавя следната буква е):

„е) задачите, които са ѝ възложени с Регламент (ЕС) № 202X/XXXX на Европейския парламент и на Съвета. *[+]“

[+] ОВ: да се вмъкне в текста номерът, датата, заглавието и данните за публикацията в ОВ на настоящия регламент (Европейски акт за иновациите) в бележката под линия.

* Регламент (ЕС) 202X/XXXX на Европейския парламент и на Съвета от … (ОВ …, ELI…).“

Глава 4
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 38

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от Комитета по въпросите, свързани с правилата за прилагане, създаден с Регламент (ЕС) 2017/1001. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 39

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на определените в настоящия член условия.

2. Правомощието за приемане на делегирани актове, посочено в член 11, параграф 2, член 19, параграф 10, член 22, параграф 5, член 24, параграф 12, член 28, параграф 5 и член 31, параграф 8, се предоставя на Комисията за срок от пет години от влизане в сила на настоящия регламент. Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на петгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

3. Делегирането на правомощия, посочено в член 7, параграф 2, член 19, параграф 11, член 22, параграф 5, член 24, параграф 12, член 28, параграф 5 и член 31, параграф 8, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди да приеме делегиран акт, Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.

6. Делегиран акт, приет съгласно член 11, параграф 2, член 19, параграф 10, член 22, параграф 5, член 24, параграф 12, член 28, параграф 5 и член 31, параграф 8, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 40

Оценка

До *[Служба за публикации: да се вмъкне дата четири години след датата на влизане в сила на настоящия регламент]* и на всеки пет години след това Комисията извършва оценка на настоящия регламент с оглед на поставените в него цели, по-специално за укрепване на ролята на обществените поръчки като движеща сила на иновациите и за подобряване на оценката, търговската реализация и използването на ИС, и представя доклад по него пред Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет. Когато е целесъобразно, тази оценка се придружава от предложение за изменения или отмяна на настоящия регламент.

Член 41

Влизане в сила

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент	*За Съвета*
Председател	*Председател*
[...]	*[...]*

ЗАКОНОДАТЕЛНА ОБОСНОВКА ЗА ФИНАНСОВОТО И ЦИФРОВОТО ОТРАЖЕНИЕ

Съдържание

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО 1
1.1. Основания и цели на предложението 1
1.2. Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката 5
1.3. Съгласуваност с други политики на Съюза 6
2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ 8
2.1. Правно основание 8
2.2. Субсидиарност (при неизключителна компетентност) 8
2.3. Пропорционалност 10
2.4. Избор на инструмент 11
3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО 11
3.1. Консултации със заинтересованите страни 11
3.2. Събиране и използване на експертни становища 13
3.3. Оценка на въздействието 14
3.4. Пригодност и опростяване на законодателството 17
4. Основни права 18
5. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА 18
6. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ 19
• Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване 19
• Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението 19
1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА 4
1.1. Наименование на предложението/инициативата 4
1.2. Съответни области на политиката 4
1.3. Цели 4
1.3.1. Общи цели 4
1.3.2. Специфични цели 4
1.3.3. Очаквани резултати и отражение 4
1.3.4. Показатели за изпълнението 6
1.4. Предложението/инициативата е във връзка с: 6
1.5. Мотиви за предложението/инициативата 7
1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата 7

1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване). 7
1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото 8
1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти 9
1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства 9
1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение 10
1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета 10
2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ 12
2.1. Правила за мониторинг и докладване 12
2.2. Системи за управление и контрол 12
2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол 12
2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им 12
2.2.3. Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване) 12
2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности 13
3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА 14
3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове 14
3.2. Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити 15
3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи 15
3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 15
3.2.3. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи 17
3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет 17
3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси 17
3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет 17
3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии 19
3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка 20

3.2.7. Финансов принос от трети страни 20
3.2.8. Прогнозни нужди от човешки ресурси и от използване на бюджетни кредити в децентрализирана агенция 20
3.3. Прогнозно отражение върху приходите 22
4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ 23
4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти 23
4.2. Данни 25
4.3. Цифрови решения 28
4.4. Оценка на оперативната съвместимост 28
4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение 29

1. РАМКА НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

1.1. Наименование на предложението/инициативата

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за иновации (Европейски акт за иновациите)

1.2. Съответни области на политиката

Единен пазар, конкурентоспособност, научни изследвания и иновации

1.3. Цели

1.3.1. Общи цели

Общата цел на инициативата е да се подобри функционирането на единния пазар за иновации чрез намаляване на пречките пред разработването, изпитването и разрастването на иновативни решения, като по този начин се ускори тяхната търговска реализация в Съюза.

1.3.2. Специфични цели

Специфична цел № 1

Намаляване на разходите за оценка и увеличаване на лицензирането и прехвърлянето на ИС в ЕС през следващите 4 години.

Специфична цел № 2

Увеличаване на покупателната способност по обществени поръчки за услуги в областта на НИРД през следващите 5 години.

Специфична цел № 3

Увеличаване на възлагането на обществени поръчки за решения в областта на НИРД, базирани в ЕС, през следващите 5 години.

1.3.3. Очаквани резултати и отражение

Да се посочи въздействието, което предложението/инициативата следва да окаже по отношение на целевите бенефициери/групи.

Икономически ползи

Въвеждането на обща хармонизирана рамка за оценка на ИС за целия ЕС, допълнена от Център на ЕС за обучение по ИС и платформа за намиране на партньори в областта на ИС, се очаква да намали разходите и сложността, свързани с оценката, управлението и остойностяването на активите интелектуална собственост. Чрез предоставяне на стандартизирани методики за оценка, специализиран експертен опит и подобрена пазарна инфраструктура тези мерки биха намалили информационната асиметрия между предприятията и външните финансиращи организации по отношение на икономическата стойност на активите ИС.

Подобрената прозрачност и надеждност при оценката на ИС се очаква да улеснят използването на патенти и други активи ИС, в качеството на обезпечение, като по този начин се увеличи достъпът както до дългово, така и до дялово финансиране. По-специално, стандартизираните системи за оценка могат да укрепят функцията на ИС като обезпечение за банките и сигналната

функция на ИС за инвеститорите в рисков капитал, допринасяйки за по-големи обеми на финансиране, обезпечено с ИС. Тъй като предприятията стават по-способни да установяват и съобщават икономическата стойност на своята интелектуална собственост, очакваната възвръщаемост от патентоването вероятно ще се увеличи, създавайки по-силни стимули за инвестиране в иновации и търсене на официална защита на ИС.

Данните от литературата сочат, че тази връзка може да генерира благоприятен цикъл между патентоването и финансирането. По-силните портфейли с ИС улесняват достъпа до външно финансиране, докато подобрените условия за финансиране подкрепят допълнителни инвестиции в НИРД и иновационни дейности, което води до по-нататъшно генериране на патенти. Освен увеличаването на броя на заявките за патенти, по-надеждните механизми за оценка могат също да подобрят качеството на патентите, като насърчават предприятията да се съсредоточат върху изобретения с по-голям технологичен и търговски потенциал.

Няколко групи доказателства подкрепят този механизъм. От гледна точка на реалните варианти надеждните системи за оценка и вторичните пазари на ИС увеличават обратимостта на инвестициите, свързани с патенти, като превръщат патентите в търгуеми активи, а не просто в правни инструменти. Това намалява ефективния риск във връзка с патентоването и насърчава предприятията да подават заявки за патенти, които впоследствие могат да бъдат лицензирани, продавани или използвани за подпомагане на финансови трансакции. Доказателства от Съединените щати показват, че участието на вторични пазари за патенти увеличава патентната активност, особено при условия на икономическа несигурност, като същевременно насърчава предприятията да патентоват изобретения, които иначе биха били запазени като търговски тайни.

Въвеждането на хармонизирана рамка на равнището на ЕС за възлагане на обществени поръчки за НИРД се очаква значително да намали правната несигурност и процедурната сложност, свързани понастоящем с възлагането на обществени поръчки за НИРД в държавите членки. Очаква се това да улесни осъществяването на трансгранични проекти за възлагане на обществени поръчки за НИРД, като позволи на публичните купувачи да обединяват търсенето и да постигат по-голяма критична маса, като по този начин се отключва пълният потенциал на единния пазар за обществени поръчки за иновации.

Включването на доказани практики за възлагане на обществени поръчки, ориентирани към иновациите, в обща рамка също би подобрило ефикасността и ефективността на процесите на възлагане на обществени поръчки за НИРД, като увеличи възвръщаемостта на публичните инвестиции в иновации. По-ясните процедури биха подобрили капацитета на публичните купувачи да разработват и управляват проекти за възлагане на обществени поръчки за НИРД, като същевременно намалят разходите за участие и пречките за доставчиците. Очаква се по този начин да се насърчи по-голям брой предприятия, включително такива от различни държави членки, да участват в покани за подаване на оферти за възлагане на обществени поръчки за НИРД, като по този начин се увеличи конкуренцията, подобри се качеството на предложените решения и се разшири достъпът до иновативни технологии.

Освен това въвеждането на преференция на ЕС в процедурите за възлагане на обществени поръчки за НИРД би увеличило вероятността значителните икономически и технологични ползи, получени чрез публично финансирани обществени поръчки за НИРД, да останат в рамките на Европейския съюз. Укрепването на търсенето на иновативни решения, разработени от предприятия, базирани в ЕС, би подкрепило частните инвестиции в НИРД, би насърчило растежа на европейските екосистеми за иновации и би допринесло за създаването на работни места с висока стойност. По този начин би се укрепила стратегическата автономност и технологичният суверенитет на ЕС в областта на критични технологии и сектори.

Като цяло благодарение на Европейския акт за иновациите се очаква БВП на ЕС да се увеличи с 0,25 % — 0,42 % за десетгодишен период при сравнение с базов сценарий без Европейския акт за иновациите.

Освен ефектите му върху БВП и заетостта Европейският акт за иновациите се очаква да създаде по-обширни обществени ползи, като подкрепи превръщането на научните изследвания и иновациите в пазарно ориентирани решения. Значителен обем от емпирични доказателства показва, че дългосрочните публични и частни инвестиции в научни изследвания и иновации ускоряват разработването, разпространението и намаляването на разходите за чисти технологии, което допринася за по-ниски емисии на парникови газове, подобрена енергийна ефективност и по-устойчиви производствени процеси. Тези ползи вероятно ще генерират положителни екологични и социални вторични ефекти, които са само частично обхванати от обичайните макроикономически показатели като БВП.

1.3.4. Показатели за изпълнението

Посочете показателите за мониторинг на напредъка и на постиженията.

Напредъкът по специфичната цел за намаляване на разходите за оценка на ИС и увеличаване на лицензирането, прехвърлянето и финансовото използване на правата върху интелектуалната собственост (права върху ИС) в ЕС ще бъде наблюдаван чрез няколко показателя. Те включват броя на държавите членки, които интегрират стандартите за оценка на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост в своите национални практики за оценка, броя на трансакциите, при които се прилага методиката на ЕС за оценка на ИС, средните разходи за оценка на ИС, поемани от предприятията, и броя на предприятията, които използват активи ИС, като обезпечение или при финансови трансакции.

Напредъкът по специфичната цел за увеличаване на разходите за възлагане на обществени поръчки за НИРД ще се измерва чрез дела на разходите за НИРД в общата стойност на обществените поръчки и броя и стойността на трансграничните договори за обществени поръчки за НИРД. Напредъкът по специфичната цел за увеличаване на възлагането на обществени поръчки за решения в областта на НИРД, базирани в ЕС, ще се наблюдава чрез броя и стойността на договорите за обществени поръчки за НИРД, възложени на базирани в ЕС доставчици и решения.

1.4. Предложението/инициативата е във връзка с:

☒ ново действие

☐ ново действие след пилотен проект/подготвително действие[50]

☐ продължаване на съществуващо действие

☐ сливане или пренасочване на едно или няколко действия към друго/ново действие

1.5. Мотиви за предложението/инициативата

1.5.1. Изисквания, които трябва да бъдат изпълнени в краткосрочна или дългосрочна перспектива, включително подробен график за изпълнението на инициативата

Предложението отговаря на необходимостта от справяне със съществуващата разпокъсаност на единния пазар в областта на **възлагането на обществени поръчки за НИРД** чрез установяване на хармонизирана процедура за възлагане на обществени поръчки за НИРД и съвместно възлагане на трансгранични обществени поръчки за НИРД, които да бъде прилагана от публичните купувачи във всички държави членки в съответствие с настоящия регламент след влизането му в сила.

Освен това с регламента се възлагат нови задачи на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, включително създаването на Център за експертни познания на Европейския съюз за **обезпечено с интелектуална собственост финансиране и търговска реализация на интелектуалната собственост** след влизането на регламента в сила. След като бъде създаден в рамките на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, Центърът за експертни познания ще започне да изпълнява задачите, възложени му с регламента, включително предоставяне на подкрепа на различни заинтересовани страни в областите на обезпечено с интелектуална собственост финансиране и търговската реализация на активи интелектуална собственост. И накрая, до 1 септември 2028 г. (да се счита за ориентировъчна дата, тъй като ИТ разработката изисква време) Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, чрез Центъра за експертни познания, ще разработи рамка за оценка на всички нематериални активи и ще създаде цифрова платформа за намиране на партньори, за да улесни лицензирането и прехвърлянето на всички видове права върху интелектуална собственост, защитени на равнището на Съюза.

1.5.2. Добавена стойност от участието на ЕС (може да е в резултат от различни фактори, например ползи по отношение на координацията, правна сигурност, по-добра ефективност или взаимно допълване).

За целите на този раздел „добавена стойност от участието на ЕС“ е стойността, която е резултат от действието на равнище ЕС и е допълнителна спрямо стойността, която би била създадена само от отделните държави членки.

Основания за действие на равнище ЕС (ex-ante)

Предложените мерки са насочени към области, в които — поради мащаба, бързината и обхвата на необходимите усилия — има ясна добавена стойност от действия на равнището на Съюза. Действията са насочени към подобряване на икономическата обосновка за новаторите да представят иновации на пазара

[50] Съгласно член 58, параграф 2, буква а) или б) от Финансовия регламент.

чрез улесняване на оценката, търговската реализация и използването на правата върху ИС като обезпечение за получаване на обезпечено с ИС финансиране и чрез улесняване на намирането на първи клиенти чрез възлагане на обществени поръчки за НИРД. Това повишава ефективността чрез по-добро трансгранично сътрудничество, осигурява по-справедлив достъп до възможности за иновативни предприятия, независимо от тяхното местоположение, и укрепва капацитета на Съюза за конкуренция в световен мащаб.

Очаквана генерирана добавена стойност от ЕС (ex-post)

Намесата на ЕС ще създаде трайни ползи чрез икономии от мащаба, по-ниски трансакционни разходи и подобрена правна сигурност за публичните купувачи, предприятията и инвеститорите. Тя ще укрепи капацитета на Европа да предлага иновативни решения на пазара, да реализира на пазара активите интелектуална собственост, и да ги използва при финансирането на предприятия. Хармонизираните и цифровизирани процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД ще намалят трансакционните разходи и административната тежест за публичните купувачи и предприятията, участващи в процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, като същевременно се осигуряват еднакви пазарни условия във всички държави членки. Създаването на Центъра за експертни познания в рамките на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост ще увеличи внедряването в Европа на обезпечено с интелектуална собственост финансиране, с което ще се увеличат възможностите за финансиране на иновативни предприятия.

1.5.3. Изводи от подобен опит в миналото

Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост е натрупала значителен експертен опит в областта на правата върху интелектуалната собственост чрез задачите си, свързани със защитата на търговските марки, дизайните и географските означения на ЕС, както и чрез наблюдението на нарушенията на всички видове права върху интелектуална собственост чрез Европейската обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост. Отчитайки този опит, предложението надгражда експертния опит на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, като ѝ възлага допълнителни задачи, свързани с оценката и търговската реализация на ИС.

Процедурата за партньорство за иновации, която беше въведена в директивите на ЕС за обществените поръчки от 2014 г., се използва само в много ограничена степен. Оценката на директивите на ЕС за обществените поръчки от 2014 г. доведе до заключението, че в текущото преразглеждане на директивите на ЕС за обществените поръчки трябва да се премахне задължението тази процедура да включва възлагане на обществени поръчки за НИРД, тъй като публичните купувачи не желаят да купуват НИРД като част от процедура, която обхваща търговски обеми от решения и която е отворена за доставчици от всички трети държави, с които Съюзът има международно споразумение за обществени поръчки. Отчитайки този опит, целта на предложението е да се представи процедура за **възлагане на обществени поръчки за НИРД** за закупуване на услуги в областта на НИРД, която не включва закупуването на търговски обеми от решения и която може да бъде

отворена само за доставчици от държави — членки на ЕС, държави от ЕИП и държави от Западните Балкани.

1.5.4. Съвместимост с многогодишната финансова рамка и евентуални синергии с други подходящи инструменти

Предложението е в пълно съответствие с многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г. и ще бъде изпълнено чрез съществуващите програми на Съюза, без да се създават нови разходни пакети или финансови задължения извън съществуващите ресурси.

В случай че съзаконодателите одобрят предложението и решат, че EUIPO следва да създаде и управлява Центъра и да внесе средства (било то от оперативния бюджет, или от излишъка), следва да се отбележи, че тази вноска на EUIPO не би дошла от бюджета на ЕС (тя не е вноска от ЕС), а от бюджета на EUIPO, поради което тя не зависи от МФР.

В този смисъл решението относно специфичните бюджетни елементи би подлежало на решение и одобрение от Управителния съвет и Бюджетния комитет (УСБК) на EUIPO.

1.5.5. Оценка на различните налични варианти за финансиране, включително възможностите за преразпределяне на средства

Цялото финансиране ще бъде осигурено чрез преразпределяне на средства от съществуващи програми. Без да се засяга резултатът от преговорите относно следващата МФР, бюджетните кредити, предвидени от 2028 г. нататък, са строго индикативни.

1.6. Продължителност на предложението/инициативата и на неговото/нейното финансово отражение

☐ **ограничена продължителност**

– ☐ в сила от [ДД/ММ]ГГГГ до [ДД/ММ]ГГГГ

– ☐ финансово отражение от ГГГГ до ГГГГ за бюджетните кредити за поети задължения и от ГГГГ до ГГГГ за бюджетните кредити за плащания.

☒ **неограничена продължителност**

– изпълнение с период на започване на дейност от ГГГГ до ГГГГ,

– последван от функциониране с пълен капацитет.

1.7. Планирани методи на изпълнение на бюджета[51]

☒ **Пряко управление** от Комисията

– ☐ от нейните служби, включително от нейния персонал в делегациите на Съюза;

– ☐ от изпълнителните агенции

☐ **Споделено управление** с държавите членки

☒ **Непряко управление** чрез възлагане на задачи по изпълнението на бюджета на:

– ☐ трети държави или на органите, определени от тях

– ☐ международни организации и техните агенции (да се уточни)

– ☐ Европейската инвестиционна банка и Европейския инвестиционен фонд

– ☒ органите, посочени в членове 70 и 71 от Финансовия регламент

– ☐ публичноправни органи

– ☐ частноправни организации със задължение за обществена услуга, доколкото тези организации разполагат с подходящи финансови гаранции

– ☐ частноправни организации на държава членка, на които е възложено осъществяването на публично-частно партньорство и които разполагат с подходящи финансови гаранции

– ☐ организации или лица, на които е възложено изпълнението на специфични дейности в областта на общата външна политика и политика на сигурност съгласно дял V от Договора за Европейския съюз и които са посочени в съответния основен акт

– ☐ субекти, установени в държава членка и уредени от националното частно право или от правото на Съюза, които удовлетворяват съответните секторни условия за възлагане на усвояването на средства или бюджетни гаранции на Съюза, доколкото тези субекти са контролирани от публичноправни органи или от частноправни организации със задължение за обществена услуга и

[51] Подробности във връзка с методите на изпълнение на бюджета и позоваванията на Финансовия регламент се намират на уебсайта BUDGpedia: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

разполагат с подходящи финансови гаранции, които са под формата на солидарна отговорност на контролните органи или еквивалентни финансови гаранции и които за всяко действие могат да покрият максималния размер на подкрепата от Съюза.

2. МЕРКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

2.1. Правила за мониторинг и докладване

В настоящия отчет са включени разходи за персонал. За този вид разходи се прилагат стандартни правила. Комисията ще извършва оценка на крайните продукти, резултатите и въздействието на настоящото предложение на всеки три години след датата, на която то ще започне да се прилага. Оценката ще бъде насочена към приноса на настоящия регламент за функционирането на единния пазар, включително към целите, посочени в настоящия регламент.

2.2. Системи за управление и контрол

2.2.1. Обосновка на предложените методи на изпълнение на бюджета, механизми за осъществяване на финансирането, начини за плащане и стратегия за контрол

Начинът на управление на инициативата е пряко управление от Комисията. Това е най-подходящият подход, като се има предвид ограниченият обхват на разходите на Съюза, който свежда до стандартните административни разходи и разходите, свързани с мониторинга. Използването на установени вътрешни процедури осигурява ефективен и ефикасен контрол, нисък процент грешки, бърза обработка на трансакциите и минимални разходи за контрол.

2.2.2. Информация относно установените рискове и системите за вътрешен контрол, създадени с цел намаляването им

Като цяло инициативата изисква разходи за персонал. За този вид разходи се прилагат стандартни правила. Повечето аспекти на инициативата следват установените процедури за мониторинг на изпълнението на настоящия регламент.

Основният оперативен риск е недостатъчният административен капацитет за мониторинг на изпълнението на задълженията, определени в регламента. Настоящото предложение е придружено от доклад за оценка на въздействието, в който се предоставят аналитичните данни, залегнали в основата на избрания подход на политиката. Подготовката на инициативата се основаваше и на обществена консултация, както и на целенасочени консултации със заинтересованите страни от сектора, държавите членки и търговските сдружения, които гарантираха събирането на подходящи данни, информация и обратна връзка. Въпреки това могат да се появят нежелани последици или непредвидени въздействия по време на прилагането. Те ще бъдат набелязани чрез процедурите за мониторинг, определени в регламента, което ще даде възможност на Комисията да ги разгледа по подходящ и навременен начин.

2.2.3. Приблизителна оценка и обосновка на разходната ефективност на контрола (съотношение между разходите за контрол и стойността на съответните управлявани средства) и оценка на очакваната степен на риска от грешки (при плащане и при приключване)

Инициативата включва ограничени административни разходи. Прилагат се стандартните процедури за контрол на Комисията. Тъй като не се създават програми за финансиране или многопластови механизми за изпълнение, контролните дейности остават прости и ефективни от гледна точка на

разходите. Контролът се извършва изцяло под пряко управление, като се използват стандартни последващи одити съгласно рамката за вътрешен контрол на Комисията. Това осигурява подходящ баланс между усилията за контрол и ограничената стойност на управляваните средства. Като се вземат опростената структура и липсата на високорискови финансови операции, очакваният процент грешки при плащане и при приключване е нисък и доста под прага на същественост. Следователно системата за контрол осигурява високо равнище на увереност при пропорционални разходи.

2.3. Мерки за предотвратяване на измами и нередности

В рамките на инициативата не се предвиждат програми за финансиране, нито схеми за финансова подкрепа. Поради това тя разчита на съществуващата рамка за вътрешен контрол на Комисията и на стратегията за борба с измамите. Прилагат се стандартни мерки за предотвратяване и установяване, включително основана на оценката на риска система за вътрешен контрол, разделяне на задълженията и установени работни потоци за административни разходи.

Службата гарантира, в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1001 и приложимите за Службата финансови правила, че са въведени подходящи мерки за защита на финансовите интереси на Съюза при изпълнението на поверените ѝ съгласно настоящия регламент задачи, включително мерки за предотвратяване, откриване и коригиране на измами, корупция, конфликт на интереси и други нередности. Комисията упражнява функциите по надзор и мониторинг, предоставени ѝ съгласно приложимата рамка на управление.

Както при всички управлявани от Комисията дейности, Европейската служба за борба с измамите (OLAF) и Европейската прокуратура могат да упражняват правомощията си в съответствие с техните съответни правни основания за разследване на измами, корупция или други незаконни дейности, засягащи финансовите интереси на ЕС. Европейската сметна палата запазва своите стандартни права на одит на разходите на Комисията.

3. ПРОГНОЗНО ФИНАНСОВО ОТРАЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО/ИНИЦИАТИВАТА

Очакваното отражение върху разходите и числеността на персонала за 2028 г. и след това е добавено само за илюстрация и не предопределя следващата многогодишна финансова рамка. Източникът на финансиране и обхватът на финансовия ангажимент на Съюза в периода след 2027 г. ще продължат да зависят от резултата от междуинституционалните преговори по МФР за 2028—2034 г., след което ще бъдат определяни чрез годишната бюджетна процедура. Всички бюджетни кредити и разпределения за персонал от 2028 г. нататък са индикативни. Що се отнася до бюджета на EUIPO, стойностите са индикативни и подлежат на одобрение от управителните органи на EUIPO в съответствие с EUTMR.

3.1. Съответни функции от многогодишната финансова рамка и разходни бюджетни редове

- Съществуващи бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./ едногод.[52]	от държави от ЕАСТ[53]	от държави кандидатки и и потенциални кандидати[54]	от други трети държави	други целеви приходи
02	01 01 01 01	Едногод.	ДА	ДА	НЕ	НЕ

- Поискани нови бюджетни редове

По реда на функциите от многогодишната финансова рамка и на бюджетните редове.

Функция от многогодишната финансова рамка	Бюджетен ред	Вид на разхода	Финансов принос			
	Номер	Многогод./ едногод.	от държави от ЕАСТ	от държави кандидатки и и потенциални кандидати	от други трети държави	други целеви приходи
	Не е приложимо					

52 Многогод. = многогодишни бюджетни кредити / Едногод. = едногодишни бюджетни кредити.

53 ЕАСТ: Европейска асоциация за свободна търговия.

54 Държави кандидатки и ако е приложимо — потенциални кандидати от Западните Балкани.

3.2. Прогнозно финансово отражение на предложението върху бюджетните кредити

3.2.1. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за оперативни разходи

– ☒ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи

– ☐ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за оперативни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.1.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Функция от многогодишната финансова рамка	Номер	02

ГД: „Научни изследвания и иновации“			Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
Бюджетни кредити за оперативни разходи										
Бюджетен ред	Поети задължения	(1а)								**0**
	Плащания	(2а)								**0**
Бюджетен ред	Поети задължения	(1б)								**0**
	Плащания	(2б)								**0**
Бюджетни кредити за административни разходи, финансирани от пакета за специфични програми[55]										
Бюджетен ред 01 01 01 01		(3)	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**4,074**
ОБЩО бюджетни кредити	Поети задължения	=1а+1б+3	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**4,074**

[55] Техническа и/или административна помощ и разходи в подкрепа на изпълнението на програми и/или дейности на ЕС (предишни редове ВА), непреки научни изследвания, преки научни изследвания.

за ГД „Научни изследвания и иновации“	Плащания	=2a+2б+3	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**4,074**

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
ОБЩО бюджетни кредити по ФУНКЦИИ 1—4	Поети задължения	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**4,074**
от многогодишната финансова рамка	Плащания	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**0,582**	**4,074**

3.2.3. Обобщение на прогнозното отражение върху бюджетните кредити за административни разходи

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на бюджетни кредити за административни разходи

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на бюджетни кредити за административни разходи съгласно обяснението по-долу

3.2.3.1. Бюджетни кредити от гласувания бюджет

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО 2028—2034 г.**
ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Други административни разходи	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Извън ФУНКЦИЯ 4								
Човешки ресурси	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	**4,074**
Други административни разходи	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	**4,074**
ОБЩО	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	0,582	**4,074**

Очакваното отражение върху разходите и числеността на персонала за 2028 г. и след това е добавено само за илюстрация и не предопределя следващата многогодишна финансова рамка. Източникът на финансиране и обхватът на финансовия ангажимент на Съюза в периода след 2027 г. ще продължат да зависят от резултата от междуинституционалните преговори по МФР за 2028—2034 г., след което ще бъдат определяни чрез годишната бюджетна процедура. Всички бюджетни кредити и разпределения за персонал от 2028 г. нататък са индикативни.

3.2.4. Прогнозни нужди от човешки ресурси

– ☐ Предложението/инициативата не налага използване на човешки ресурси

– ☒ Предложението/инициативата налага използване на човешки ресурси съгласно обяснението по-долу

3.2.4.1. Финансирани от гласувания бюджет

Прогнозните нужди се посочват в еквиваленти на пълно работно време (ЕПРВ)[56]

ГЛАСУВАНИ БЮДЖЕТНИ КРЕДИТИ	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**
• Длъжности в щатното разписание (длъжностни лица и срочно наети служители)							
20 01 02 01 (Централа и представителства на Комисията)	0	0	0	0	0	0	0

[56] Моля, посочете под таблицата колко ЕПРВ в рамките на посочения брой вече са разпределени за управлението на действието и/или могат да бъдат преразпределени в рамките на Вашата ГД и какви са нетните Ви нужди.

20 01 02 03 (Делегации на ЕС)	0	0	0	0	0	0	0
(Непреки научни изследвания)	3	3	3	3	3	3	3
(Преки научни изследвания)	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат)	0	0	0	0	0	0	0
• Външен персонал (в ЕПРВ)							
20 02 01 (ДНП, КНЕ от общия финансов пакет)	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (ДНП, МП, КНЕ и МЕД в делегациите на ЕС)	0	0	0	0	0	0	0
Ред за административна подкрепа • в централата	0	0	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY] • в делегациите на ЕС	0	0	0	0	0	0	0
(ДНП, КНЕ — Непреки научни изследвания)	0	0	0	0	0	0	0
(ДНП, КНЕ — Преки научни изследвания)	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — функция 4	0	0	0	0	0	0	0
Други бюджетни редове (да се посочат) — извън функция 4	0	0	0	0	0	0	0
ОБЩО	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Персонал, необходим за изпълнение на предложението (в ЕПРВ):

	Покрит от наличния понастоящем персонал в службите на Комисията	**Извънреден допълнителен персонал***		
		Финансиран по функция 4 или „Научни изследвания“	**Финансиран от ред ВА**	**Финансиран от такси**
Длъжности в щатното разписание	3 [NB: Предвид като цяло напрегнатото положение по функция 4 както във връзка с персонала, така и с нивото на бюджетните кредити, нуждите от човешки ресурси ще бъдат покрити от служители на генералната дирекция, на които		Не е приложимо	

	вече е възложено управлението на действието и/или които са преразпределени в рамките на генералната дирекция или други служби на Комисията.]			
Външен персонал (ДНП, КНЕ, ПНА)				

Описание на задачите, които трябва да се изпълнят от:

Длъжностни лица и срочно наети служители	Необходими са 3 ЕПРВ за наблюдение на изпълнението и прилагането на регламента.
Външен персонал	

3.2.5. Преглед на прогнозното отражение върху инвестициите, свързани с цифрови технологии

Задължително: в таблицата по-долу следва да се включи най-добрата оценка на свързаните с цифровите технологии инвестиции, произтичащи от предложението/инициативата.

По изключение, когато това е необходимо за изпълнението на предложението/инициативата, бюджетните кредити по функция 4 следва да се представят в определения ред.

Бюджетните кредити по функции 1—3 следва да бъдат отразени като „Разходи по политиката за информационни технологии за оперативни програми“. Тези разходи се отнасят до оперативния бюджет, който ще се използва за повторно използване/закупуване/разработване на ИТ платформи/инструменти, пряко свързани с изпълнението на инициативата, и свързаните с тях инвестиции (например лицензи, проучвания, съхранение на данни и др.). Информацията, предоставена в тази таблица, следва да съответства на данните, представени в раздел 4 „Цифрови измерения“.

ОБЩО бюджетни кредити за цифрови и информационни технологии	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	**ОБЩО МФР 2028—2034 г.**
ФУНКЦИЯ 4								
Разходи за ИТ (институционални)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Междинен сбор за ФУНКЦИЯ 4	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Извън ФУНКЦИЯ 4								

Разходи за информационни технологии, свързани с политиката, по оперативни програми	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Междинен сбор извън ФУНКЦИЯ 4	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
ОБЩО	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3.2.6. Съвместимост с настоящата многогодишна финансова рамка

Предложението/инициативата:

– ☒ може да се финансира изцяло чрез преразпределяне на средства в рамките на съответната функция от многогодишната финансова рамка (МФР)

– ☐ налага използване на неразпределения марж по съответната функция от МФР и/или използване на специалните инструменти, предвидени в Регламента за МФР

– ☐ налага преразглеждане на МФР

3.2.7. Финансов принос от трети страни

Предложението/инициативата:

– ☒ не предвижда съфинансиране от трети страни

– ☐ предвижда следното съфинансиране от трети страни:

Бюджетни кредити в милиони евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

	Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**	Общо
Да се посочи съфинансиращият орган								
ОБЩО съфинансирани бюджетни кредити								

3.2.8. Прогнозни нужди от човешки ресурси и от използване на бюджетни кредити в децентрализирана агенция

Центърът за експертни познания би предоставил подкрепа в области като използване на ИС, търговска реализация и достъп до финансиране. Изпълнението на тези дейности изисква прогнозно 10 ЕПРВ на година по време на фазата на изпълнение, при условие че се предвижда двугодишен период на разработване. Ако актът влезе в сила през

2028 г., тази фаза би обхванала 2028 г. и 2029 г. След като Центърът за експертни познания започне да работи с пълен капацитет, прогнозните нужди от персонал биха се понижили до 8 ЕПРВ на година.

Необходим персонал (еквиваленти на пълно работно време)

Агенция: EUIPO	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
Срочно наети служители (степени AD)	6	6	4	4	4	4	4
Срочно наети служители (степени AST)	0	0	0	0	0	0	0
Срочно наети служители (степени AD+AST) — междинен сбор	6	6	4	4	4	4	4
Договорно наети служители	4	4	4	4	4	4	4
Командировани национални експерти	0	0	0	0	0	0	0
Договорно наети служители и командировани национални експерти — междинен сбор	4	4	4	4	4	4	4
ОБЩО персонал	10	10	8	8	8	8	8

Преглед/обобщение на човешките ресурси и на бюджетните кредити (в милиони евро), необходими за предложението/инициативата в децентрализирана агенция

Агенция: EUIPO	Година 2028	Година 2029	Година 2030	Година 2031	Година 2032	Година 2033	Година 2034
Срочно наети служители (AD+AST)	6	6	4	4	4	4	4

Договорно наети служители	4	4	4	4	4	4	4
Командировани национални експерти	0	0	0	0	0	0	0
Общо персонал	10	10	8	8	8	8	8
Бюджетни кредити, покрити от бюджета на ЕС	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Бюджетни кредити, покрити от такси (ако е приложимо)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Бюджетни кредити, покрити от оперативния бюджет/излишъка на EUIPO (ако е приложимо)	0,746	1,523	1,173	1,196	1,220	1,245	1,269
Съфинансирани бюджетни кредити (ако е приложимо)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
ОБЩО бюджетни кредити	0,746	1,523	1,173	1,196	1,220	1,245	1,269

Службата запазва позицията си по отношение на изчисляването на приходите, произтичащи от съответната разпоредба на EIA.

3.3. Прогнозно отражение върху приходите

- ☒ Предложението/инициативата няма финансово отражение върху приходите.
- ☐ Предложението/инициативата има следното финансово отражение:
  - ☐ върху собствените ресурси
  - ☐ върху другите приходи
  - моля, отбележете, ако приходите са предназначени за конкретни разходни бюджетни редове☐

млн. евро (до 3-тия знак след десетичната запетая)

Приходен бюджетен ред:	Налични бюджетни кредити за текущата финансова година	Отражение на предложението/инициативата[57]						
		Година **2028**	Година **2029**	Година **2030**	Година **2031**	Година **2032**	Година **2033**	Година **2034**
Статия ….								

За целевите приходи да се посочат съответните разходни бюджетни редове.

Други забележки (например метод/формула за изчисляване на отражението върху приходите или друга информация).

4. ЦИФРОВО ИЗМЕРЕНИЕ

4.1. Изисквания, свързани с цифрови аспекти

Препратка към изискването	Описание на изискването	Засегнати от изискването субекти	Процеси (обобщено)	Категории
Член 4, параграф 4	Възлагане на обществени поръчки за НИРД чрез платформата TED (цифров интерфейс за качване на обявления за обществени поръчки в *Официален вестник на Европейския съюз*)	Публични купувачи Икономически оператори	Възлагане на обществени поръчки за НИРД	Данни Цифрово решение Цифрова обществена услуга Цифровизация и автоматизация на процесите Оперативна съвместимост
Член 4, параграф 4	Изискване за използване на електронен формат за документацията за обществени	Публични купувачи Икономически оператори	Възлагане на обществени поръчки за НИРД	Данни Цифрово решение Цифрова обществена услуга

[57] По отношение на традиционните собствени ресурси (мита, налози върху захарта) посочените суми трябва да бъдат нетни, т.е. брутни суми, от които са приспаднати 10 % за разходи по събирането, както е предложено в COM(2025)574.

	поръчки			Цифровизация и автоматизация на процесите Оперативна съвместимост
Член 10	Изискване към публичните купувачи да определят изисквания към изпълнителите да допринасят за публикуването на резултатите, когато е целесъобразно, като отворени данни или отворен код	Публични купувачи Икономически оператори	Възлагане на обществени поръчки за НИРД	Данни Цифрово решение Цифрова обществена услуга Цифровизация и автоматизация на процесите
Член 26	Изискване за спазване на правилата за защита на данните, включително тези за електронни съобщения	Публични купувачи Икономически оператори	Възлагане на обществени поръчки за НИРД	Данни Цифрово решение Цифрова обществена услуга Цифровизация и автоматизация на процесите
Член 32, параграф 3, буква а)	Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост да разработи рамка за оценка на нематериални активи и цифрови процеси и услуги, свързани с	Икономически оператори Държави членки Субекти на Съюза	Оценяване на ИС	Данни Цифрово решение Цифрова обществена услуга Цифровизация и автоматизация на процесите

	оповестяването, проверката и оценката на ИС			
Член 32, параграф 3, буква б)	Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост да създаде и поддържа цифрова платформа за намиране на партньори, за да спомогне за лицензирането и прехвърлянето на всички видове права върху ИС, защитени на равнището на Съюза.	Субекти на Съюза Икономически оператори	Улесняване на лицензирането и прехвърлянето на ИС	Данни Цифрово решение Цифрова обществена услуга
Член 32, параграф 3, буква ж) и член 35	Разработване на база данни с доказателства относно финансирането, обезпечено с ИС	Държави членки Компетентни органи Икономически оператори Субекти на Съюза	Анализ и обработка на данните	Данни

4.2. Данни

Вид на данните	Препратка към изискванията	Стандарт и/или спецификация (ако е приложимо)
Данни, свързани с процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, относно обхвата на обществените поръчки, относно публичните купувачи и относно	Член 4, параграф 4, членове 6, 16 и 17	Стандарти и спецификации, използвани в портала на ЕС за възлагане на обществени поръчки (eForms, OASIS UBL, TED API, онтология на електронните обществени поръчки)

оферентите/изпълнителите		
Данни, свързани с обезпечено с ИС финансиране, включително информация за това как интелектуалната собственост, използвана като обезпечение за кредитни или застрахователни цели, или като вноска в натура при сценарии на дялово инвестиране, е била оценена, за размера и характеристиките на съответната трансакция, за вида на засегнатото право върху интелектуална собственост и за съответните показатели като оценка на собствения капитал, обезпечение или съотношение на заема към стойността.	Член 32, параграф 3, буква ж) и член 33	Стандарти и спецификации, които да бъдат определени от Центъра за експертни познания по обезпечено с ИС финансиране на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, в сътрудничество с Комисията, обхващащи: хармонизирани изисквания за данни относно вида на актива ИС, структурата на обезпечението, размера на трансакцията и резултатите от заема; протоколи за обмен на данни и достъп до тях, съответстващи на приложимите правила за защита на данните; изисквания за оперативна съвместимост, позволяващи връзка между регистрите на ИС, търговските регистри и регистрите на публичните актове; както и стандарти за анонимизиране и обобщаване на данни на равнището на трансакции, събрани чрез подкрепяни от ЕС инструменти за обезпечено с ИС финансиране.

Съответствие с Европейската стратегия за данните

Обяснение на това по какъв начин изискванията са в съответствие с Европейската стратегия за данните

- С предложението се насърчава използването на цифрови инструменти за процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД и за оценка и търговска реализация на ИС, което е в съответствие с целта на Европейската стратегия за данните за насърчаване на цифровизацията и иновациите на основата на данни.
- Предложението се основава на съществуващите цифрови инструменти за обществени поръчки, включително националните портали за обществени поръчки. Това е в съответствие с целта на Европейската стратегия за данните за подобряване на споделянето на данни и оперативната съвместимост.
- С предложението се насърчава прозрачността, като същевременно се зачитат правилата за защита и поверителност на данните, защитата на правата върху интелектуалната собственост и опазването на търговската тайна. Това е в съответствие с целта на Европейската стратегия за данните за насърчаване на прозрачността и доверието в основаните на данни екосистеми.
- Предложението има за цел да бъде създадена благоприятна среда за

стартиращите и разрастващите се предприятия, което е в съответствие с целта на Европейската стратегия за данните за насърчаване на иновациите и предприемачеството чрез основани на данни технологии.

Обяснение на това по какъв начин новосъздадените данни съответстват на принципа за лесно намиране, достъпност, оперативна съвместимост и повторно използване и отговарят на стандартите за високо качество

Достъпността, възможността за лесно намиране, оперативната съвместимост и възможността за повторна употреба на данните, както и изискванията за качество на данните, свързани с **възлагането на обществени поръчки за НИРД**, понастоящем са определени в правилата за публикуване и достъп до данни в портала TED.

Данните, събрани съгласно акта, ще се управляват от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост. **Центърът за експертни познания към Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост** ще поддържа структурирано хранилище с определени стандарти за метаданни, за да се подпомогне откриваемостта и повторната употреба. Службата е правният субект, който ще поддържа хранилището. Достъпът се урежда чрез ясни протоколи, като се прави разграничение между публично достъпни данни и данни, достъпни само за оправомощени органи. Оперативната съвместимост със съществуващите регистри на ИС и търговски регистри ще се постига чрез общи формати за данни и споделени идентификатори. Стандартите за качество на данните, включително правилата за валидиране и задълженията за представяне на отчети на участващите субекти, ще бъдат определени от Центъра за експертни познания в сътрудничество с Комисията.

Потоци от данни

Обобщено описание на потоците от данни

Вид на данните	Препратки към изискванията	Субект, който предоставя данните	Субект, който получава данните	Задействане на обмена на данни	Честота (ако е приложимо)
Документация и обявления за обществена поръчка	Член 4, параграф 4, членове 6, 16 и 17	Публичен купувач	Оференти	Публикуване на обявления и връзка към документацията за обществената поръчка	
Инструменти за оценка на ИС	Член 32, параграф 3, буква а)	EUIPO	Икономически оператори Публични органи	Заявка за оценка на ИС	
Информация за намиране на партньори	Член 32, параграф 3, буква б)	EUIPO	Икономически оператори Публични	Заявка за намиране на партньори	

за ИС			органи		
Доказателства, свързани с обезпечено с ИС финансиране	Член 32, параграф 3, буква ж)	Национални гаранционни институции Финансови посредници	EUIPO	Искане за събиране на доказателства	

4.3. Цифрови решения

Съгласно настоящото предложение **възлагането на обществени поръчки за НИРД** ще се осъществява чрез цифровите решения, използвани в портала TED.

Съгласно настоящото предложение Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост е натоварена със задачата да разработи следните цифрови решения:

- цифрови инструменти в подкрепа на оповестяването, проверката и индикативната оценка на активите ИС, достъпни за икономическите оператори и финансовите институции;
- платформа за лицензиране и прехвърляне на ИС, улесняваща лицензирането и прехвърлянето на права върху ИС, защитени на равнището на Съюза;
- база данни с доказателства за обезпечено с ИС финансиране, събираща данни на равнището на трансакции относно инструменти за обезпечено с ИС финансиране.

И трите решения ще се управляват от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост и ще съответстват на приложимите изисквания за киберсигурност и съответните цифрови правила на Съюза. Когато се използват инструменти, подпомогнати от изкуствен интелект (ИИ), по-специално за проверка и индикативна оценка, ще се гарантира спазването на правилата, приложими за използването на ИИ, и съответната класификация на риска ще бъде оценена на етапа на проектиране.

4.4. Оценка на оперативната съвместимост

Цифровите решения, предвидени в акта, изискват взаимодействие извън границите на държавите членки, и включват множество субекти на ЕС и органи от публичния сектор, като изпълняват и двете условия за оценка на оперативната съвместимост.

Понастоящем порталът TED предоставя оперативно съвместим начин за публичните купувачи да качват на портала TED обявления за обществени поръчки за НИРД, които са били публикувани на националните портали за обществени поръчки. В бъдеще се очаква цифровият пазар на ЕС за обществени поръчки допълнително да подобри оперативната съвместимост между различните национални портали и бази данни за обществени поръчки и порталите и базите данни на ЕС, което ще позволи на икономическите оператори от една държава членка да участват по-лесно в процедура за възлагане на обществена поръчка за НИРД на публичен купувач в друга държава

членка и ще опрости провеждането на процедури за съвместно възлагане на обществени поръчки за НИРД от страна на публичните купувачи от две или повече държави членки. Порталът TED ще остане интерфейсът, чрез който публичните купувачи стартират процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД, а икономическите оператори откриват възможности за стопанска дейност при възлагане на обществени поръчки за НИРД. Следователно взаимодействията между националните портали и бази данни за възлагане на обществени поръчки и тези на ЕС не са част от тази оценка на оперативната съвместимост.

Инструментите за оценка и платформата за намиране на партньори на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост ще бъдат достъпни за икономическите оператори и публичните органи във всички държави членки, което изисква семантична оперативна съвместимост с националните регистри на ИС и търговски регистри. Базата данни с доказателства за обезпечено с ИС финансиране, ще обединява данни от национални гаранционни институции и финансови посредници, което изисква хармонизирани формати на данните и споделени идентификатори. Съответните решения за оперативна съвместимост, налични на равнището на ЕС, ще бъдат оценени за повторно използване по време на фазата на проектиране и изпълнение. Основните оставащи пречки включват несъответствия във форматите на националните регистри на ИС и липсата на централен регистър на залозите върху ИС на равнището на ЕС.

Тъй като с настоящото предложение се въвеждат нови задължителни изисквания за трансграничните цифрови обществени услуги по смисъла на Регламент (ЕС) 2024/903 на Европейския парламент и на Съвета[58], е извършена оценка на оперативната съвместимост и изготвеният като резултат доклад трябва да се публикува на портала „Оперативно съвместима Европа“.

4.5. Мерки в подкрепа на цифровото изпълнение

Планирани са следните мерки за изпълнение в подкрепа на прилагането на цифровите решения съгласно настоящото предложение:

За възлагане на обществени поръчки за НИРД:

- използването на съществуващи функционалности за стартиране на процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД чрез портала TED, както и интегрирането на нови цифрови функционалности за стартиране на процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД чрез електронния пазар на ЕС за обществени поръчки;
- дейности за изграждане на капацитет, насочени към държавите членки, публичните купувачи и икономическите оператори, за подкрепа на всеобщото и правилно използване на стартирането на процедури за възлагане на обществени поръчки за НИРД чрез портала TED.

За дейности на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост:

[58] Регламент (ЕС) 2024/903 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2024 г. за определяне на мерки за високо ниво на оперативна съвместимост на публичния сектор в целия Съюз (Акт за оперативно съвместима Европа) (ОВ L, 2024/903, 22.3.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj).

- създаване и привеждане в действие на Център за експертни познания относно обезпечено с ИС финансиране към Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост, отговорен за цифровите инструменти, платформата за намиране на партньори и базата данни с доказателства;
- програма за изграждане на капацитет, насочена към финансовите институции, разработена съвместно от Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост и Комисията, в подкрепа на внедряването на рамката за оценка и цифровите инструменти;
- пилотна фаза за базата данни с доказателства, включваща избрани национални гаранционни институции и финансови посредници, позволяваща многократно усъвършенстване преди пълното внедряване.